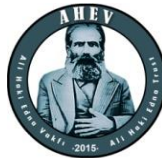

ANADOLU HATAYİLERİ

ANADOLU HATAYİLERİ

ANADOLU HATAYİLERİ

AHEV YAYIN NU: 003

© MAYIS, 2014

Yayına Hazırlayan,
Sayfa Düzeni & Edit: **AHEV**

Kaynaklar: **HATAYİLER ADINA
YAYINLANMIŞ KİTAP,
DERGİ, SES KAYITLARI,
İNTERNET SAYFALARI
ve SÖZLÜ GELENEK**

İngilizce Kaynak,
Araştırmaları: **AHEV**

Kapak Fotoğraf: **KILAVUZ BAKIR**

Kapak Tasarım: .....

Yayın Evi Detayları: ?.....?

YOL CÜMLEDEN ULUDUR

AHEV
ARAŞTIRMA
ve
YAYIN KURULU ÇALIŞMALARI
III

ahevlondon@gmail.com

www.ahev.org.uk

Registered charity number: (Vakıf numarası): 1169682

ANADOLU HATAYİLERİ

İÇİNDEKİLER

	<u>Şiir Adedi:</u>	<u>S.No:</u>
Önsöz.....*		7
1. Can Hatayi.....9		21
2. Derdimend Hatayi...5		29
3. Derviş Hatayi.....4		33
4. Hatayi.....87		37
5. Hatayi Baba.....8		131
6. Kul Hatayi.....6		137
7. Pir Hatayi.....7		142
8. Sultan Hatayi.....11		147
9. Şah Hatayi.....44		158
10. Şih Hatayi.....41		199
Sözlük.....*		227

ÖNSÖZ

Anadolu Hatayileri hakkında elimizde net ve yeterli bilgi olmamasıyla birlikte, Anadolu Halkının dilinde ve belleklerinde yaşayan Hatayi mahlaslı deyişleri incelediğimizde kafamızdaki soruların bir hayli netleştiğini ifade etmek isteriz.

Anadoluda Plak, kaset, CD ve yazılı kaynaklarda deyişlerin şah beyitinde, yani eser sahibinin adı geçen son kıtada Hatayi yada Şah Hatayi adı anılınca, dinleyenler veya okuyanlar hemen kıyam edip elini göğsünün sol yanına veya dudağına götürüp saygıyla niyazlarını belirtirler. Bu niyaz, bu gelenekten gelen bütün şair ve ozanlar için aynıdır ve değişmez. Ancak şunu belirtmemiz gerek ki Hatayi yada Şah Hatayi adı/mahlası anıldığında ilk akla gelen İran Şah'ı Şah İsmail Safevi'dir, oysa ki İran Şahı'nın ne Anadolu'da anlaşılır bir Tükçe ile yazılmış bir eseri vardır, ne de Şah Hatayi mahlasıyla yazılmış bir eseri vardır. Şah İsmail'in kullandığı mahlas Hata'i dir. Yani gazellerinde şah vurgusu yoktur, sadece Hata'i adını kullanmıştır.

Anadolu Hatayileri'nin eserlerini dinleyen-okuyan Anadolu Halkının, Şah ile Hatayi'yi birleştirip Şah İsmail Hata'i eserleri imiş gibi algılamaları tamamen bu konuda yeterli bilgiye sahip olmamalarından kaynaklıdır. Anadolu Halkının ön yargısıdır.

Anadoluda, Şah Hatayı adı duyulunca yorumsuz olarak İran Şahının anımsanmasındaki nedenlerin başında Anadolu Halkına yüzyıllardan beri Şiiliğin dayatılması yatmaktadır. Bugün itibarı ile adına Alevi dediğimiz Halkın adı geçmişde ne idi? Sorusunu sorup cevabını aramamız ve bulmamız gerekir. Egemenler her dönem kendi tahtlarının/saltanatlarının tehlikeye düşmemesi için kendilerince bazı tedbirler alma gereği duymuşlardır. Bu tedbirleri alırlarken, bazı gerçeklere ışık tutacak delilleri de yok etme yolunu seçmişlerdir. Yok edilen delillerin başında, Halkın tüm yaşamışlıklarını kelimelerin derinliklerinde taşıyan deyişler, şiirler, ağıtlar ve türküler gelmektedir. Böylesine hayat bulmuş, Halk için önemli ve egemenler için de çok tehlikeli olan eserleri/yapıtları ha diye ortadan kaldırılabilmeleri tabiki kolay değildi, bu uygulama yüzyıllardır devam etmektedir. Her dönemin egemenleri, memurlarını görevlendirip toplattırabildikleri eserleri yaktırdılar, toplattıramadıklarını da yasaklattırdılar. Onunla da yetinmeyip kendilerinin yarattıkları yazarlarına, şair ve ozanlarına uyduruktan yeni eserler üretirmeye başladılar. Halkın, bilahare gizli de olsa yer yer seslendirmeye başladıkları eserler egemenlerin kulağına gitmeye başladıktan sonra, egemenler taktik değiştirmeye başladılar. Kullandıkları yöntemlerin en muvafak olanların başında, şiirleri çalmaktan ziyade

şairleri çalmak oldu. Örneğin Pir Sultan Abdal'ın ve o gelenekte gelen bir çok şair ve ozanın deyişlerini alıp İran Şah'ı Şah İsmail Safevi'ye/Hata'i'ye ve benzeri kişilere mal etme girişimi uzun vadede etkisini göstermiş olduğu net olarak görülmektedir. Tabiki o eserleri başkalarına aitmiş gibi göstermek için o eserlerin ana temasını değiştirme zorunluluğu peyda olmuş olmalıdır ki, baştan aşağı dil, anlatım, duygu, konusu ve aksanı ile oynamaya başladılar. Hatta, Şah İsmail Hata'i Külliyyatı diye yayınlanmış olan kitapta **(1. Basım; 2006, İstanbul. Yayına hazırlayanlar: Babek Cavanşir, Ekber N. Necef. s.152-159)** bariz olarak görülmektedir. Söz konusu Külliyyatı hazırlayan heyetin verdiği bilgilerle, daha önce yayınlanmış olan Külliyyatların arasında yüzde yüzlü gibi bir fark var. Yani bu heyetin, Hata'i'nin eserleridir diye yayınladıkları eserlerin yarısı denilebilecek kadarı Pir Sultan Abdal, Anadolu Hatayileri, Kul Nesimi ve muhtelif Anadolu ozanlarının eserleridir. Söz konusu heyetin iddiasına göre, ki verdikleri örnekler kendilerinin iddiası ile çelişmektedir:

“1. Özbekistan Bilimler Akademisi Doğu bilimleri Yazması: 12 kaside, 248 gazel ve bir rubai dahil edilmiştir.

2. Paris Millet Kütüphanesi Birinci Yazması: 84 varaktan ibarettir. Her varakta 11 beyt yer almaktadır.

3. *Paris Millet Kütüphanesi İkinci yazması: 205 gazel, 12 menkıbe ve 1 Nasihat-name bulunmaktadır.*
4. *Britanya Müzesi Yazması: 225 gazel, 10 rubai ve 1 Nasihat-name yer almaktadır.*
5. *İran Milli Müzesi yazması: 1613 yılında yazılmıştır. Eser kapsamı bakımından diğer yazmalardan seçilmektedir. Burada diğer yazmalarda bulunmayan nefes ve gazellere de yer verilmiştir.*
6. *Erdebil Darü'l-İrşad Yazması: 289 gazel, 1 Nasihat-name yer almaktadır.*
7. *Vatikan Apostol Kütüphanesi Yazması: Bu yazmanın XVII. Yüzyıla ait olduğu bilinmektedir. 16 kaside ve 160 gazelin yer aldığı yazmanın sonradan ciltlendiği belirtilmektedir.*
8. *Mezar-i Şerif Bahtar Müzesi Yazması: 101 varaktan oluşan yazmada diğer yazmalarda yer alamayan 28 nefes yer almaktadır.*
9. *İstanbul Millet Kütüphanesi Yazması: Toplam 33 varaktan ibaret olan yazmada 87 manzume yer almaktadır. Bunlardan 41 hece ile 46'sı ise aruzla yazılmıştır ve 1 de Nasihat-name yer almaktadır.*
10. *Berlin Kitaplığı Doğu Yazmaları Bölümü Nüshası: Bu nüsha tam olmayıp toplam 204 beyitten oluşmakta olup 34 gazeli içermektedir.*
11. *Tahran Yazması: Yazmanın durumu hakkında tam bir bilgi sahibi değiliz. Nitekim Şah İsmail Divanı'nın İran'da yapılan baskılarında da bu nüshanın göz önünde bulundurulmadığı dikkati çekmektedir.*

12. *Tebriz Sultan el-Gura-yi Kitaplığı Yazması: Bu nüshanın önemi diğer nüshalarda yer almayan şiirlere de yer verilmiş olmasıdır.*

13. *Tebriz Milli Kütüphanesi Yazması: Bu nüsha nestelik hatla yazılmıştır 99 varaktır. Her varakta 18 beyit yer almaktadır.*

14. *Azerbaycan Yazmalar Fonu: Burada divanın XVII. Yüzyıla ait nüshasının bir copyası bulunmaktadır. Bakü'de yayınlanan Şah İsmail Divanı'nın baskıları buna dayanmaktadır.*

Şah İsmail Divanı'nın Türkiye'de birden çok baskısı gerçekleştirilmiştir. İlki Nüzhet Ergün tarafından, en kapsamlısı ise 1981'de Nejat Birdoğan ve 1992 yılında İbrahim Aslanoğlu tarafından yayınlanmıştır. Bu yayının en büyük eksikliği müelliflerin divanın baskısında Çağdaş Azerbaycan Türkçesini ölçü edinmeleridir.

Son zamanlarda Şah İsmail şiirlerinin yeni bir baskısı daha yapıldı. Bu baskı İranlı araştırmacı Mirza resul İsmail-zade tarafından el-Hoda yayınevi tarafından yapılmıştır. Gerçektende İsmail-zade'nin çalışması taktire değerlidir. Müellif, ilk kez divanın kullanılmamış iki nüshasını bilim çevrelerine tanıtmakla önemli bir başarıya imzasını atmıştır. Ancak dil konusunda belirtilen eksiklik bu çalışmada da kendisini göstermiştir.

15. Şah İsmail Hata 'i Külliyyatı: Bu çalışmada divanın bugüne kadar hiç görülmemiş Kum ve Tahran 'da bulunan iki yazması daha kullanılmıştır. Kum 'daki yazma Mescid-i A 'zam Kütüphanesinde 2009 No 'da korunmaktadır. Yazma veziri yaprak üzerinde 110 varak olup, eserin yazma tarihi XVIII-XIX. Yüzyıllar olarak gösterilmektedir. Eser güzel bir hatla kopya edilmiştir. Kullanılan ikinci yazma ise Tahran Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Belgeler Bölümün 'de korunmaktadır. Gönk adı verilen yazma 80 varak olup, sayfa 75 'e kadar olan kısmı Hata 'i şiiirlerini içine almaktadır. Yazmaya Nesimi ve Fuzuli 'den de şiiirler dahil edilmiştir.”

Şah İsmail Hata 'i Külliyyatı: (1. Basım; 2006, İstanbul. Yayına hazırlayanlar: Babek Cavanşir, Ekber N. Necef. s.152-159)

Görüldüğü gibi verilen kaynaklarda zorlamalar olduğu net anlaşılmaktadır. Verilen kaynakların hiç birinde şiiir sayısı 300 'ü bulmazken, söz konusu külliyyatın sadece gazeller bölümünde 422 adet aruzla yazılmış şiiir yer almaktadır. Artı hece ölçüsüyle yazılmış olan şiiirler yer almaktadır. Kaldı ki Şah İsmail Safevi 'nin ne hece ölçüsüyle yazdığı şiiirleri vardır, ve ne de Şah mahlasını kullanarak yazdığı şiiirleri vardır. Belirtildiği gibi Şah İsmail 'in mahlası Hata 'i 'dir.

Sözünü ettiğimiz bu Külliyyat, British Library’de
Türkçe Yazmalar Bölümünde de mevcuttur.
(AHEV Araştırma ve Yayın Kurulu.)

Başka bir kaynak,
Nejat Birdoğan, Şah İsmail Hatai Yaşamı ve Yapıtları:
Birinci Basım: Ocak 1991
İkinci Basım: Şubat 2001. Kaynak Yayınları, İstanbul:

*“Biz 1959 yılında Napoli’de Tebrizli bilginlerden
Turhan Gencei’nin yaptığı yayını da gördük. Bunların
dışında kaynakça bölümünde gösterilen bütün
kaynakları inceleyip yararlandık. Ayrıca sayın Adil Ali
Atalay’ın büyük bir incelikle yararlanmamıza izin
verdiği üç cönkten aldığımız ve bugüne değin
yayınlanmamış deyişleri ekledik. Ancak bu cönklerin
bizi epeyce yordüğünü söyleyelim. Şöyle ki, Aşuroğlu
Cuma’nın dışındaki iki cönk beceriksiz ellerin yazması.
Bozuk dizeler ve dörtlüklerle doldurulmuş. Özellikle
kimi deyişler Şah Hatai’nin değil. Malatya Alevileri
arasında tapşurmaya (mahlas) “hatayı” denmesi işi
aksatıyor. Söz gelimi şöyle dizeler var,*

*Hatayimdir Şah Hatai
Amma adım Ömer durur.*

*Demek ki “Şah Hatai” veya yalnız “Hatai” adını
kullanan başka başka ozanlar var.”*

(Nejat Birdoğan, Şah İsmail Hatai Yaşamı ve Yapıtları: s. 34-35)

Nejat Birdoğan'ın da vurgusu, bu konudaki diğer araştırmaların (Külliyat, hariç) hepsini doğrulamaktadır. (AHEV Araştırma ve Yayın Kurulu.)

Başka bir kaynak,
İsmail Özmen,

“Hece ölçüsüyle koşma ve semai biçiminde yazdığı nefesler ise Yunus'un izlerini taşır. Ama Hatayi'nin kendine özgü şiir yolu oluşturduğu da belirtilmelidir”

(İsmail Özmen, Alevi Bektaşî Şiirleri Antolojisi: cilt 2, s. 136)

İsmail Özmen'nin yorumu da, diğer araştırmaları doğrular niteliktedir. Ancak, hece ölçüsü, koşma ve semailer konusunda gözünde kaçan bazı noktalar var. Tabiki Şah İsmail'in kendi şiirleri vardır. Fakat o sözü edilen eserler, yani Yunus'un, Nesimi'nin, Fuzuli'nin veya başka bir ozanın izlerini taşıyan eserler, neden o izini taşıdığı ozanların kendi malı olmasın? Bu konuda düşüncemiz nettir. Çünkü varsayımların bizi götürdüğü sonuç, bu elinizdeki çalışmayı yapmamızı zorunlu kılmıştır. (AHEV Araştırma ve Yayın Kurulu.)

Başka bir kaynak,
İbrahim Aslanoğlu,
Şah İsmail Hatayi ve Anadolu Hatayileri:

“Sadettin Nüzhet Ergun diyor ki: “Şah İsmail Safevi’den başka Hatayi mahlasını kullanan bir veya birkaç Bektaşî şairinin mevcut olduğu hakkında bir tahmin ileri sürülmektedir. Fakat ağızdan ağıza dolaşan bu tahmine esas olabilecek hiç bir vesikaya malik değiliz”. Yani onların varlığını bir bakıma kabul etmek istemiyor. Ama bazı gerçekler vardır ki, belge gerektirmez. Onların şiirleri ve o şiirlerde açıkça belirttikleri kimlikleri birer belge değil mi? Aşağıdaki alıntılarda bunun somut örnekleri görülecektir.

1- Şah Hatayi’nin,

*Ey yolcu yoluna meyil katagör
Ahir demde gark olursun sele sen
Bir gerçeğin eteğinden tutagör
Deli m’oldun neye uydun ele sen*

*Dörtlüğü ile başlayan nefesi konu edilerek deniyor ki:
”...azıcık lisan-ı ilmi ile lisan-ı Türki’nin tarih-i
tekamülü ile mütevaggül olmuş bulunanlar derhal
anlarlar ve katiyen benimle beraber iddia edebilirler
ki, bu şiir otuz kırk seneden yaşlı değildir. Bu zamanın
Türkçesidir; hele şive-i ifadesi, kıvrak ve zarif edası*

pek kolay isbat eder ki İstanbul Türkçesidir. Şah İsmail vakıa Türkçe söylerdi, fakat bundan üç asır evvelki Azerbaycan Türkçesini söylerdi. O zamanın değil, bugününün Azerbaycan lisanı, meydandadır. Bu temiz ve zarif Türkçe ile kıyas kabul etmez. Bu şiiri muasırlarımızdan biri Şah Hatayi namı ile söylemiş olacaktır. Bunun çok emsali ve bazı erbabı vardır”. (Rıza Tevfik).

2- *“Hatayi, bütün tezkirelerin müttefikan rivayetine göre ‘Şah İsmail Safevi’ nin mahlasıdır. Mamafih buna bakıp da ‘Hatayi’ mahlaslı eserlerin kamilen Şah İsmail’e ait olduğu zannedilmemelidir. Klasik şairlerimiz arasında nasıl aynı mahlası taşıyan muhtelif kişiler mevcut ise, bu tekye şairleri arasında aynı hale tesadüf olunur. Bilhassa Bektaşilerde, tarihi vesikaların fıkdanından dolayı, bu gibi mesaili kat’i surette halletmek mümkün değildir” (Prof. Dr. M. Fuad Köprülü).*

3- *...Bu sebeple onun sanatını ve fikirlerini aşık tarzı şiirleriyle değerlendirmek kolay ve doğru değildir. Aynı şiirler, Hatayi’nin sevgisine şöhretine kapılarak, kendi şiirlerinde Hatayi mahlasını daha başka ve daha yeni halk şairlerinin söyleyişleriyle de ciddi bir şekilde karışmıştır. O kadar ki bugün bu şiirlerden hangisinin Hatayi’ye ait olduğunu kestirmek oldukça müşkil bir mes’ele durumundadır. Yukarıda*

Hatayi 'ye ait olarak gösterdiğimiz örnekler de aynı hüviyette manzumelerdir". (Nihat Sami Baranlı).

4- *Hatayi 'nin nüshaları çok çabuk kopyalar yapıldığı için bozuldu. Ona ait olmayan şiirler içine katıldı, öbür taraftan fazla aşırı dini fikirleri taşıyan şiirleri yazmalardan çıkarıldı. Bu nedenle Anadolu Bektaşî ve Alevileri arasında şiirlerin daha çok karıştığı görülmektedir. Örneğin; bir şiir Hatayi. Pir Sultan Abdal, Kul Himmet mahlaslarını taşıdığı muhtelif yazmalarda görülmektedir.*

"Mesela eski nüshaların hiç birinde Hatayi 'nin Hacı Bektaş Veli 'yi anan şiirlerine rastlanmamaktadır. Bu gösteriyor ki henüz o çağda Alevilerle Bektaşîler arasında ilişki kurulmadığından Hatayi Hacı Bektaş 'a karşı ilgi duymamaktadır.

"Bu bakımdan Hatayi mahlası taşıyan bütün şiirleri ona ait saymamak ve divandan çıkarmak gerekli olduğu kanısındayım". (İrene Melikof).

5- *"...Şah Hatai mahlaslı bu deyişin, asıl "Hatai 'nin, Şah İsmail Safevi 'nin olamayacağı, ve bu mahlası bu biçimde kullanan başka bir kimse bulunduğu, ap açık ortaya çıkmış olmaktadır. Bu da, "Hatai" mahlasının bir unvan bir sıfat eklemek yolu ile pervasızca örneklerinden biri olmaktadır". (Ziya Görel).*

Daha fazlasını sıralamaya gerek yok. Çeşitli vesilelerle belirttiğim gibi, Hatayi divanlarındaki şiirlerin hepsi aruzla yazılmış. Kendinden önceki Azeri şairlerin de aruzla yazdıkları dikkate alınırca, Şah İsmail Safevi'nin onları izlemesi doğru görülmeli. Bu bakımdan koşma tarzındaki nefeslerin tapşırması ister Sultan hatayi, ister Şah Şatayi olsun hiçbirisi Şah İsmail Safevi'nin olamaz. Dil ve anlatım yönünden başka Azeri şairlerine de mal edilemez. Bunların gerçek sahipleri XVI. Yüzyıl ile XX. Yüzyıl arasında yaşamış Anadolu Hatayileri'dir. Can Hatayi, Derdimend Hatayi, Derviş Hatayi, Hatayi, Hatayi Baba, Kul Hatayi, Pir Hatayi, Sultan Hatayi, Şah Hatayi, Şih Hatayi tapşırması nefesler en fazla Tokat, Yozgat, Çorum, Erzincan, Tunceli, Elazığ, Malatya, Sivas, Maraş, Antep, Adana ve Kayseri yöresinde düzenlenen cönklerde yer almaktadır. Bu şairlerin de o çevrede yaşamış olması icap eder. Özellikle Alevi köylerinde yapılacak araştırmalar konuya açıklık getirecektir.

“(Değerli arkadaşım Nejat Birdoğan'ın yazdığı Şah İsmail Hatayî'yi okuyan Tercan'ın Çamurlu köyünden Mehmet Doğan, ona gönderdiği mektupta dedesinin dedesi de “Hatayî” tapşırmasıyla nefesler söylediği, mecmuasının yayınlanmak için onu birinin İstanbul'a götürdüğü, aradan 60-70 yıl geçmesine rağmen hala yayınlanmadığını, mecmuanın şimdi nerede ve kimde olduğunu bilmediğini anlatıyor”.

(İbrahim Aslaoğlu, Şah İsmail Hatayi ve Anadolu Hatayileri: s. 333-335).

İbrahim Aslanoğlu'nun araştırması ve verdiği örnekler konuya açıklık getirmektedir. Ancak Anadolu Hatayileri'nin tamamına ulaşıldı mı? Değindi mi? Sorusunun cevabı tabiki hayırdır. Çünkü Elbistan'ın Aktıl Köyünde XX. yüzyılda yaşamış, Hatayi (Şih) adında İçtoroslar Hakikatçılarına mensup olarak bilinen ve yörede tanınmış olan ozanın elimizde deyişleri hakkında hiç bir bilgi yoktur. Yine, Düzmece Şah (Sahte Şah) diye tanımladıkları ve Anadolu Hatayileri'nin yoğunlukta yaşadığını bildiğimiz bölgelerde çok etkin olmasına rağmen, şiirlerinin olup olmadığı konusunda elimizde hiç bir kanıt yoktur. Umarız bu denli çalışmalar yoğunlaşır ve noksanlar en asgariye indirgenebilir. En asgari demek zorundayız, çünkü, böylesine karartılmış bir tarihi tam gerçekleriyle ortaya çıkarıp ve hataları sıfıra indirmek imkansızdır.

Bizim de ANADOLU HATAYİLERİ adı altında yürüttüğümüz bu çalışmanın sonucunda elde ettiklerimiz, bizden önce yapılmış olan çalışmaların gelişmiş ve daha net ifade biçimi olup vede eserlerin daha da seçkinleri olmasıdır. Bundan sonra yapılması gerekenler, bizlere bırakılan bu paha biçilmez eserleri inceleyip anlamaya çalışmaktır.

Anadolu Ozanları, membası aşk olan bir pınarın damlları gibiler. O damlların birleşiminde meydana gelen ummanın üzerinde, nice DİL gemileri yürümüş ve yürümekteler. Bu pınarın kıyısında geçen her yolcu bu pınardan nasibini almıştır. Anadolu Hatayileri, Anadolu Ozanları ve Anadolu Halkından aldığımız bu güzel mirasın temsilcileri olarak,
Tüm Dünya Halklarını Sevgiyle Kucaklıyoruz.

AHEV

Araştırma ve Yayın Kurulu

Can Hatayi

Onbir Heceliler

1.

Bendenin derdine gel derman eyle
Cümlenin derdine derman olan Şah
Özünün hükmüne bir ferman eyle
Alemler hükmüne ferman olan Şah

Seyrangahın oldu arşın yücesi
Düldül'ün iyesi Kamber hocası
Hakk'ın huzurunda Miraç gecesi
Yedinci kat gökte arslan olan Şah

Bir ismin Haydar'dır bir ismin Ali
Hak erenler dedi Bektaş-ı Veli
Sensin bu dünyanın ahir evveli
Onsekiz bin dilde ferman olan Şah

Musa'dır asası Ejderha olan
İsa'dır ölüye hayat can bulan
Gerçekler aşkına Zülfükar çalan
Gafilin küfrünü iman eden Şah

Can Hatayi'm eydür meydanda merdim
Her nereye baksam dotsumu dördüm

Her sabah her saat ezberim virdim
Arifler kalbine izan olan Şah

2.

Yüzüm süre süre meydana geldim
Erenler kan ettim mürvete geldim
Ben cürmümü bildim meydana geldim
Erenler kan ettim meydana geldim

Erenler cem olup meydan açarlar
Müşküleri halleyleyip seçerler
Bir mürvete yüz bin kandan geçerler
Erenler kan ettim mürvete geldim

Yerler gökler sabır ile oluptur
Sabr edenler kararını buluptur
Çok cefalar çektim vakit doluptur
Erenler kan ettim mürvete geldim

Can Hatayi'm didarlara doyulmaz
Hakk'tan gelen bir kenara koyulmaz
Medet mürvet diyen cana kıyılmaz
Erenler kan ettim mürvete geldim

3.

Bir kişi pirinin yüzünü görse
Ay ile güneşi görmüş gibidir

İnsan ayağına yüzünü sürse
Yetmiş yıl Ka'be'ye varmış gibidir

Ezazül'e bakıp bakıp yerinse
Eğer gönlünde kin kibir var ise
Kişi benlik ile dara durursa
Şeytanın darına durmuş gibidir

Bu yola gidemez değme her kişi
Onun şer işlerden ayrılmaz başı
İkrarını inkar etse bir kişi
Hakk'ın hanesini yarmış gibidir

Can Hatayi'm söyler er raha gelse
Kişi kemliğini özünde bulsa
Bir yoloğlu kızın zahide verse
Yetmiş evliyayı kırmış gibidir

4.

Naci derler bir güruha uğradım
Hepsi birbirinden tutmuş elini
Mekanınız nerde deyü söyledim
Mekan tutmuş muhabbetin gölünü

Muhabbet gölünden sütü alınmış
Kırklar ile damızlığı çalınmış
Orucu tutulmuş namaz kılınmış
Hak komamış o kullara zulümü

La'l ile gevherden yükün tutmuşlar
İletmişler bir nizamda tartmışlar
Muhabbeti gül dalında etmişler
Öğrenegör bağbanlının dilini

Öz kemandar isen attığın gözet
Arif-i kamilsen dükkanın bezet
Yıktığın var ise varıpta düzelt
Anlayasın muhabbetin selini

Turaba inince hemen hak oldum
Fenadan ayrılıp aynım ak oldum
Bir pire uğradım yundum pak oldum
Ondandır fikrime koymam ölümü

İksir şerbetini içen alildir
Kırklara nişane veren saildir
Can Hatayi turabına kaildir
O dost esirgesin fakir kulunu

5.

Yolcu yürüyorsan ihlas Hak ile
Zerrece gönlünde güman gerekmez
Sil süpür evini kalbin pak eyle
Gönül aynasıdır duman gerekmez

Bir kişinin eli her yerde olsa
Hiç fayda getirmez terkisi dolsa

Musahibden gizli lokmalar alsa
Ondan sana gelen iman gerekmez

Musahib mürebbi yolda bir kişi
Dili söyler amma dokunmaz dışı
Tamama erdirir tuttuğu işi
Er yükü gevherdir saman gerekmez

Mürebbi müsahip cesette canım
Mürebbi imanım müsahip dinim
Aşınayım yolda aksa da kanım
Önü yahşi sonu yaman gerekmez

Can Hatayi'm derki düştük bu derde
Zavallı sofudan kalkmıyor perde
Gördün ki bir lokma geldi bir yerde
O lokma çiğ ise yemen gerekmez

Sekiz Heceliler

6.
Bağdan bağa öte öte
Bülbül gel bizim bağa gel
Bizden sana gelmez hata
Bülbül gel bizim bağa gel

Her gülü bitirir toprak
Gövdeden yetirir yaprak

Temaşa eyle renge bak
Bülbül gel bizim bağa gel

Gül gönüllerin yasıdır
Cümle çiçeğin hasıdır
Gülü sevmeyen asidir
Bülbül gel bizin bağa gel

Birbirinin serindendir
Güzellerin terindendir
Alnındaki nurundandır
Bülbül gel bizim bağa gel

Ağlar **Can Hatayi**'m ağlar
Yar yitiren kara bağlar
Yaz bahar olduğu çağlar
Bülbül gel bizim bağa gel

7.

Ezel bahar olmayınca
Kırmızı gül bitmez imiş
Kırmızı gül bitmeyince
Dertli bülbül ötmez imiş

Bülbül havastır ötmeye
Sarılıp güle yatmaya
Çahçavan gülü satmaya
Gül kadrini bilmez imiş

Bahçavan satma bu gülü
Haramdır parası pulu
Ağlatma dertli bülbülü
Gözyaşını silmez imiş

Bülbül güle hayran olur
Hayran olur seyran olur
Bazı gafil insan olur
Gafil arif olmaz imiş

Can Hatayi'm ölmeyince
Tenim turab olmayınca
Dost dosttan ayrılmayınca
Dost kadrini bilmez imiş

Arüz Şiirler

8.

Ey gönül Hakk'ı zikr eyle dil sana ferman iken
Tövbe kıl cemi günahın derdine derman iken

Sermayeni bir kumaşa ver zarar etmeyesin
Gel sen orda fakir olma bunda bezirgan iken

Alagör eline sen bu fırsatın çevkanını
Atagör devlet topunu dört yanın meydan iken

Taş ve toprak arasına girmeden bil şükürünü
Yere seril döşek ol gök üstüne sayvan iken

Sen bu dertten ölür oldun ey sefil **Can Hatayi**
Bitmeye bindebir işin gidesin noksan iken

9.

Ademin aslın sorarsan et ile kandan çıkar
Dünyaya gelince adem belki zindandan çıkar

Cesedin can konağıdır hoşça gör mihmanını
Sanma ki her dem senindir bu can bu tenden çıkar

Gözümün gevheri neden hadime sordum haber
Cümle alemin ışığı ay ile gündend çıkar

Evliya erkanına her kim ki doğru gelmese
Zülfükar gerdana uğrar her kim erkandan çıkarsa

Bu dört harfin manasını bilmeyen sofi fakir
Üçyüz altmış altı sual kaf ile nundan çıkar

Ben sultan olayım dersin türaba sür yüzünü
Saklama kalbinde haset, haset münkirden çıkar

Alioğlu **Can Hatayi**'m verme dünyaya meyil
Dünyaya meyil verenler akibet dinden çıkar

Derdimend Hatayi

Onbir Heceliler

1.

Aman hey erenler mürüvet sizden
Öksüzüm garibim ihsana geldim
Bu yetim halime merhamet eylen
Ağlayı ağlayı meydana geldim

Şah'ın bahçesinde bir garip bülbül
Efkarım artmakta halim pek müşkül
Koparmadım asla kokladım bir gül
Kafir oldum ise imana geldim

İkilik perdesi yoktur özümde
Birliktir muradım özüm sözümde
Gece gündüz daim Hak niyazında
Kıblegahım Şah'ı Merdan'a geldim

Gönül şahinini saldıım havaya
Akıl sefinesin vermişim zaya
Yüzüm süregeldim ben hak-i paye
Derdimend Hatayi ihsana geldi

2.

Gece gündüz hayaline yanarım
Bir gece rüyama gir Hacı Bektaş
Günahkarım günahımdan bizarım
Özüm dara çektim sor Hacı Bektaş

Yandı bu garip kul nedir çaresi
Yine tazelendi yürek yaresi
Onulmaz dertlere derman olası
Bu senin bendindir sar Hacı Bektaş

Derdimin dermanı yaramın ucu
Dört güruh mevcuttur güruh-i Naci
Belinde kemeri başında tacı
Yüzünde balkıyor nur Hacı Bektaş

Sadıkların sıdkı aşığın renci
Pirlerin hem piri gençlerin genci
Hem derya hem sadef hem dür hem inci
Hem umman hem ırmak göl Hacı Bektaş

Gahi bulut olup göğe ağarsın
Gahi yağmur olup yere yağarsın
Ay mısın gün müsün kanden doğarsın
İlgıt ilgıt eser yel Hacı Bektaş

Arının yaptığı bala benzersin
Şu gurbet illerde gönlüm eğlersin

Bend edip de ikrarına bağlarsın
Sailin sattığı kul Hacı Bektaş

Derdimend Hatayi eyler niyazı
Ulu pîr katardan ayırma bizi
Bu mahşer günüdür isteriz sizi
Özümüz dardadır car Hacı Bektaş

Aruz Şiirler

3.

N'eylerim ol cenneti içinde dildar olmasa
Koy onu virane kalsın bahçede bar olmasa

Gaflet ehli kaldı Hak'dan şöyle bil kim bi-nasib
Kande didarı görür ol bunda didar olmasa

Aşkın meydanda başı top yerine çalınır
Başını meydana koymaz kim ki serdar olmasa

Doğruluk dost kapusudur doğru gel bir bu yola
Eğri meydanda utanır ki onda ikrar olmasa

Ey **Derdimend Hatayi** gevher verme nadana sen
Gevherin kadrini bilmez ger hıridar olmasa

4.

Ey gönül her manasız cahili yar etmek nedir
Manasız cahil sözüne itibar etmek nedir

Çün anın kavli hatadır hem kararı bi-vefa
Ey gönül na-ehl ile kavlı karar etmek nedir

Ehl-i Hakk'a can feda kıl cehl ile olma refik
Çün anadil var iken zağı şikar etmek nedir

Hande kim her ehl-i irfan görsen olgil hak-i pa
Ey gönül na-ehl olub andan kenar etmek nedir

Bir nice gün yar olub bir kimsenin halin duyub
Sonra anın gizli sırrın aşikar etmek nedir

Her kim öz aybı ile Süphan'ına tutmuş yüzün
Kimsenin aybını açuben şermsar etmek nedir

Ey **Derdimend Hatayi** can ver vefalı yar için
Her vefasız bi-vefa kimseyi yar etmek nedir

5.

Evliyadan hasıl ettik aşk ile sevdai biz
Zahide verdik anınçün zühd ile takvayı biz

Dediler ki yedi tamu zulmetin hicranıdır
Ölmeden evvel cihanda çektik ol kavgayı biz

Dediler ki sekiz uçmak sır olubdur zahide
Perdesiz nur anda gördük cennetül'-mevayı biz

Cennet ilinde içeri bir acayıp melek var
Bi-hicab ol ilde gördük pirim ol hemta'yı biz

Can ü canan bilmiş idik küfr ü dini bi-edeb
Ka're-i ummana daldık geçtik ol deryayı biz

Niceler tali olubdur bu hüma gölgesine
Çin ilinden seyr ederdik bulduk ol deryayı biz

Derdimend Hatayi der tuba pirim yek boyuna
Ol dostun yüzünde gördük ol gül-i ranayı biz

Derviş Hatayi

Onbir Heceliler

1.
Eğer tarikatten haber sorarsan
Ol Şah-ı Mardan'dır pirimiz bizim
Göregeldiğimiz yeri ararsan
Kırklardan ayrılmış sürümüz bizim

Biz kamiliz kamile kem bakmayız
Rıza katarında taşra çıkmayız

Cehenem var diye korku çekmeyiz
Burda sorulmuştur sorumuz bizim

Şükür olsun gerçeklere baş koştuk
Çiğimiz kalmadı güzelce piştik
Ne yoldan ne farzdan sünnetten düştük
Bine sayılmıştır birimiz bizim

Kazancı meydana hemen getirin
Eksiği var ise siz de bitirin
İşte musahiplik yurdu oturun
Bir can gediğidir erimiz bizim

Derviş Hatayi yol erkan sürenler
Her dem pişman olur bunda yelenler
Bin kana bir mürvet dedik erenler
Gerçekler yeridir darımız bizim

2.

Evvel başta kulak verelim şuna
Aşktan daha iyi din bulunur mu
Eyüb şükür ile erdi lutfuna
Yabancı arıda bal bulunur mu

Ahmet çıktı arşa cevlan eyledi
Hakk'ın cemalini seyran eyledi
Halil İsmail'i kurban eyledi
Ab-ı zezem gibi göl bulunur mu

Bizimçün kurulu dünyanın yayı
Tarifine yetmez harf ile sayı
Hayli seyr eyledim güneşle ay'ı
Ol mehpere gibi ay bulunur mu

Hak yeri gönüldür hem köşkü yüce
Ne fetva kar eder ne molla hoca
Dosta pervanedir gündüzle gece
Öyle bir mübarek gün bulunur mu

Sekiz uçmak yedi tamu kapısı
Toplanan kulların geldi hepsi
Korkusun çektiğim sırat köprüsü
Ondan ona doğru yol bulunur mu

Hazır olun yüce divan kurulsun
Sağından solundan defter verilsin
Hak sahibi hakkım deyü sarılsın
Orda yalancıya yer bulunur mu

Derviş Hatayi'm der şahım da bile
Bir amel kazan ki temel edile
Cennet-i alaya var güle güle
Girip soranlara yer bulunur mu

Aruz Şiirler

3.

Ey dilber hak-i payın bir tac-ı devlettir bana
Bes yüzün görmek senin baht u sahadettir bana

Çün gam-ı aşkında ölmekdir hayatı cavidan
Hak bilir ölmek değil ol ayn-ı rahettir bana

Buncadır derdinde zahmet çekmişim ey bi-vefa
Çünkü sendendir bu zahmet cümle rahmetdir bana

Gerçi bendendir hicab olursan ey aram-ı can
Yüzünü gösterdiğin ayn-ı inayettir bana

Düşde gördü **Derviş Hatayi** yar olubdur hemdem
Ya düşümdür ya hayalim bu ne halettir bana

4.

Men büt-i Leyli elinden olmuşum Mecnun gibi
İştihakından demadem ağlarım mahzun gibi

Çeşme-i çeşmim suyundan seyl dutdu alemi
Bunca gelmiştir Fırat ü Dicle vü Ceyhun gibi

Ger cemalin aksini uykuda gördü ay ü gün
Şol hacaletden kızardı gayretinden hun gibi

Hame-i kudret ki çekdi arızın levhinde hat
Hangi katip yazabildi şol hat-ı mevzu gibi

Bu **Derviş Hatayi** almışdı lebinden buseler
Geldi çok günler velakin gelmedi ol gün gibi

Hatayi

Onbir Heceliler

1.

Sabah oldu kutlu günler doğuyor
Hata ettim günahımı bağışla
İhsan ettiğine nurlar yağıyor
Hata ettim günahımı bağışla

Yağan yağmur için esen yel için
Dergahına varan doğru yol için
Urum'daki Hacı Bektaş Vel'i için
Hata ettim günahımı bağışla

Seksen bin Urum'un erleri için
Doksan bin Horasan pirleri için
Güzel yüzlerinin nurları için
Hata ettim günahımı bağışla

Hüseyin Gazi'çin gerçek er için
Nazar edip yarattığın yer için
Müşkül haleyleyen rehberler için
Hata ettim günahımı bağışla

Talib olmaz irehbersiz babasız
Harman mı savrulur yelsiz yabasız
Kul hatasız olmaz hata tövbesiz
Hata ettim günahımı bağışla

Eyyub Peygamber'in gözü yaşıy'çün
İnip inip deldiceği taş için
Yusuf Peygamber'in aziz başıy'çün
Hata ettim günahımı bağışla

Musa'ya verdiğin Tur'un hakkıy'çün
İsa'ya verdiğin Sur'un hakkıy'çün
Ol şems ü kamerin nuru hakkıy'çün
Hata ettim günahımı bağışla

Cümle biten çiçeklerin hakkıy'çün
On iki ma'sum-i pak'in hakkıy'çün
Sen ganisin ganiliğin hakkıy'çün
Hata ettim günahımı bağışla

Hatayi çağırır aman Enelhak
Münkir kullarından uzaksın uzak

Sen ganisin senden gayrı kimsem yok
Hata ettim günahımı bağışla

2.

Gel ey gönül hoş görelim bu demi
Bu böyle kalmaya devran gün ola
Kişi çekmelidir gussayı gamı
Hakk'tan gelir her ne gelse bir kula

Er odur itikat ede pirine
Nazar ede evvelü ahirine
Elbet yol kadimdir ilter yerine
Sana kim neylerse salagör yola

Biz de biliriz ki dostu kardeşi
Bulamadım bir karagün yoldaşı
Dost geçinip yüze gülen kalleşi
Bahasıdır satmak gerek bir pula

Her kişi bir hayal ile eğlenir
Daima gönlünde dostu eğlenir
Her dem böyle olmaz gahi ağlanır
Kimi gördük kıyamete dek güle

Karun'u gör bunadı ya buldukça
Feleğe inandı yüze güldükçe
Sen iylik et durma elden geldikçe
Derler halk bilmezse Hak Halik bile

Gerçek olan kişi dosttan ayrılmaz
Değme kişilerde hüner bulunmaz
Nadana iyilik etsen bilinmez
Kimse yar kalamaz yaramaz ile

Hatayi dünyanın ötesi fani
Buna bizden evvel gelenler kani
Sanma hep şad gezer alem düşmanı
Bir gün olur nebat ona da gele

3.
Mürşidlikten erenlerin harcında
Her ne ister menzil nere buluna
Güneş gibi tulu'ede burcunda
Ay ile gün doğup anda doluna

Mürşid oldur talibini pişire
Ele alıp azmanlıktan devşire
Günde bin kez teber vurup düşüre
La demeye nasib vere alana

La der ise nasibini verme gel
Nefis yaman şeydir yakın durma gel
Ölür ise yakınına varma gel
Sadhezaran lanet onun canına

Pir oldur ki pir yurdunda otura
Talibi tam edip noksan bitire

Teselli eyleyip yola getire
Eriştire dört kapunun hepine

Hatayi' yem çar köşeyi gezerim
Aşk kitabın okuyuben yazarım
Mürşidine hor bakandan bizarım
Ne çağırım ne de varam yanına

4.

Lamekan ilinde misafir geldim
Şu fena mülküne bastım kademe
Kim halk etti diye hesaba daldım
Anasırdan ayak bastık bu deme

Şu fena mülküne gelip giderken
Sarvan olup binbir katar yederken
Yoğurup çamuru balçık ederken
Secerimle su taşıdım Adem'e

Adem'den ön Adem çok geldi gitti
Mülk sahibi bu cihanı halk etti
O yoğurdu yaptı hem o yarattı
Yedi kez emeğim geçti bu deme

Ben bu dam içinde ırmak akıttım
Celalimden adem oğlu kakıttım
Muhkem tuttum kalb evimi berkittim
Onun için iblis girmez kubbeme

Şu fena mülküne yelip yetmeden
Ekilip de can tohumu bitmeden
Kaldırıp binasın tamam etmeden
Arş altında yönüm döndüm kibleme

Ben kiblemi kiblem beni biliptir
Evliya enbiya ondan oluptur
Ben bilirim anam benden geliptir
O vakitte nikah kıydım babama

Ben hocamı kucağında büyüttüm
Kudret meyın emzik verip avuttum
Ders verip de ben hocamı okuttum
Dört kitaptan ders verirdim hocama

Ben obam içinde mekanda iken
Muhammed'den önce Miraç'da iken
Musa'yla doksın bin kelamda iken
Bütün ilimleri koydum abama

Ben obam içinde baki can idim
Ali idim din idim iman idim
Kendisi hak idi ben zindan idim
Şimdi gelmiş sultan olmuş obama

Şükr olsun **Hatayi** sırdır sözlerim
Aşk ateşin derunumda gizlerim

Günden ayan asla görmez gözlerim
Ahir karda bu yazıldı adıma

5.

Adem olup geldim konup göçerken
Nasib olmaz türlü candan içeri
Zebur olup kandan kana geçerken
Bir kana uğradım kandan içeri

Kardaş gel erkana bu erkan değil
Oynatma atını bu meydan değil
Süleyman'dan esen Süleyman değil
Süleyman var Süleyman'dan içeri

İrfan meclisinde irfan almışım
La'l-i Bedehşan'dan mercan almışım
Bin canı veriben bir can almışım
Ol canı saklarım candan içeri

Hatayi gedanın nutkunu hakla
Ne dileğin varsa kendinde yokla
Mürşidin pendini iyice sakla
Damardan ilikten kandan içeri

6.

Bir güzelin vücudunun şehrine
Bak nazar eyle de hemen arif ol

Metamı indir dükkan içine
Yok nazar eyle de hemen arif ol

Seyret özge erenleri göresin
Tabib sarar yüreğinin yarasın
Meydan açıp muhabbetin çirasın
Yak nazar eyle de hemen arif ol

Hercai güzele koşma başını
Hercailik edip atar taşını
Müşteri bulursan çöz kumaşını
Dök nazar eyle de hemen arif ol

Beş vakit farzdan da sünnetten de kaç
Özüne danış da müşkülünü seç
Hakikat tarlaya marifeti saç
Ek nazar eyle de hemen arif ol

Hatayi'm der rahm etmezem yalana
Özün teslim eder kendi gelene
Hak Adem'dir Adem Hak'dır bilene
Bak nazar eyle de hemen arif ol

7.
İkrar verdim dönmem Elest bezminden
Mürşidim ikrarı imandan aldım
Başka seyran gördüm kendi özümden
Bu muhabbeti ben merdandan aldım

Nar ü bad ü ab ü hakden hak oldum
Kendi kendim ana rahminde buldum
Müddet tamam oldu dünyaya geldim
Bu ibret nümayı cihandan aldım

Bildiğim unuttum eylerem feryad
Derdim budur dil yok isteyem imdad
Tekrar yine talim etti bir üstad
Dersimi mekteb-i irfandan aldım

Can gözü gafletten açıla düştü
İkilik perdesi seçile düştü
Kudret hazinesi saçıla düştü
Cevahiri kan-ı mercandan aldım

Bu bir gizli sırdır her can duyamaz
Ehl-i aşkın katarına uyamaz
Değme cevher-füruş baha koyamaz
Bu dürr ü yektadır ummandan aldım

Bu aşk ki görünmez bilmem nerededir
Esrar-ı muhabbet gizli yerededir
Gerçeğe ayandır bize perdedir
Hakikatı Şah-ı Merdan'dan aldım

Gel düşünme akla sığmaz bu ilim
Kudret hazinesi miftahı dilim

Bir ulu dergaha ulaştı yolum
Bilmeyen sanır ki dükkandan aldım

Ah edip utandım kendi sözümden
Mest oldum turaba düştüm özümden
Kanlı yaş akıttım iki gözümden
Macerayı çeşm-i giryandan aldım

Musa'ya teselli göründü Tur'dan
Mest olup aklını şaşırdı sırdan
Enelhak sırrını aldım Mansur'dan
Muhabbet keremin erkandan aldım

Sadıklar bulurlar oddan necatı
Budur gerçeklerin elde beratı
Miraçtan indirmiş savm ü salatı
Hak bilir hizmeti sultandan aldım

Şeriat sancağı geldi dikildi
Tarikat yolunda düşler saçıldı
Marifet deryası taşı döküldü
Hakikatı pir ü pirandan aldım

Hakikat yolunda gör savaşımı
Akıttım gözümden kanlı yaşımı
Pirler eşğine koydum başımı
İcazeti demde meydandan aldım

Hak budur sözüme hile katmazam
Herkes bu sırrı beyan etmezem
Kıymeti bilinmez yerde satmazam
Ben hu nasihatı bir candan aldım

Çalış bu girdabın çık yöresine
Derman gizlenmiştir dert arasına
Merhem sarılır mı aşk yarasına
Ben ilm-i hikmeti Lokman'dan aldım

Alem baştan başa bir seyrangahtır
Gir gönül şehrine gör ne dergahtır
Bir gizlice sırdır kudretullahtır
Yazılmış defter ü divandan aldım

Terk ü tecrid oldum döktüm kabayı
Eğnime giyindim şal ü abayı
Bana sorun kimden aldım yasayı
İsmail'e inen kurbandan aldım

Gerçi **Hatayi**'yem günahım çoktur
Kalbimde benlikten bir eser yoktur
Hak güzel olansa güzeller Hak'tır
Bu dersi bir güzel canandan aldım

8.

Gül yüzlü sultanım neme incindin
Araya söz katar eldir efendim

Ben kulunum hakipayine geldim
Arada noktayı kaldır efendim

Arzun nedir visaline ermeye
Gönül kuşun yuvasını görmeye
İntizarım dost gülünü dermeye
Bu kadar cevri etme güldür efendim

Dost dostu bir pula satar mı böyle
Gayrılara meyil katar mı böyle
Kusurludur deyü atar mı böyle
Kul kusurdan hali midir efendim

Kulun işi her dem günah işlemek
Adettir fidanı kesip aşlamak
Bir mürvete yüz bin kan bağışlamak
Ta ezelden kadim yoldur efendim

Gam ile geçirdik şurda beş günü
Senin şanın kaldırmaktır düşkünü
Ben bir divaneyim gönül şaşkını
Göster doğru yolu bildir efendim

Hayal hayal gelir dostun cilvesi
Budur aşıkların meskeni hası
Aşkın maşuka cevri cefası
Hak bilir ki türlü haldir efendim

Hatayi'm der bu ahvali bilenler
İntizar etmez mi darda kalanlar
Derler kusur görmez sultan olanlar
Bazı kusur işler kuldur efendim

9.

Karşımızda durup sofuyum derken
Dört kapının hangisinden geçtin sen
Düz yerde kimseye ön vermez iken
Yokuşu görünce niçin şaştın sen

Bazı kullar hiç günahdan sakınmaz
Eğri müsahible metah dokunmaz
İsmin molla şu yazdığın okunmaz
Hocan kimdir dersi kimden aldın sen

Okuyup da onu yazamaz iken
İkiliği yola düzemez iken
Kurumuş dereye yüzemez iken
Bu derin deryaya neden girdin sen

Niçin pire arz etmedin halini
Beklemezsin evliyanın yolunu
Mürebbinin müsahibin malını
Niçin pişirmeden çiğ yedirdin sen

Ruhsat olmayınca ağı yudulmaz
Yularsız develer katar edilmez

Hak yoluna müsahipsiz gidilmez
Pirin kimdir dersi kimden aldın sen

Kara yüzlülerin pak yüzü olmaz
Turab olan canın çiğ sözü olmaz
Hak'tan gayrısından hiç gözü olmaz
Mümin idin neden beni gördün sen

Hatayi'yim nasıl olsa geçilir
Sağı çürük olan anda seçilir
Yedi sağdan yedi soldan açılır
O kapının hangisinden geçtin sen

10.

Vücudum şehrine vardım gezerim
Didar ile muhabbete aşk olsun
Hemen bir nesnede kaldı nazarım
Didar ile muhabbete aşk olsun

Aşkın cuş eyledi geçti serimden
Artıp gelir muhabbetin nurundan
Niyazımız budur Gani kerimden
Didar ile muhabbete aşk olsun

Kudret kandilinden attı daneyi
İndi levhi üzre tuttu binayı
Cümbüşe getiren çark-ı fenayı
Didar ile muhabbete aşk olsun

Fil yükün yükletme karınca çekmez
 Türüü reyhan çoktur gül gibi kokmaz
 Dost yüzünü gören gayrıya bakmaz
 Didar ile muhabbete aşk olsun

Yücelerde olur ol hüma kuşu
 Aşk-ı muhabbettir aşkın işi
Hatayi'yim pirim cümleinin başı
 Didar ile muhabbete aşk olsun

11.

Vücudum şehrinde seyran eyledim
 Bir köşenin yetmiş iki yolu var
 Evvel altmış altısına uğradım
 Onbirinin türlü türlü hali var

Yedi kapı vardır arşın katında
 Dördü zahirinde üçü batında
 Gördüceği bir kişinin zatında
 Üçyüz altmış altı yeksan kulu var

Bir bedestanı var kırk da dükkanı
 Bini alır bir sarraftır satanı
 Dört direği on ikidir nişanı
 Türüü türlü gevheri var la'li var

Kimse bilmez ol gevherin kıymetin
 On dört kalesi var yapısı metin

Kalenin kilidin açması çetin
Kilidinin otuz iki dili var

Destur olmayınca ben açamadım
Kıldan köprüsü var ben geçemedim
Ağlayıp güleni ben seçemedim
Ondan gayrı daha çok müşkülü var

Karıncanın göğe ağdığıın gördüm
Baykuşun deveyi sağdığıın gördüm
Bir anadan beş kız doğduğun gördüm
Bir babanın doksan dokuz oğlu var

Doksan dokuz oğlan ne yedi içti
Beş kızın lebinde gülleri açtı
Oğlanın birisi deryaya düştü
Oynar güler yüzer hala gölü var

Biri dört eri var hala kızım der
Biri beş anam var ben öksüzüm der
Biri on kuzum var dahi bozum der
Ol koyunun memesi yok südü var

Ol koyunun südü ne tatlı acı
Onun ona göre vardır muhtacı
Mebdeyim bahçede üç gül ağacı
Herbirinin on altışar gölü var

On gülün birine elim uzattım
Gülü şimdi alma dedi bozattım
Bülbüllerin marifetin gözettim
Gülşanı yok amma kırk da dili var

Hatayi'm bu sırra ereyim dersen
Şardaki sultanı göreyim dersen
Sualsiz cennete gireyim dersen
Hak cemine diri değil ölü var

12.

Batınımda dedi bana bir aziz
Muhabbetten geçen Hak'tan da geçer
Kesin gıdasını nasibini siz
Muhabbetten geçen Hak'tan da geçer

Muhabbet ademi Hakk'a yararır
Muhabbet etmeyen can müdaradır
Dünyadan ahrete yüzü karadır
Muhabbetten geçen Hak'tan da geçer

Gerçek olan bir nefese inana
Canımız veririz kurban canana
Lanet olsun ikrarından dönene
Muhabbetten geçen Hak'tan da geçer

Muhabbet dediğin haslar hasıdır
Muhabbetsiz kişi Hakk'ın nesidir

Dost Hatayi'nin bu hak nefesidir
Muhabbetten geçen Hak'tan da geçer

13.

Şah'a giden ben bir bezirgan gördüm
Naşileri katarına almıyor
Aman mürvet dedim darına durdum
Yalvaranın günahına kalmıyor

Yalvaralım bizi katara ala
Çağırduğım yerde hem yoldaş ola
Metanın vasfı gelmiyor dile
Değme sarraf bahasını bilmiyor

Metanın vasfı saf ile nurda
Sade ses geliyor görünmez sırda
Nereye gidersen bakasın orda
Peşin alıp veresiye vermiyor

La'l ü gevher tutmuş yükü damgalı
Türlü hal içinde bulunur halı
Erenler katarın başı olalı
Haramiler yakınına varmıyor

Hatayi'm dahildir ol bezirgana
Bir nicesi bedel idi bin cana
Ne saadet ol katara uyana
O da her kuluna nasib olmuyor

14.

İptida bir talip yola girince
Ona ikram edip varmak görünür
Küllü varın o meydana koyunca
Cümle baştan serden geçmek görünür

Bir yol oğlu yol oğluna düş olsa
Ol yoloğlu yol içinde baş olsa
Yokla yükün la'li kumaş var ise
Pazarlık edip de almak görünür

Onun seyranları bir doğru yoldur
Mürebbi musahip bir özge haldır
İrfan sohbetiyse bir nice kaldır
Nefs-i emareye sığmak görünür

Hatayi'm yüksekte fitiller işler
Edep budur erkan budur haldaşlar
Yolu yola sorarsanız kardaşlar
Erenlere niyaz kılmak görünür

15.

Bir yoldaşın yolu aksi giderse
Seçilip geriye kalmak görünür
Kurulup gönlüne kibir gelirse
Ahirinde murdar ölmek görünür

Dünyasın kor ahiretin aşarsa
Nefsine uyup da yoldan şaşarsa
Müşahibin yolu yoldan düşerse
Onun layığını bulmak görünür

Birinciden düşen ya bir hal olur
İkinciden düşen gönül kal olur
Üçüncüden düşen sitem bol olur
Onu da yol ile görmek görünür

Dördüncüden düşen işi zor olur
Beşinciden düşen yolu dur olur
Altıncıdan düşen nuru nar olur
Çok vakit derdini yanmak görünür

Yediden düşenin yazı kış olur
Sekizden düşenin yolu şaş olur
Dokuzdan düşenin gözü yaş olur
Malın kisbin garam etmek görünür

Onundan düşenler yola gelemez
Onbirden düşenler ağlar gülemez
Onikiden düşen derman bulamaz
Bir mürşid buyruğun bulmak görünür

Arayan mürşidin buyruğun bulur
Mürüvvet dileyen eline alır

Erenler ta yerden göğe kutl'olur
Yüzün sürüp ceme gelmek görünür

Yüzün sürüp cem evine gelirse
Erenler döşenip deme gelirse
Cümle kutlu olur ceme gelirse
İman tarikini çalmak görünür

Her dede onlara tarik olamaz
Hangi babdan düştüğünü bilemez
Sitem sürer sitem hakkın alamaz
Onu dört kapıya bölmek görünür

Hatayi'yim dil haddeden geçiyor
Hak ganidir bol ırahmet saçıyor
Evden zulmet diyarına göçüyor
İbtida yeniden inmek görünür

16.

Ben müminim deyü dava kılarırsın
Gerektir müminin nişanı kardaş
Asılsız kelimeler edip neylersin
Müminler söylemez yalanı kardaş

İkrar verip bir gerçekten el tutup
Arif ol irfanı vahdete katıp
Lahmike lahm olup birliğe yetip
Bir ulu küfrile imanı kardaş

Hoş okursun okuduğun bilmezsin
Bir ahmaksın sen seni fark etmezsin
Çok şey bilme ile Hakk'a yetmezsin
Sakın ara yerde kalırsın kardaş

Yalan dünya için yeler çaparsın
Kendi sıfatından niçin koparsın
Koyup gideceğin bir ev yaparsın
Varacağın evi yıkarsın kardaş

Sen kendi gönlünce ehli nazarsın
İçin arıtmayıp dışın düzersin
Elde küfür görse ayıp yazarsın
Sen dahi cümleden betersin kardaş

Bu nefsi emmare yedi sıfattır
Kavgadır gıybettir hırsdır hasettir
Tamah şehvet hepisinden eşittir
Kimseye eyleme bühtanı kardaş

Hatayi'ye aşkın nişanı gerek
Önünde delili burhanı gerek
Dervişe can içre cananı gerek
Yetemez menzile mecazi kardaş

17.

Hakikat bezminde kurulu yoldur
Evvel rehberinden kaçana lanet

İkrar verenlere ihsanı boldur
Nasibin almadan kaçana lanet

Erenler bu yolda hazırdır hazır
Müşahib levnini defterden kazır
Gerekse eylesin bin kere özür
Onlar ile yiyip içene lanet

Aklını beğenip ikrarın koyup
Kalkıp havalanıp nefesine uyup
Teberra gömleğin eğnine giyip
Azazil yurduna göçene lanet

İblis gibi elin aybına bakıp
Yolunu terk edip ikrardan çıkıp
Eliyle boynuna ilmeği takıp
Gıybet edip sırrı açana lanet

Beğenmeyip erenlerin sözünü
Benlik ıslah etmiş bütün özünü
Hak kapıdan döndürmüştür yüzünü
Fesat tohumunu saçana lanet

Arifler kamiller uydu uluya
Kim ne edebilir kalbi doluya
Teberra okundu yanlış biliye
Kendi iblisine uçana lanet

Hatayi'm der bir veliyim yol ile
Sultanın sohbeti her dem kul ile
Gnüliden kibr olur soğuk dil ile
Özün muhabbetten seçene lanet

18.

Bad-ı saba ile selam gönderdim
Bilmem selamımız yaver olur mu
Yalvardım yüzümü Hakk'a dönderdim
Dostumdan bir beli haber olur mu

Ben sanırdım ahdi aman güdersin
Hakikat yoluna doğru gidersin
Kıyasıdan bana cefa edersin
Söyle sevdiceğim böyle olur mu

Kadem basıp rahı aşka gireyim
Yalvarayım yüzüm yere süreyim
Hoş imdi terk etsin beni göreyim
Bencileyin bir derdimend olur mu

Yalvarıp ettikçe dosta niyazı
Armadadır onun cevri ile nazı
Acep unuttu mu ikrarımızı
Ettiğimiz ahitleri bilir mi

Der **Hatayi** ben görmüşüm düşümü
Hakk'a ısmarladım cümle işimi

Dertlere uğrattım garip başımı
Huda'ya yalvaran mahrum kalır mı

19.

Zahid Hü demeyi inkar eyleme
Ne için çağırır insan Hü deyu
Hü demenin aslı nedendir deme
Eyleyeyim sana beyan Hü deyu

Evvel Hü ahir Hü Huda'dır ekber
Sıfat-ı zatında doğdu bir gevher
Hakikat sırrına büründü Hayder
Oldu ol gevherden ayan Hü deyu

Aşkın tecellisi çün başa geldi
Deryalar eriyip hep coşa geldi
Çarkı felek anda cümbuşa geldi
Dem bu demdir döner devran Hü deyu

Hatemin sahibi peygamber oldu
Ali cümle evliyaya ser oldu
Yolda Cebrail'e Şah rehber oldu
Ol demde kuruldu erkan Hü deyu

Onlar gizli idi ol lamekanda
Hak ile Murteza bir idi anda
Lafeta okuyup karşı gelende
Yedi kez çağırdı sultan Hü deyu

Aşık maşukuna yar yare karşı
Naz ü niyaz eder Settara karşı
Nice yüzbin yıllar didare karşı
Baktılar kaldılar hayran Hü deyu

Bir üzüm danesi ol Şah elinde
Kırklara verildi kısmet gününde
Hak Habibullah'a Miraç yolunda
Şey'en lillah dedi Selman Hü deyu

Ol üzüm danesin getirdi Selman
Kırklar da ol demde olmuştu üryan
Tüm canlar şerbetten nuş etti ol an
Saki kadeh sundu peyman Hü deyu

Kırklar içti ol şerbetten mest oldu
Şah-ı Merdan cümlesinden üst oldu
Setirpuş bağlandı kemer best oldu
Sema girdiler üryan Hü deyu

Kırkların birine neşter uruldu
Aktı kan cümleden isbat olundu
Hak erenler anda mevcut bulundu
Hü diye çağırdı irfan Hü deyu

Hü demenin aslı böyledir böyle
Zahid nedir sözün gel beri söyle

Tasdik iman getir muhabbet eyle
Gel sen de bu renge boyan Hü deyu

Hatayi bu meydan sarhoş olalı
Can gözü açılıp öz düş olalı
Hak habib aşkına yoldaş olalı
Hayali gönlümde mihman Hü deyu

20.

Gönül ne durursun sen de varsana
Mürşid-i kamile varmadan olmaz
Varıp eşiğine yüzün sür sene
Mürşid-i kamile varmadan olmaz

Mürşidin isteyen gözler orayı
Aryanlar bulur derde çareyi
Yüz yıl okusada aktan karayı
Mürşid-i kamile varmadan olmaz

Bu dünya durdukça eğer dursan da
Ol dünya dolusu kitap görsen de
Her harfine binbir mana versen de
Mürşid-i kamile varmadan olmaz

Halil yaptı Kabe hem oldu delil
Farzoldu varmayan hep oldu melil
Elçilere rehber oldu Cebrail
Mürşid-i kamile varmadan olmaz

Hatayi sözünün manasını verdi
Yar ile ettiği ahdine durdu
Cebrail Musa'ya Hızır'a var dedi
Mürşid-i kamile varmadan olmaz

21.

Bir kişinin özü nadan olunca
Terbiye eyleme ilacın olmaz
Durma yürü doğru yolu bulunca
Zira altun işi tunç ilen olmaz

Altunun var ise sarrafa göster
Kumaşın yerini tutar mı astar
Kişi ahbabıyla konuşmak ister
Tokun ünsiyeti aç ilen olmaz

Kemaline bakıp kötüyü övme
Hançer alıp dertli sineni dövme
O seni sevmezse sen onu sevme
Geçer bu güzellik güç ilen olmaz

Sakın yok yerlere eyleme emek
Mümkün mü göklere dikile direk
Kişinin ameli arı pak gerek
Şal ü aba hırka tac ilen olmaz

Gevherin var ise her yerde yerin
Gevherin yok ise artıyor zarın

Mürebbi musahip dört kapu pirin
Hatayi'yem bu yol hiç ilen olmaz

22.

Seçilenden seçil öze yakın dur
 Bizi Hak'tan özge kimse seçemez
 Hazne kumaşdır pahalı olur
 Değme terzi sındı salıp biçemez

Sohbeti has dinle haslar hasını
 Söyledikçe siler kalbin pasını
 Atlında bal üstte ağı tasını
 Ol meydana oturmayan içemez

Ağrısı eksilmez sevdalı başın
 Bahası mı olur kıymetli taşın
 Kılavuzu olmayınca bir kuşun
 Kanat kalkıp pervaz kurup uçamaz

Talip musahibin bulamamışsa
 El tutup rehberle gelememişse
 Özü yanıp delil olamamışsa
 Hakikatın kapısını açamaz

Hakikatın manasına ermeyen
 Eyyüb gibi her cefaya doymayan
 Der **Hatayi**'m küfrü iman saymayan
 Yola baş verip de serden geçemez

23.

Uzanıp bir cana varılmayınca
Elin tutmayınca ikrar verilmez
Rehberin öğüdü alınmayınca
Güman gitmez birlik nedir bilinmez

Kamil olur kamil sözüne uyan
Ol keremkanidir şol yolu koyan
O Hakk'ın gözünde yerini bulan
Musahipsiz asla özün bulamaz

Musahip olunca özünü bulur
Kahrı küfrü lutfu hep iman olur
Hak katına elsiz ayaksız varır
Aşinasız bir iş dürüst olamaz

Aşına gerekmiş Hakk'a yetmeğe
Yorulmadan Hak'tan Hakk'a gitmeğe
Kapusuz bacasız bir ev yapmaya
Meşrebsiz ol dört kapudan varılmaz

Meşreb ile dört kapudan girilir
Özünü teslimle Hakk'a varılır
Mürşidin önünde kefen sarılır
Cansız cenazeye namaz kılınmaz

Cemiyet namazın kıla irfanda
Rahmetindir tenin ol yeter sende

Günahın mahv olur sualin bunda
Cesetin yargısız kabrine konmaz

Hatayi turaba katıldı tenin
Rahmet nuru ile nurlandı canın
Mürşit nazarından kurtaran serin
Onlar cehennem oduna yanmaz

Yedi Heceliler

24.

Okurum hece hece
Bilmiyom halim nice
İsmin Elif kodular
Nik beratlı bir hoca

Kul olam usul boya
Mübah yeminli yuya
Deşt-i Erzan gülünde
Selman oynardı ceye

Selman korktu havf etti
Elim lam mim kaf etti
Selman'ın hırkasına
Geldi bir arslan yattı

Bilmedi kande cihan
Arslan geçmişti dondan

Çağurdım celal Hakk'a
Kurtar beni arslandan

Selman korktu havf etti
Elif lam mim kaf etti
Gördü bir atlı gelir
Arslan kakıdı gitti

Kul olam bu atlıya
Sağ eli beratlıya
Selman bir deste nergis
Niyaz sundu atlıya

Çağurdım ana ana
Kül oldum yana yana
Üçyüz yıl tamam oldu
Ali geldi cihana

Kırmızı gül alası
Can canın müptelası
Ali cihana geldi
Salman oldu lalası

Kızıl gül harman ile
Dertliler derman ile
Ali hurma dibinde
Oynardı Selman ile

Oynum yetmez oyuna
Elim yetmez boyuna
Ali hurma çekirdeğin
Oynardı Selman ile

Oku derim ben bunda
Ne oyunun var bende
Ben bir ulu kişiyim
Ne oyunun var bende

Can cana mulu musun
Dedim yar uslu musun
Söyle Selman göreyim
Sen benden ulu musun

Can cana ne muluyem
Dedim yar usuluyem
Ben üçyüz sen yedisin
Pes ben senden uluyem

Okuram bir ayetin
Etmenem kul ayetin
Deşt-i Erzan gülünden
Kim aldı hal ayetin

Kızıl gül nalan ile
Kavlim yok yalan ile

Benim kasavetim var
Haletim alan ile

Uyur bitmez uyana
Atlı yetmez yayana
Ali nergisi sundu
Selman etti ayane

Hatayi'm has değil mi
Bakın ihlas değil mi
Ol Ali'nin lalası
Selman'ı Fars değil mi

25.

Hatayi'm hal çağında
Hak gönül alçağında
Bin Kabe'den yeğrekdir
Bir gönül alçağında

Hatayi'm hal çağında
Hak gönül alçağında
Ya Ali sen erişgil
Derdimin bol çağında

Hatayi'm hal çağında
Hak gönül alçağında
Ben suçlu yar gazaplı
Kalmışım kol çağında

Hatayi'ye tanmayan
Nefesine kanmayan
Hacı Bektaş Ali'dir
Yezit'tir inanmayan

Hatayi'm hal elinden
Yanmışım kal elinden
Gördün sahip değildir
Verdiğin al elinden

Hatayi'm can argına
Ehl-i irfan argına
Marifetten su gelir
Dökülür can argına

Hatayi'm işin düşer
Gelip gidişin düşer
Dişleme çiğ lokmayı
Yerine dişin düşer

Htayi'm der bayağı
Atılandır bayağı
Kuşlarda ne kuşu var
Tepesinde ayağı

Hatayi'ye kan geldi
Mürde cisme can geldi

Yakub-i zar olmuşam
Yusuf'i Kenan geldi

Hatayi'yem hatarem
Hak sırrına settarem
Hekimlerin dermanı
Tabiplere attarem

Hatayi'yem bir halim
Elif üstünde dalım
Sofiyem tarikatte
Hakikatte abdalım

Hatayi'm ver cevaplen
Kırmızı gül külablen
Senden can esirgemem
Zira kim hesap ilen

Hatayi'm han duran bir
Cesedir can soran bir
Pirimdir mürşidimdir
Kanığım kandıran bir

Hatayi'm Mehdi oldu
İmamlar cehdi oldu
Getir gitti gam gussa
Şadilik vakti oldu

Hatayi'm hasa sakın
Değersiz tasa sakın
Binbir sırdan zerresin
Verme sen nasa sakın

Hatayi'm hazerim yok
Cahile nazarım yok
Yalancı kalleş ile
Behim yok pazarım yok

Hatayi'm eyle mürvet
Gevheri alana sat
Rehberi olmayana
Zinhar verme nasihat

Hatayi'm der hasında
Gezdim aşk deryasında
Demek ile tutmağın
Dağlar var arasında

Hatayi'm der hü seni
Hak onarsın küseni
Çün kalbin murdar imiş
Aritamaz su seni

Hatayi'm der hatarım
Sır ilminden satarım

Gelsin derdi olanlar
Derde derman katarım

Hatayi'm niyetedir
Azmin cemiyetidir
Sohbete delil gerek
Delilsiz söz hatadır

Hatayi'm halim halim
Budur benim ahvalım
Yolsuza yol göstersem
Tarık benim yol benim

Hatayi'm der ok derdi
Yaresi az çok derdi
Beni yareli kodu
Kendisinin yok derdi

Hatayi'm der ok derdi
Yaresi az çok derdi
Kalan dertler dert değil
İlla müsahip derdi

Hatayi'm der hal işi
Hiç sevmezem kal işi
Katarından kalanın
Kalışıdır kalışı

Hatayi'm üç gül açar
Üç gülün müşkül açar
Kitli gönül kalesin
Anı muhabbet açar

Hatayi'm der tac alan
Aç doyurur hac'olan
Girmiş aslan donuna
Hakikattan bac alan

Hatayi'm der yar canı
Yare kurban yar canı
Sırrını faş eyleme
Sınamadan her canı

Hatayi'm Kerbela'yı
Kim çeker bu belayı
Küsü tutmak var mıdır
Kor niceye valayi

Hatayi'm gül tezeni
Var içegör mezeni
Hatayi'm sırda gezer
Sor sırada gezeni

26.

Hü gerçekler adına
Hakikat bünyadına

Mil çekilsin ol göze
Kem bakan üstadına

Bağını bostanını
Gülü gülistanını
Dinleyin söyleyeyim
İbrahim destanını

Gözleri elmas idi
Can karar kılmaz idi
İbrahim Peygamberi
Hiç oğlu olmaz idi

Söyler ağa karaya
Merhem eyle yaraya
İbrahim Peygamberi
Devşirdi bir araya

Yel esti bad eyledi
Hakk'ı bünyad eyledi
İbrahim Peygamberi
Devşirdi dad eyledi

Eğni üryan eyleyim
Ciğer büryan eyleyim
Hak bana oğul versin
Ona kurban eyleyim

Okur ağdan karadan
Merhem eder Yaradan
Dokuz ay dokuz günde
Oğlan geldi anadan

Gel ha gözümün yağı
Sineme urdun dağı
Cibril haber getirdi
Bir oğlan verdi mahı

Kapıya geldi sail
Emrine oldu kail
Oğlan doğduğu gece
Adı kondu İsmail

Hased kulun hasedi
Muhkem tuttu yaşadı
Oğlan olduğu gece
Tamam beş yaş yaşadı

Aşıkı der beşlere
Zülûf dökmüş kaşlara
İsmail de ol demde
Gitti pazar başlara

Avcılar ava gitti
Hak emir dua etti

Çün ismail ol demde
Pazardan eve gitti

Kimdir mana anlaya
Kelam koymaz tanlaya
İsmail der ya ata
Ver beni bir monlaya

Budur mana anlaya
Kelam koymaz tanlaya
İbrahim İsmail'i
Götürdü bir monlaya

Yeri göğü Yaradan
Okur ağdan karadan
İsmail ders okudu
Kırk gün geçti aradan

Kaşları hilal oldu
Gözleri hümmam oldu
İsmail der ya ata
Mushafım tamam oldu

Oğul der halka bari
Göllerde çalka bari
Bunu bana söyledin
Söyleme halka bari

Bana der halka n'olur
Göllerde çalka n'olur
Söyledim bunu sana
Söylesem halka n'olur

Aleme söz tokanır
Kebaba köz tokanır
Oğul sen bir çiçeksin
Korkarım göz tokanır

Aleme söz n'eylesin
Kebaba köz n'eylesin
Ben Hakk'ın kurbanıyım
Kurbana göz n'eylesin

Kırmızı gül olduğun
Kapısız kul olduğun
Oğul sen ne bilirsin
Hakk'a kurban olduğun

Baba men bir düş gördüm
Özümü derviş gördüm
Bize bir konuk geldi
Sağ elinde kuş gördüm

Düş değil hayal olsun
Can baştan savar olsun

Gündüz okursun oğul
İvirdin hayal olsun

Resul giymiş ağ gelir
Sine çapraz dağ gelir
İsmail der ey ata
Bize bir konuk gelir

Bahar da bağ da bitti
Yaz geldi güller yetti
Gel gör ki canım oğul
Gördüğün düş ne etti

Ey ata canım ata
Cana can katan ata
Ezelden ikrar verdin
Var otur ağla ata

Hezarım bendim oğul
La'lim gevherim oğul
Çok pişmanlık çekerim
Yakarım malım oğul

Bu yolda güç olamaz
Güç olsa geç olamaz
Sen Hakk'a kurban dedin
Kurbana eş olamaz

Hezarım bendim oğul
Şekerim kandim oğul
Ben sensiz dayanamam
Tutuşup yandım oğul

Atam gelmiştir bana
İşte geldik o ana
Hocam mektep uşağı
Hak helal edin bana

Ağlarken gülüştiler
Göz yaşın siliştiler
Hoca mektep uşağı
Hepsi helallaştılar

Tarikatin kanına
Marifet erkanına
İbrahim'le İsmail
Geldi konuk yanına

Konuk sen safa geldin
Mihr ile vefa geldin
İsmail der ey konuk
Hayırdır neye geldin

Elif be'ye gelmişsin
Bağrım yiye gelmişsin

Söyle sözünü konuk
Bilem niye gelmişsin

Elifi mim olduğun
Bilmenem kim olduğun
Sen bilmen mi İsmail
Ahiri kim olduğum

Kebab anın gözüdür
Bu mananın özüdür
Biz gaipten bilmeyiz
Bilen Hakk'ın özüdür

Kapıya geldim sail
Emrine oldum kail
İsmail sen bilmen mi
İşte benim Cebrail

Elif be'ye gelmişsin
Bağrım yiye gelmişsin
İsmail der Cebrail
Söyle niye gelmişsin

Yönün döner Kabe'ye
Habib'e yalvarmaya
Atan kurban diledi
Ben geldim aparmaya

Erenlerin şahı var
Şahının penahı var
Çün geldin aparmaya
Çok durma günahı var

Sağ yanım sola düştü
Hak nazar kula düştü
İsmail İbrahim Cibril
Üçü bir yola düştü

Bayramına toyuna
Kurban olam soyuna
Oğul gel düş önüme
Yürü bakam boyuna

Ey ata canım ata
Can cana kattın ata
Niçin dersin o sözü
Günaha battın ata

İbrahim sen n'ışlersin
Kendi özün taşlarsın
Dünyada bir oğlun var
Bu ne işler işlersin

Elifi mim olduğun
Bilmenem dil olduğun

Bir ağ başlı geliyor
Bilmenem kim olduğun

Baba der bilir seni
Gözlerden bulur seni
İsmail der ey ata
O şeytan bilir seni

Kırmızı gül olduğun
Kapıda kul olduğun
Oğul sen ne bilirsin
Onun şeytan olduğun

Ağlayıp gülmez misin
Göz yaşın silmez misin
Yüz yıllık peygambersin
Şeytanı bilmez misin

Cennetten özü çıktı
Aleme sözü çıktı
Attı hurma çiğidin
Şeytanın gözü çıktı

Karşı dağlar kardadır
İşim ah ü zardadır
İsmail der ya ata
Ol arafat nerededir

Bir biner bir gidersin
Dünyayı terk edersin
Evme oğul sen evme
Kuşluk vakti gidersin

Kebab bağırm salır mı
Aşk bu canda kalır mı
Hasbetten-lillah için
Gözlen anam gelir mi

Gam değil ever gelir
Boynunu eğer gelir
Vah oğul İsmail der
Göğsünü döğer gelir

Bu aşkla ağı yatır
Sağlısın sağlı yatır
Geldi gördü kuzusun
Elleri bağı yatır

Kaşların hilal eyle
Leblerin zülal eyle
İsmail der ey ana
Süt hakkın helal eyle

Kaşların hilal olsun
Leblerin zülal olsun

Anası der ey oğul
Süt hakkım helal olsun

Ey ata canım ata
Sırrım sırdaşım ata
Şükr olsun gördüm anam
Kesilsin başım ata

Gözlerimin yaşına
Bak mevlanın işine
İbrahim bıçak çaldı
İsmail'in başına

Gözlerimin yaşını
Yaşının ak kaşını
İbrahim hırsa geldi
Biçti mermer taşını

Bıçak der olan işe
Ne çaldın beni taş
Hak'tan bir emir yoktur
Kesmem İsmail'i haşa

Ne baddır esmez bunu
Ne gamdır basmaz bunu
Cebrail der ya Resul
Hiç bıçak kesmez bunu

Zülüfleri yad olsun
Gamlı gönül şad olsun
Bunu bıçak kesmezse
Koyverin azad olsun

Baba der tebar olsun
Ömrümüz tımar olsun
İsmail der ki ata
Hak'tan bir haber olsun

Oğlan ikrardan dönmez
Tamu oduna yanmaz
Cebrail der ey Rabbim
Oğlan söze inanmaz

Lacinidir lacini
Örün siyah saçını
Çün oğlan inanmazsa
Salın kudret koçunu

Cibril hizmet bitirdi
Özün Hakk'a yetirdi
Kırk feriştah ol koçu
Gökten yere indirdi

Hep orda bindirdiler
Yön Hakk'a dönderdiler

Yetmiş bin ferîştahla
Koçu hem indirdi

Bu aşkla ağı yatır
Sağlısın sağlı yatır
İsmail'e inen koç
Kurban kendisi yatır

İsmail'in işini
Hak onardı başını
Cibril tekbir okudu
Kesti koçun başını

Ağlarken gülüştüler
Göz yaşın siliştiler
Ağlayan sahabeler
Koç etin bölüştüler

Emir Ayyar ayrığı
Budur Hakk'ın buyruğu
Bin batman eti geldi
Beşyüz batman kuyruğu

Şeytan anda mat kaldı
Manaya isbat kaldı
Derisinin üstünde
Üçyüz batman et kaldı

Canım benim pay ola
Çeşmim yaşı çay ola
Baba Emir Hatayi
Erenlere pay ola

Hatayi'm der hatayi
Arif urur potayı
Baba Emir diyor ki
Bu da garipler payı

Sekiz Heceliler

27.

Gönül seyranda gezerken
Şah geldi kondu saraya
Kakk'a niyaz eyler iken
Bir engel düştü araya

Hakk'ın kapusundan girdim
Kendi vücudumu gördüm
Marifet kazanın kurdum
Aşk kaynatan küreye

Muhabbet haslar hasıymış
Etmeyen Hakk'ın nesiymiş
Sevgi Hak sevgisi imiş
Erenler ne der buraya

Hele küşadın küşürdün
Firkat kazanın taşırđın
Marifet aşın pişirdin
Tuzun tattırdın bereye

Hatayi der ihtiyarsız
Neyleyim dünyayı yarsız
Ol alemde bi-habersiz
Tuz ekmek ister buraya

28.

Akıl gel muhabbet kılak
Gir gönüle nazar eyle
Görür göz işitir kulak
Söyler dile nazar eyle

Baştır gövdeyi götüren
Ayak menzile yetiren
Türlü maslahat bitiren
İki ele nazar eyle

Sofi isen alıp satma
Helaline haram karma
Yolun eğrisine gitme
Doğru yola nazar eyle

İki elin kızıl kanda
Çok günahlar vardır bende

Ya ilahi kerem sende
Düşkün kula nazar eyle

Hatayi eydür ya Gani
Veren Mevla alır canı
Evvel kendi kendin tanı
Sora ile nazar eyle

29.

Ala gözlü güzel pirim
Şah sana mürvete geldim
Sen varsın kime giderim
Şah sana mürvete geldim

Günahım çok sana malum
Meydanında bağlı kolum
Ala gözlü güzel pirim
Şah sana mürvete geldim

Günahım çoktur bilirim
Boynuma kement vururum
Sen dedim seni bilirim
Şah sana mürvete geldim

Sensin hocalar hocası
Kur'an'da Kur'an hecesi
Bu gece rıza gecesi
Şah sana mürvete geldim

Çok günahlar vardır bende
İki elim kızıl kanda
Medet mürvet kerem sende
Şah sana mürvete geldim

Hatayi güven köşküne
Yardım eylerler düşküne
Bütün güzeller aşkına
Şah sana mürvete geldim

30.

Benim adım çam ağacı
Güzel görünüp dururum
Seyyahım vurundum tacı
Emir sarınıp dururum

Aşağı olur köklerim
Kendim fenadan saklarım
Tesbih çeker budaklarım
Şükrümü kılıp dururum

İrençberler koşar kağrı
Çekilirler önlü sonlu
Ben gibi yük çeken var mı
Urgan sarınıp dururum

İğim ile ip büklerler
Okumla düşman yıkarlar

Kovam ile su çekerler
Yunup arınıp dururum

Beni bir dağda ezerler
Etimden derim yüzerler
Tahtama kalem yazarlar
Surete girip dururum

Dağdan indim ovalara
Bergüzar oldum beylere
Köprüler oldum çaylara
Gernip sürünüp dururum

Hatayi'yem oldum budak
Yapılara oldum direk
Fırınlara sürgü kürek
Yanıp tutuşup dururum

31.

Can cesette karar aldı
Aşk içeri girmeyinen
Gönül gamdan azad oldu
Dost cemalin görmeyinen

Candır cesedin konuğu
Gene onlardır tanığı
Üstazım dersin sınığı
Niye tutmaz sarmayınan

Ne istersen Hak'tan iste
Hak'tan verilir her nesne
Geldik halin arzet dosta
İşin bitmez durmayınan

Uzanıp dosta varmayan
Dost cemalini görmeyen
Ezelden bina kurmayan
Temel tutmaz örmeyinen

Ben aşıkım işim zardır
Kişi aybın görmez kördür
Almak için elin vardır
İyi değil vermeyinen

İkrarımız haslar hasa
Nemiz gerek gamı gussa
Muhabbet yok amennasa
Günü geçer urmayınan

Hatayi'nin can bülbülü
İsmi medh eyler dili
Ne kurursun hüsnün gülü
Tükenir mi dermeyinen

32.

Doksan bin kelamın başı
Kanlıdır nefes öldüren

Buyrukların temel taşı
Kanlıdır nefes öldüren

Kötünün sözü ağudur
Vurur sinemi dağıtır
Kalbimiz Hakk'ın evidir
Kanlıdır nefes öldüren

İyinin sözü taşlıdır
Dayıma gözü yaşlıdır
Adem öldüren suçludur
Kanlıdır nefes öldüren

Kabe yaptım Halil ile
Ayet ile delil ile
Fakir ile zelil ile
Kanlıdır nefes öldüren

Hatayi kendi halinde
Gerçek erenler yolunda
Bu kelam düşmez dilinde
Kanlıdır nefes öldüren

33.

Gel gönül incinme bizden
Kalsın gönül yol kalmasın
Onu sakınmalı özden
Kalsın gönül yol kalmasın

Erenler bize pusudur
Yalan söyleyen asidir
Bu gerçekler nefesidir
Kalsın gönül yol kalmasın

Bahçede açılan güldür
Manayi söyleyen dildir
Evvel ahir yol kadimdir
Kalsın gönül yol kalmasın

Başındadır elif tacı
Budur erenler mihracı
Keskindir yolun kılıcı
Kalsın gönül yol kalmasın

Kerem eyle keremkahım
İyi olmaz benim ahım
Saltanatlı padişahım
Kalsın gönül yol kalmasın

Ey divane ey divane
Aşık olan kıyar cane
Hatayi der Taclı Han'e
Kalsın gönül yol kalmasın

Aruz Şiirler

34.

Eğildim secde kıldım hanedana
Nuş ettim şerbetinden kana kana

Zihi devlet beşaret ben gedaya
Yürürken uğradım ben bir dükkana

Sarraf olan bilir gevher bahasın
Mübah olmuş-durur pir ü civana

Erenler asmanın direğidirler
Direk hem yerden dayanır asmana

Ululuk ister isen kulluk eyle
Bir bir ayak basarlar nerdübana

Cihanı aştı Hazreti İnsanoğlu
Erişti gaziler kevn ü mekana

Yürüdüm bağına kıldım tefferrüc
Erenler yatağı nakş-ı cihana

Hatayi'yem bugün meydan içinde
Şahın medhin okurum devişana

35.

Hayalin meskenindir can içinde
Yusuf-i Kenan nedin can içinde

Gözüm içinde ol aks-i cemalin
Gevher nisbetlidir umman içinde

Yüzün sehminden ol şeker dudağın
Gülistandır gül-i handan içinde

Rakibi koymagil kapunda n'eyler
Bu kafir cennet-i rızvan içinde

Hatayi görmemiştir kametin tek
Hıraman servi hiç bostan içinde

36.

Gel gönül pir isteyeli bu kadim erkan ile
Gerçek oldur Hak yoluna vara baş ü can ile

Canı terkin kılmayan canana vasıl olmadı
Kul gerek ki mahrem ola hazret-i sultan ile

Kahrına şükr eyle gel ki Hak sana rahmeylese
Hem karin olmuş ezelden küfr ü din iman ile

Öldüren sen dirilden sen saklayan sensin hakim
Yok imiş bir senden özge ayet-i Kur'an ile

Bu **Hatayi** ta ezelden aşkına yoldaş idi
Gönlünü şad eylendir sen keremlü han ile

37.

Ey gönül aşkında yarin nale vü ah eyleme
Değme her na-mahremi sırrından agah eyleme

Aşkın imanıdır yarin cemali ey rakip
Tanrı-çün git karşıdan ma'şuku gümrah eyleme

Çün benim üstüme doğdu aftarım ey kamer
Gezme sen evc-i felekte adını mah eyleme

Çün senin aşk-ı mecazından hakikat bulmuşum
Şimdi sen ahı vefa kıl gel bana hah eyleme

Menzil-i rahmanilerdir asitanı dilberin
Öte git ey şeytan rakip aheng-i dergah eyleme

Çün visalin harmanından bir cu olmaz hasılı
Dane kılma yaşımı çehremi çün gah eyleme

Ey **Hatayi** içtiğin mey ab-ı kevserdir madem
Nuş-i can et badeden bir lahza ikrah eyleme

38.

Ya ilahi sen beni bi-aşk-ı canan eyleme
Aşk ile şadem gönül derdime derman eyleme

Müddet ilen vade kılma kavline kılmaz vefa
Her yalancı yar ilen sen ahd ü peyman eyleme

Ger visalinden medet kılmazsan ey aram-ı can
Gözümü giryan edip bağrımı büryan eyleme

Lebleri duranda ol gül yüzlü yarin dem-be-dem
Goncanı ey bağban gülşende handan eyleme

Bu **Hatayi** hastanın kılma müşevveş hatırın
Ağ yüz üste ol kara zülfün perişan eyleme

39.

Yare yar olmak dilersen gayrısın yar isteme
Can ü dilden geçmemişsen yürü dildar isteme

Var ü varlık varmayınca şaha varmaz var imiş
Sen özünü şaha tapşır dahi gel var isteme

Aşıkın ma'şuk yüzüdür kıblesi hem Ka'be'si
Sen yüzünü şaha dönder kible duvar isteme

Bu cihanın bahçesinde harsız olan gül mü olur
Tikeninden korkmaz isen yürü gülzar isteme

Ey **Hatayi** yar yoluna canını eyle feda
Geç bu dünya şöhretinden sen onu var isteme

40.

Canım tükendi hasreti cananeyim yine
Şem'-i ruhuna aşk ile pervaneyim yine

Zahirde gerçi derd-i firak oldu hemdemim
Batın yüzünde yar ile hemhaneyim yine

Dünya yüzünde aşk ile zarem derem sanem
Bir söyleyip ki ukbada cananeyim yine

Daim gönül kuşu ki düşer dam-ı zülfüne
Baştan ayağa yaralı çün şaneyim yine

Ta ki **Hatayi** ahu teki düştü bendine
Sahrada derd-i aşk ile divaneyim yine

41.

Gerçi hicrinden zayıf ü nativan oldum yine
Pir iken yüzünü gördüm nevcivan oldum yine

Devr-i hüsnünden güneş tek olmuş idim aşikar
Hicr sahrasına düştüm bi-nişan oldum yine

Akıl idim dünyada Leyli cemal görmeden
Aşk ile Mecnun teki bi-hanuman oldum yine

Ta ki aşub-i felekten görmeye hüsnün zeval
Eşiğinde gece gündüz bir pasban oldum yine

Bu **Hatayi**'nin dilinde aşkınız pinhan iken
Cümle-i alem dilinde bak destan oldum yine

42.

Gönlümü çekti şaha dağ-ı gamın dağ üstüne
Yine ol mahı firakı çekti bir dağ üstüne

Zülf-i ruyin hattı tek hiç kimse defter yazmamış
Ta ki alemde yazılmıştır kara ağ üstüne

Gerçi güller çok biter alemler gülistanında
Gül yüzün tek bitmemiş hiç gülşen ü bağ üstüne

Ak yüzün üstünde ol zülf-i siyahını götüre
Bilmem ki gonca gülün niçin konar zağ üstüne

Bu **Hatayi** hasta-dil her dem ümid-i vasl-için
Döşemiştir yüzünü kapında toprağ üstüne

43.

Gel benimle o mah-ı na-mihribanım söyleşe
Hasta cismimde bu can-ı natüvanım söyleşe

Ben öldükten sonra kabrim üstüne gel nazlı yar
Kabr içinde dura onunla imanım söyleşe

Bu kararı yok gönül bilmez ki nasıl karar ede
Ya meğer bir gün benimle dilsitanım söyleşe

Zehr-i hicran birle dahi taliim telh olmaya
Bes benimle bir kez ol şirin-zebanım söyleşe

Hatayi' nin gamlı gönlü bu cihanda şad ola
Gel benimle bir gün ol ömr-i civanım söyleşe

44.

Beni serkeşti seyran eyleyen Şah
Gönül şehrinde seyran eyleyen Şah

Beni rusva edip saldın cihana
Didemi zar ü giryan eyleyen Şah

Musahhar eyleyen cümle cihanı
Kavimleri kendine hayran eyleyen Şah

Özü bülbül olup gülzarı gezdi
Beni dışarıda zar eyleyen Şah

Enel-Hak çağıran Mansur dilinde
Yine Mansur'u berdar eyleyen Şah

Yusuf'u çıkarıp çah-ı beladan
Mısır tahtında sultan eyleyen Şah

Güneş tek zahir olmuştur gözünde
Cihan bağın gülistan eyleyen Şah

Hatasız yüzlere yüzü güneştir
Yine güneşi pinhan eyleyen Şah

Hatayi senden efgan edesidir
Haşr gününde divan eyleyen Şah

45.

Her kim ki senin sırrı aşkından agah olmadı
Mahrum kaldı ta ebed makbul-i dergah olmadı

Kendi vücudun bilmeyen Hakk'ı bilmez lacerem
Kim ki bildi nefsini alemde gümrah olmadı

Özü pak olmayanların çare yoktur pasına
Mahrum kaldı ta ebed fazl ona hem-rah olmadı

Zevkine aldanma gel yolu yokuştur dünyanın
Hangi gün hoş geçti ki onun sonu ah olmadı

Zevki şevkin günlerinde kim olur yarım dedi
Bir melamet günü geldi kimseler yar olmadı

Çün kul oldun ey **Hatayi** bende ferman ol yakın
Bende ferman olmayanlar layık-ı Şah olmadı

46.

Ey dilber aşkını serde saklarım canım gibi
İsterim mührünü can tahtımda sultanım gibi

Yasemen tek ruhların gördüm eya ruh-i revan
Yaşlarım gözden revan oldu yine kanım gibi

Kaddini can bahçesinde isterim her dem-be-dem
Çeşme-i çeşmimde şol serv-i hıramanım gibi

İncimen derdinden ey gönlüm alan nazik sanem
Vardırır mihr-i lebin gönlümde dermanın gibi

Ey **Hatayi** işidip her dem benim feryadımı
Nale kıldı nih felekler ah ü efganım gibi

47.

Ey dilber gül görmedim gülşende ruhsarın gibi
Mihir ü mah olmaz felek yüzünde ruhsarın gibi

Ah ile benim gönlümü benden aldı duymadım
Seyr içinde görmedim ol çeşm-i mekkanın gibi

Sormuşum kand ile şeker lezzeti hotur veli
Ol dahi şirin değil la'l-i şekerbanın gibi

Bu **Hatayi** hastaya niçin vefalar kılmadın
Yok-durun mihrin teki gönlünde ikrarın gibi

48.

Bana derd ü belalar yahşi geldi
Sana zevk ü sefalar yahşi geldi

Sana hoş oldu yarin yar buldu
Bana ol aşınalar yahşi geldi

Senin yüz kıymetin bir pula düştü
Sana bu pür bahalar yahşi geldi

Ben ol pervane tek hasret od'unda
Sana şem-i ziyalar yahşi geldi

Sana cevr-cefa bulsun müselleme
Bana ehl-i vefalar yahşi geldi

Hatayi vusle yetti hüsnü tahkik
Sana yarden hatalar yahşi geldi

49.

Dünyada ve ukbada ol birdir tutman yar iki
Yar isen ey gamlı gönlüm tutma gel zinhar iki

Zülfünü yüz üste gördüm halkalanmış söyledim
Künci birdir üste niçin yatmış ol şeh-mar iki

Murg-i dil gahi ruhun ki arızan mesken tutar
Bülbül-i dil-hasta birdir n'eylesin gülzar iki

Kuşanır gönlüm seri zülfün hayalin dermeye
Gör niçin kafirdir ol kim bağlanır zünhar iki

Eylemez hergiz **Hatayi** sırr-ı Hakk'ı halka faş
Çünkü birdir sırrı onun saklanmaz serdar iki

50.

Ey sanem yolunda bu alem fedadır can dahi
Belki kul-durur sana alemde her sultan dahi

Ey peri hüsnüne insan nice hayran olmasın
Gökte sergedan oluptur ol meh-i taban dahi

Ey güneş hüsnün senin bir uca yetmiştir bugün
Ayağın altında toprak gibidir keyvan dahi

Mevc-i ışığından senin gark olmuşum bir bahre kim
Gözlerim yaşı katında katredir umman dahi

Nice yanmasın **Hatayi** arızın hicrinde kim
Garka hün oldu cevrenden gül-i handan dahi

51.

Gamından gözlerim umman değil mi
Visalin can içinde can değil mi

Yazılmış hatt ü halin bi-mürekkep
Acayip suret-i rahman değil mi

Eğer Tevrat eğer İncil ü Zebur
Be-hükm-i enbiya Fürkan değil mi

Eğer derviş eğer mir ü selatin
Bu beş gün dünyada mihman değil mi

Cihana aşk ile üryan gelenler
Giderken de yine üryan değil mi

Bugün ki fırsatı havaya veren
Yolunda cahili nadan değil mi

Gününü hoş geçir miskin **Hatayi**
Gelen devran acep devran değil mi

52.

Ey melek suretli insan ey güneş yüzlü peri
Bu alemde görülmedi senin gibi bir peri

Sanma ancak müşke virdi bu siyeh-rulug saçın
Mah yüzün kıldı hacil bağlarda verd-i ahmeri

Aşkına düşen gönüller sanma ki abad ola
Onların şehrini harab etti firakın leşkeri

Oldu sahrada yerim insan içinde dur olup
Ta ki gördü gözlerim sen ahu gözlü dilberi

İş bu ma'niden **Hatayi** huri söyler hüsnünü
Ki lebin peymanesi bahş eyler ab-ı kevseri

53.

Ey gül yanaklı leblerine can desem yeri
Zülfüne küfr yüzüne iman desem yeri

Sordum tabibe derdime derman bulunmadı
Bu derd-i aşka la'lini derman desem yeri

Kim eşiğine yaslına devlet bulur madem
Ol astane saye-i Sübhan desem yeri

Bir mur-i hastanın ki kapında makamı yeri var
Ben ol makama mülk-i Süleyman desem yeri

Buldu **Hatayi** zikr-i cemalinde nur-u Hak
Senin rahını safha-ı Kur'an desem yeri

54.

Firkatin çektim nigara vasl-ı ruhsarın gerek
Ey dilber hasta halime la'l-i şeker-barın gerek

Bakamam gülyüzüne hüsnün var iken ey peri
N'eyleyim ben nergisi ol çeşm-i bimarın gerek

Bahr-i çeşmim ağlamaktan tek tek baran döker
Bu perişan gönlüme lafz-ı güher-bahar gerek

Murg-i bağ-ı aşk isen ebsem oturma can kuşu
Dilberin köyünde daim nale-i zarın gerek

Ey **Hatayi** gülşene var hak-i payin gör onun
Gerçi sana ol ahu gözlü müşk-bü yarin gerek

55.

Cihanda görmedim ziba senin tek
Bu alem içre hüsn-ara senin tek

Bu hublar gülşeninde yok durur hiç
Yanağı bir gül-i hamra senin tek

Olamaz doğrusu can bağı içre
Kadi çün serv-i huş bala senin tek

Çün hublar çok-durur insan içinde
Hiç olmaz ey peri rana senin tek

Zamane şairinde görmedim hiç
Hatayi bülbül-i güya senin tek

56.

Ey melek hüsnün senin nur-i Huda'dır bilmiş ol
Sidredir boyun ne sidre müntehadır bilmiş ol

Ben senin derd ü gamından incinmem ey bi-vefa
Her ne cevri etsen bana ayn-ı vefadır bilmiş ol

Yoktur eşya içinde bir nesne ki Hak'tan cüda
Cilve kılan alem nur-i Huda'dır bilmiş ol

Çok nebiler gelip geçti devri Adem'den beri
Hatmi cümle enbiyanın Mustafa'dır bilmiş ol

Gel vefa kıl bu **Hatayi** bendene ya dila ki
Ruz ü şeb virdim sana zikr ü duadır bilmiş ol

57.

Pür şarab olsun her dem saki elindeki bu cam
Meclis içre düşmesin ol dost elinden mey müdam

Ey saki ol camı sen doldur tamam et sun bize
Ömrü noksan olsun onun kim dedi ona haram

Sanarsın güller biter pehlü-yi serv hoş hımar
Badeden pürdür sürahi dameninde ol müdam

Zihi gülzar-ı musaffa zihi bezm-i pür safa
Ol bize eyler tevazu biz ona her dem selam

Fikr ü zikrim her dem ol sultan-ı alemdir benim
Bu **Hatayi** hasta onun Kamber'ine bir gulam

58.

Gel ki cana senden özge tende ben can istemem
Ta ki sen varsın benim yanımda gayrı canan istemem

Gerçi ilaç eyler bana alem tabibi ser-be-ser
Şerbeti la'linden özge derde derman istemem

Görelî hüsnün gülünü olmuşum çün andelib
Bahçelerde senden ayrı vird-i handan istemem

Ta ezel günden senin aşkına ikrar etmişim
Senden özge yar ile ben ahd ü peyman istemem

Öyle sanma ki **Hatayi** mihr-i ruyin terk ede
Var iken dilde hayalin özge mihman istemem

59.

Yer yok iken gök yok iken ta ezelden var idim
Gevherin yekdanesinden ileri pergar idim

Gevheri ab eyledim tuttu cihanı ser-be-ser
Yeri göğü arş ü kürsi Yaradan Settar idim

Ta Hüseyin'le bile postumu soydu kadılar
Kah o Mansur donuna girdim enelhak dar idim

Girdim adem sırrına kimseler bilmez sırrımı
Ben o Beytullah içinde ta ezelden var idim

Onsekiz bin aleme ben gerdiş ile gelmişim
Ol sebepten Hak ile sırdaş olup serdar idim

Dünyasından ben onun sırrın bilirdim ol benim
Deryanın altındaki sac kızdıran ol nar idim

Ben **Hatayi**'yim Hakk'ı hak tanımışım bi-güman
Onun için ol yarattı ben ona derkar idim

60.

Ey beni hicran elinde zar ü giryan eyleyen
Çeşmimi giryan edip sinemi büryan eyleyen

Gerçi bu derde beni sen saldın ey aram-ı can
Hem yine derdin-durur bu derde derman eyleyen

Gerçi iyd oldu cemalin halka ey ebru-hilal
Bendeyem ol iyd için canımı kurban eyleyen

Gerçi gamzen tığ oluptur hayli uşşaka veli
Çeşm-i hunharın-durur her dem-be-dem kan eyleyen

Aşkının serbazları çoktur veli yoktur dahi
Bu **Hatayi** hasta tek aheng-i meydan eyleyen

61.

Ol güneş bir zerredir nur u cemalinde onun
Utandırtır serv-i ar'ar kaddü balından onun

Ol zamandan beri ki yüzünü görüp gökte mah
Gizleniptir reng-i ay kaş-ı hilalinden onun

Gül yanağından kızardı daim oldu şermesar
Ru siyehdir müşk ü anber hatt-ı halinden onun

Yerde bir ay nur yüzün alem ona hayran olup
Ay ü gün bir lem'adır hüsn-i kemalinden onun

Bu **Hatayi** hasta dil kim derdinin dermanı yok
Bir medet ola meğer ki zülcelalinden onun

62.

Ben sana daim yarım sen bana niçin ağyarsın
Benden özge cümle-i uşşaka sen dildarsın

Göreyidim Hak seni bad-i fenadan saklasın
Ki cihan bağında sen bir serv-i hoş reftarsın

Çünkü ol mahın cemalin istemezdin görmeyi
Her gece çeşmim neden kevkev gibi didarsın

Ey peri çünkü tabib-i derd-i aşk olmuş lebin
Bes nedendir sen hemişe gözleri binarsın

Bu **Hatayi** saçların çiğninde çin çin bağlıdır
Olamam çinden perişan çünkü bana gamharsın

63.

Karşıdan dün geldin ey serv-i revanım sen miydin
Zinde kıldın çün bu cansız cism ü canım sen miydin

Dün hayalinle peri-tek azım kıldın suy-i ben
Bes revan geçtin eya ruh-i revanım sen miydin

Sırrımı pinhan ederdim halka çün gördüm seni
Halka faş oldu kamu sırr-ı nihanım sen miydin

Bunca aşkın yükünü çekti bu **Hatayi** cevri ile
Sormadın bir katla hal-i pehlivanım sen miydin

64.

Tuba nice hab içinde hayalin görem senin
Vakti-durur ki şimdi cemalin görem senin

Derd-i irak içinde kani zarım ey sanem
Bir gün ola ki ruz-i visalin görem senin

Yetti kemale ey gam-ı hicran cefaların
Şimdi muhal-durur ki zevalin görem senin

Canımı iyd-i vaslına kurban edem revan
Bir gün ola ki kaş-ı hilalin görem senin

Ya Rab **Hatayi** görmesin ol mihnet ü firak
Yetip visale ref'i melalin görem senin

65.

Gönlüm firak içinde cemalin diler senin
Bakmaz çınara kadd ü şemalin diler senin

Nev ayı gökte ister ise halk iyd için
Çaşmim hemişe kaş-ı hilalin diler senin

Ya Rab zevalin olmasın ey aftar-ı hüsn
Aşık cihanda hüsn-i cemalin diler senin

Dünyada gerçi olmadı vaslın bana nasib
Gönlüm gözümde hayl-i hayalin diler senin

Ta ki **Hatayi** gördü yüzün ey meh-i Hutun
Sahra-yı dilde çeşm-i gazalın diler senin

66.

Söz sahibi olan meydana gelsin
Muhannet gelmesin merdane gelsin

Erenler menzili Hak menzildir
İlim sahipleri irfana gelsin

Hakikatlı sözler inkara sığmaz
Meydana girenler lisana gelsin

Ara yerde hamı hası seçelim
Sürülsün la'net ol şeytana gelsin

Günahlının günahından geçerler
Yüzüstü sürünüp sultana gelsin

İşte çaylar işte arklar pınarlar
Yerinden mevc vurup ummana gelsin

Canı baştan geçer teslim olanlar
Bin yıl ölü yatıp canana gelsin

Hatayi hastadır kan-ı sehavet
Haber ver dertliler dermana gelsin

67.

Kızıl gül bağ ü bostanım ne dersin
Feda olsun sana canım ne dersin

Kalmadı sabrım kararım tükendi
Kesildi küll-i fermanım ne dersin

Eridi iliğim kaldı kemiğim
Bu teni terk eder canım ne dersin

Kamu dertlilere derman bulundu
Devasız derde dermanım ne dersin

Alemin küfr ile imanı vardır
Benim küfr ile imanım ne dersin

Senin mahsudun oldur ki ben ölem
Helal olsun sana kanım ne dersin

Eğer yatsam bin yıl toprak içinde
Aynıdır ahd ü peymanım ne dersin

Hatayi çün seni can ile sevdi
Seven ölsün mü sultanım ne dersin

68.

Ey dilber cemalin gözden bir nefes dür kalmasın
Yaşlı çeşmim de yüzünden ayrı hiç nur kalmasın

Ta ki aşkınla senin ma'mur olunca dil evi
Aşkın ol viraneden bir lahza Ma'zur olmasın

Ebr-i nisan ta cemalin gülşenine su verir
Katre-i yaşımdan özge anda yağmur olmasın

Ta ki senden ayrı düştüm görmedim sabr ü karar
Hiç aşık dilberinden zar ü mehur olmasın

Ta seni sevdi **Hatayi** oldu destan aleme
Kimseler onun teki aşkında meşur olmasın

69.

Gel ey dilber tenimde can olmuşsun
Ne canım belki hem canan olmuşsun

Kelam-ı evliyadır dinle her an
Gönül mülkünde hoş mihman olmuşsun

Ezelden kevkeb-i rahşan idin sen
Bu devranda mahi taban olmuşsun

Gönül ta gül yanağın gördü onun
Bülbüle ah ile figan olmuşsun

Hatayi gönlünü aldın bir ilen
Eğer gülberk isen handan olmuşsun

70.

Ey can gamında gözlerime su gelir gider
Sel oldu taşı şimdi bahar su gelir gider

Vasl olmazsa yüzünü görmek bana müdam
Kuyinden ey sanem bana bir bu gelir gider

Bihab kaldı kevkebe nisbet bu gözlerim
Her gece özge gözlere uyku gelir gider

Ta görmedi gözüm seni ey servi boylu yar
Sensiz hemişe gözlerime cu gelir gider

Miskin **Hatayi** görmedi çeşmin kimi senin
Sahra içinde bunca ki ahı gelir gider

71.

Hasretin derdinden ey can bağrım oldu pareler
Suz-i aşkın yüreğimde her dem eyler yareler

Yandırır hicran odu gönlümün virdi yare ki
Tuttu eflak-i cihanı gitti gökte kareler

Düştü hüsnün manzuruna can ü dil bu gözlerim
Çare yok naçar oluptur n'eylesin biçareler

Terk edip koydum giderim hanı malı mülki iş
Hicrin etti ben garibi düşte gör avareler

Öldü derdinden **Hatayi** bir kadem rencide kul
Kabrine basın işitin sad-hezaran naleler

72.

Bugün ben burda yarım orda n'eyler
Yüzü şu'le nigarım anda n'eyler

Ne aklım kaldı ne sabr ü kararım
Benim sabr ü kararın anda n'eyler

Katı müştak idim şirin lebine
Gözü mest ü humarım anda n'eyler

Vatandan ayrı düştüm bad ü feryad
Garibim gangusarım anda n'eyler

Hatayi hasta düştüm yardan ayrı
Tabib ile tımarım anda n'eyler

73.

Yar o gün yüzlü çehren aya benzer
Boyun bir serv-i hoş balaya benzer

Hadeng-i can fedadır gamzen ey dost
Kaşın üstte kurulmuş yaya benzer

Acep bu cihanda bülbül olsam mı
Senin yüzün gül-i hamraya benzer

Yüzün şevkiyle la'li hasretinden
Gözüm yaşı çağlayan çaya benzer

Melaik suretin ger hüsni hurdur
Yüzün andan öte zibaya benzer

Hatayi dilberindir ruh-i rızvan
Ol taşı cennetü'l meyvaya benzer

74.

Gökteki mahın likası dost didarındadır
Aftabın yüzü ol hurşid ruhsarındadır

Vasl ümidine gezen miskin gönül olmaz helak
Yoksa çok hicran belası çeşm-i bimarındadır

Akibet tufan kopar bir gün cihanı gark eder
Seyl-i baran ki bu aşık çeşm-i hunharındandır

Bu **Hatayi** şi'rine neden münkirsin sen ey zahid
Ateş-i aşkın nişanı oldu güftarındandır

75.

Gönül ta ki gamınla aşınadır
Karar ü sabırdan mutlak cüdadır

Gönül pend almadı sevdi yüzünü
Ona bu derd ü mihnetler sezadır

Gel ey hemdem hazer kıl aşka düşme
Beladır hubları sevmek beladır

N'ola aşıkları öldürsen ey dost
Lebin bir busesi yüz hun-behadır

Hatayi bir yare gönül vermiştir
Eşiğinde selatinle gedadır

76.

Ezelden Şah bizim sultanımızdır
Pirimiz mürşidimiz hanımızdır

Şah'a kurban getirdik biz bu canı
Şah'ın sözü bizim imanımızdır

Hasudeye yuh var yalancıya merg
Gerçekler sohbeti burhanımızdır

Şah'a Hak deyipte girdik bu yola
Didar gördük bugün devranımızdır

Canana can verdik ezelden
Şehidlik gazilik nişanımızdır

Yolumuz incedir inceden ince
Bu yolda baş veren erkanımızdır

Hatayi'yem mevali sırr-ı Haydar
Şah'ı Hak bilmeyen düşmanımızdır

77.

Bir peri hayranıyım bilmem mekanı nerededir
Kimse bilmez dünyada namı nişanı nerededir

Hubları sevme deyipte nasihat verme bana
Çünkü bilmezsin makam-ı cavidan nerededir

Ben dedim bir buse ver ki can verip almak gerek
Bu mekan içre meta-ı rayıganı nerededir

Ta visalinden cüda düştüm hayatım kalmadı
Dünya ve ukbada sensiz zendeganı nerededir

Nerde ki yatam cihanda uyku gelmez gözüme
Bu **Hatayi** yatmağa yar astanı nerededir

78.

Aşık isen gel beri ki canı canan bendedir
Ey zahid pes handesin ki nur-i iman bendedir

Bendedir yer ile göğün hikmeti hem kudreti
Ab ü ateş hak ü bad ü cümle erkan bendedir

Hak Teala dört kitabı gökten indirdi yere
Ben onu istemem çünkü küll-i Fürkan bendedir

Ey katip ak-ı karaya bakma seni azdırır
İyi dinle sözümü avazı Kur'an bendedir

Pehlivanlar çok cihanda Rüstem-i Zal olmuşum
Hem benimdir hikmet-i mülk-i Süleyman bendedir

Eyyüb'e çektiydi çok derdi bela ve mihneti
Gel beni çağır verelim derde derman bendedir

Yakub'u gör zar ü giryan Yusuf-i Kenan için
Ben pir-i künc halvetem şu Mısır-ı Sultan bendedir

Şah-ı Merdan Ali'y'el Murteza'nın kendisiyim
Zülfükar ü tac ü Düldül üç nişanı bendedir

Açarım din-i Muhammed mezheb-i Cafer yakın
La feta illa Ali bu sırr-ı pinhan bendedir

Ben Şah'a bu canımı sıtk ile kurban kılmışım
Kabul etse etmese de iydi ü kurban bendedir

Ben **Hatayi**'yim Şahın vasfını daim söylerim
Sıdk ile bel bağlarım defterle divan bendedir

79.

Ey peri yanaşın can menzilidir
Bu bülbülün gülüstan menzilidir

Ayağın bastığı yer ey dilaram
Bu mühr için Süleyman menzilidir

Saçın zulmetine teşne-i Hızır'ım
Dudağın ab-ı hayvan menzilidir

Bitibdir kametin çeşmim önünde
Ne hoş serv-i hıraman menzilidir

Götürme ağ yüzünden kara zülfün
Ki akreb mah-ı taban menzilidir

Murad için geliptir dil kapına
İnayet kıl ki ihsan menzilidir

Hatayi gönlüne yar mihri düştü
İmaret kıl ki sultan menzilidir

80.

Gönül bir dilberi sevdi ki peridir
Cihan içre güzeller serveridir

Boyu bağ içre servinaza benzer
Yanağı hemçü verd-i ahmeridir

Yüzüdür nispeti hurşid-i taban
Felek de onun için müşteridir

Yüzü sahn-i gülistan içre güldür
Saçının buyi müşk ü anberidir

Kim onun vaslına bir dem erişse
Cemi'-i mülk ü alemden beridir

Saçının rengi çün leyletü'l-kadr
Cemali yüzü şam'-i havedir

Ezelden onu sevdim can ü dilden
Sakinmasın ki aşkım serseridir

Bahub hayran olur hüsnüne alem
Hatayi hastası ol dilberidir

81.

Nevcivan ol pir iken devran ki canan devridir
Şad ol ey hasta gönül ki derde derman devridir

Zulmeti hicrana söylen hükmünü terk eylesin
Bir güneş doğdu araya mah-ı taban devridir

Lal oturma şöyle gel can murgî geldi nev-bahar
Gitti kış vakti aradan şu gülüstan devridir

Aşka mühür etti dilber kalmadı cevr-i rakip
Küfr arıltan arındı şimdi iman devridir

Ömür için gam çekme ey dil nuş kıl ma-ül hayat
Dilberin şirin lebinden ab-ı hayvan devridir

Na-ümid olma cihanda ey geda-yı bi-neva
Dergahı sultana gel ki lutf u ihsan devridir

Mihnet-i dünyadan ey dil fariğ ol sürdür murad
Hurrem ol gel gam çekme ki zıll-ı Sübhan devridir

Gel gezme alemde sergerdan gönül pervane eş
Hoş müneverdir cihan şem-i şebistan devridir

Du ahındır **Hatayi** gökte bulutlar senin
Durmayıp dök yaşlarını ki ebr ü baran devridir

82.

Ey dilber bu gamlı gönlümü şad kılsan vaktidir
Bu yıkılmış gönlümü abad kılsan vaktidir

Hayli müddetdir ki gönlüm aşk ile viranedir
Şimdi ol viraneni abad kılsan vaktidir

Ey şah-i lutf ü kerem bir kez işit feryadımı
Bend içinden bendeni azad kılsan vaktidir

Firkatin devrinde çektim mihnet ü cevr ü cefa
Şimdi vaslın yoluna irşad kılsan vaktidir

Çünkü derd-i aşkına olmaz nihan etmek onun
Ey **Hatayi** derd ilen feryad kılsan vaktidir

83.

Bizim ol dil rüba cananemizdir
Meğer ol can değil cana nemizdir

Yanarım şem'-i ruyin hasretinden
Demezsin ol bizim pervanemizdir

Firkatında ne fikrim vardır ey dost
Visalin her gece mihmanemizdir

Gözün sermestdir boyun sürahi
Sözün nutk ü peymanemizdir

Gülende dişlerin ağzında ey can
Sedef içindeki dürdanemizdir

Ser-i zülfün içinde dane halin
Gönül kuşuna dam ü danemizdir

Hatayi dedi kimdir bu bendeniz
Dedi bir aşık-ı divanemizdir

84.

Ey hak ehli sen senin cisminde Beytullah-ı gör
Hancarü azm eylesen levhinde arşullahı gör

Ademin şanında keremna dedi nutk-u ilah
Ehl-i ma'nisin hakikat sümme veçhullahı gör

Zakirem zikr eylerem gönlümde özge kimse yok
Natıkım nutk-u hidayet gel habibullahı gör

Hazır-ı cennet-i and defterin şerh eyleyen
İblis olma gel sücud eyle bu babullahı gör

Levh-i mahfuzun **Hatayi** ebcedin kıldı beyan
Dev değilsen hatemin hatminde fazlullah'ı gör

85.

Yari gördüm bugün handan oturmuş
Yanağı taze gül reyhan oturmuş

Yüzüne karşı gonca güldüğü için
Seher ağzına çalmış kan oturmuş

Seninle hüsn içinde bahs ederler
Nice pişman olup hayran oturmuş

Senin simin zenahdanına ey dost
Ne haddim var desem denhan oturmuş

Dudağın çevresinde koşa haller
İki zengi ona derban oturmuş

Senin Leyli cemalin görmek için
Yolunda Mecnun'u hayran oturmuş

Hatayi'ye nazar kıl çeşmin ile
Kapında subh ü şam giryan oturmuş

86.

Sarhoş u cam-ı elestim ta ebed huşyar mest
Mest-i laya'kıl gezer ben şehr içinde ar mest

Sordular benden ki niçin bi-dil oldun ben dedim
Ol sebepten bi-dil oldum dilber ü didar mest

Hakk'ına aşık olanlar cana şirin kalmasın
Didare müştak olanlar kiblesi didar mest

Her kamıştan şeker olmaz her tikenden taze gül
Her geyiğin göbeğinden nafe-i Tatar mest

Daima ister **Hatayi** Şah cemalin görmeyi
Şol geda-yı ali himmet talib-i didar mest

87.

Bu alem hüsnüne hayrandır dost
Sana bu gonca-leb handandır dost

Ben ol Yakub'a nisbet zar buldum
Cemalin yusuf'u Kenan'dır dost

Hilal kaşın ta ki gördü çeşmim
Bu canım iydine kurbandır dost

Cemalin safhasında hatt ü hal
Yüzünde ayet-i Kur'an'dır dost

Yar aşkın vücudum şehri içre
Bu gönlüm tahtına sultandır dost

Hatayi'ye demişsin cevri edem
Yine lütf ü yine ihsandır dost

Hatayi Baba

Onbir heceliler

1.

Serseri meydanı değil bu meydan
Gafil yürümeyip hazer olmalı

Geri dur veyahut düş yaman huydan
Öz özünde özge zikir bulmalı

Efsaneden beri eyle halini
Rıza ile sen bend eyle dilini
Hilhattan temaşa eyle yolunu
Tenin kesip kanın o dur bulmalı

Gaziler nadanı istemez nider
Her ot kökü üzre uzayıp gider
Çekirdek telifi aslına eder
Arayıp bir özge bimar bulmalı

Hatayi Baba der dönen nadandır
Ol dergaha doğru giden kervandır
Musahib mürebbi dindir erkandır
Bir er bu dergaha yeder bulmalı

2.

Eğer talib isen bu diyarı gez
Marifete koymasınlar çobanı
İlimin irfanın kıymetin bilmez
Girer marifette söyler yalanı

Mahluku kovdular ün etti deyi
Şeytanı kovdular kin etti deyi
Nefisler öldürdün kan ettin deyi
Anda tutsak eylediler Şaban'ı

Kırdığını elin ile saragör
Mamur eyle dört duvarın öregör
Kendi günahını kendin göregör
Bir gün sana sual sorar zebani

Kendini koyup da eli söyleyen
Haddinden aşırı derya boylayan
Günbegün üstüne günah eyleyen
Kızgın sac üstünde yanar tabanı

Hatayi Baba’yım böyle söylerim
Evliya yoluna meyil bağlarım
Ben ağlarsam garip garip ağlarım
Herkesin çektiği kendi cananı

Aruz Şiirler

3.

Dinim içinde imandır musahib
Gönül tahtında sultandır musahib

Koruk değil ona çabuk denilmiş
Tarik evinde tersandır musahib

Yolumuz incedir varabilene
Sefil gönülde mihmandır musahib

Yola eğri giden menzile ermez
Süluk içinde erkandır musahib

Musahibe yol var **Hatayi Baba**
Muhibb-i hanedanımdır musahib

4.

Biz ol can-ı yeganeyiz yegane
Ne bilir bizi her naşı bigane

Bize saki dolu sundu kadehi
İçüben esriyib olan divane

Talibin menzili bize dikendir
Nişan piruz hem olur bi-nişane

Divaneyiz divaneye kalem yok
Bize ne saç ü sakal hod nişane

Hatayi Baba'yı işiden canlar
Kim ki aşık dğil odur efsane

5.

Çeşmim atanda gamze meğer can diler yine
Celladı gör ki dökmek için kan diler yine

İster rakib vasl-ı dehanın hayalini
Ol devi gör ki mülk-i Süleyman diler yine

Gönül ister ki nuş ede la'lin zülalini
Ol Hızr'ı gör ki çeşme-i hayvan diler yine

Zülfün yüzün kenarını tutmuş-durur veli
Kafir çerisi garet-i iman diler yine

Hatayi Baba kapuna geldi inayet et
Vaslın gedası vaye-i ihsan diler yine

6.

Ol peri peyker bana yar olmadı hayf oldu hayf
Aldı gönlümü vefadar olmadı hayf oldu hayf

Saklar idim kahrını gönlümde daim can gibi
Sırrımı faş etti esrar olmadı hayf oldu hayf

Kim ki yüzün mekr ile kıldı beni senden cüda
Yüz belaya ol giriftar olmadı hayf oldu hayf

Firkatin oduna yandım can ü dil oldu kebab
Kimse halimden haberdar olmadı hayf oldu hayf

Aşk elinden hasta düştü **Hatayi Baba** teni
Leblerinde birce timar olmadı hayf oldu hayf

7.

Gel ki cana senden ayrı gözlerim kan ağladı
Ciğerim yandı tutuştu can için can ağladı

Firkat-i hicran elinden şöyle ah ettim bugün
Gökteki cünle melaik yerde insan ağladı

Kim ki aşık olmadı ahvali aşık bilmedi
Dilberin şirin lebinden ab-ı hayvan ağladı

Ateş-i aşka düşen pervane tek yanmak gerek
Şöyle gör ki tersa için şeyh-i San'an ağladı

Her zaman zari kılar **Hatayi Baba** yar için
Öyle ki Yusuf için Yakub'ı Kenan ağladı

8.

Varlığını dost yoluna vermeyen bizden değil
Can ü başı sevdiğine kıymayanlar bizden değil

Ana ata kavm ü kardaş ehl-i aşka kayd imiş
Hanumandan can ü maldan geçmeyen bizden değil

Ey rakib sümme't-tarik'in manasın fehm eyle gel
Yoldaşını can ü dilden sevmeyen bizden değil

Yetmiş iki millet oldu sür bize ehl-i şumar
Gayrı milletler özünü seçmeyen bizden değil

Ey **Hatayi Baba** aşkın mezili benlik değil
Bu tarik-i aşk içinde ben diyen bizden değil

Kul Hatayi

Onbir Heceliler

1.

Genç ilinde gonca gibi görünen
Yalvaralım Pirim Abdal Musa'ya
Şems ü kamer gibi dolup dolunan
Yalvaralım Pirim Abdal Musa'ya

Dervişleri ak giyerler durudur
Kudurettten akıp gelen hurudur
Nesli Ali kendi Hakk'ın nurudur
Yalvaralım Pirim Abdal Musa'ya

Holope'nin Elmalı'nın bekçisi
Takelü'nün evliyası gözcüsü
Hacı Bektaş ocağının aşçısı
Yalvaralım Pirim Abdal Musa'ya

Muhabbet dalında pembe gülümüz
Hakikat bendinden gelir selimiz
Kul Hatayi'm ayrılıyor yolumuz
Yalvaralım Pirim Abdal Musa'ya

2.

Ayn-i cem olmuşlar neye bahane
Kalbi kallaş naşi olmuş olmamış
Halim arz eyledim halden bilene
Beyhude halimden bilmiş bilmemiş

Gözü çıksın kem bakanın yoluna
Meyil verme her insanın kaline
Bir baz konsa bir şaşkının koluna
Yaban kuşu sanır konmuş konmamış

İçer meyin mestanelik suyunu
Her nedense öğrenmemiş huyunu
Cömert sofrasından alır payını
Nakes nimetini almış almamış

Firavunluk etmiş yolundan kalmış
Edepten erkandan ikrardan olmuş
Hakikat abdestin almadan ölmüş
Mundardır bedeni ölmüş ölmemiş

Kaynar aşk kazanı aşu taşmaya
Bir kulun yolsuza yolu düşmeye
Kabın almış gider kuru çeşmeye
Anlamaz ki kabı dolmuş dolmamış

İkrar iman yoktur ol Hakk'a asi
Topuz oldu yalancının cezası

Yetmez menziline yoktur sırası
Ha bir baykuş dağda kalmış kalmamış

Kul Hatayi'm eyder derdim ziyade
Yad ilen içilmez yarsız bu bade
Yar oldur mahşerde şefaate ede
Yüze gülücü yar olmuş olmamış

3.

Var imdi vefasız sınıadım seni
Vefasız olduğun bunda bell'oldu
Senin bu derdin de öldürür beni
Ağyar da bell'oldu dost da bell'oldu

Gafildir günahın dalında koyan
Marifet ehlidir silmeden doyan
Sen arıfsın bunlar arife ayan
Gözüme çektiğin perde bell'oldu

Kuş bir dane için düşüyor faka
Senin kalbin meyil vermiyor Hakk'a
Gözü olmayanda olmaz alaka
Bakışı koyundur kurt da bell'oldu

Himmet edin biz de bakışa geldik
Gördük de bu yolu akışa geldik
Yolu doğru sürdük yokuşa geldik
Dönüp de gidecek bunda bell'oldu

Kul Hatayi'm eydür aşk yoldaşına
Asla inanmam kaş yoldaşına
Seri kurban verin baş yoldaşına
Gerçeğin nefesi bunda bell'oldu

Aruz Şiirler

4.

Aşkın akile daim sözü divane gelir
Anıncündür ki özü divane gelir

Satma rayegan sanem Hızr'a dudağı suyunu
Hızr eğer su isteye çeşm-i hayvane gelir

Esirmiş hun-ı dilimden sanemin huni gözü
Ger sen inanmaz isen gör ki ne mestane gelir

Gah ü bigah tövbe verir bana şehri vaizi
Vaizin tövbesi şeha bana efsane gelir

Aşnadır bu **Kul Hatayi** sözü iman bilene
Özünü bilmeyene deme ki bigane gelir

5.

Sen dahi can olmadan cananı bilmezsin yürü
Derde müştak olmadan dermanı bilmezsin yürü

Okumadın kend özünün suresin ihlas ile
Ebcedi tanımadan insanı bilmezsin yürü

Sen seni ver mürşide alsın seni versin sana
Mürşidi tanımadan erkanı bilmezsin yürü

Nur-ı iman şu'lesinden küfr ü zulmet ref' olur
Küfrünü tanımadan irfanı bilmezsin yürü

Ecnebiden okumuşsun ilm-i hikmet babını
Hikmeti tanımadan irfanı bilmezsin yürü

Kul Hatayi sen bu sözü kend'özünden söyledin
Dahi sen kul olmadan sultanı bilmezsin yürü

6.

Ey dilber şemsü'd-duhadır şu'le-i ruhsarınız
Ayat-i Taha vü Yasin suret-i didarınız

Kameti tuba –durur nunü'l-kalemdir kaşların
Haza Cennet ü Aden la'l-i şekerbarınız

Ayet-i ve'l-leyl-i zülfün gözlerin na'mu'l-basar
Leyk süphanellezi esra-durur esrarınız

Sure-i Takvid okurum dem-be-dem ihlas ile
Ta ki hüsnünü beladan saklasın Cebbar'ınız

Kefi billah-durur zikri **Kul Hatayi** hastanın
Hak bilir ki sümme veçhullah-durur didarınız

Pir Hatayi

Onbir Heceliler

1.

Pervaneyi aşk oduna düşüren
Mürvet Şah-ı Merdan sana sığındım
Dalga vurup deryaları coşuran
Mürvet Şah-ı Merdan sana sığındım

Nesimi'yi yüzüp Mansur astıran
Çekip Zülfükar'ı taşı kestiren
Miraçta Habib'e nişan gösteren
Mürvet Şah-ı Merdan sana sığındım

Fani imiş şu dünyanın ötesi
Söylerim sözümün var mı hatası
Hasan ile Hüseyin'in atası
Mürvet Şah-ı Merdan sana sığındım

Zindanda Zeynel'in başını veren
Muhammed Bakır'ın gönlüne giren
Mahrum kalmaz dergahına yüz süren
Mürvet Şah-ı Merdan sana sığındım

Cafer-i Sadık'sın Musi Rıza'sın
 Görenlere ikrar köre cezasın
 Sahibü'l evliya Setr-i Huda'sın
 Mürvet Şah-ı Merdan sana sığındım

Taki Naki her dertlere devasın
 Hasanü'l Askeri şerif likasın
 Muhammed Mehdi'sin şah evliyasın
 Müvet Şah-ı Merdan sana sığındım

Pir Hatayi'm ziyan etmez karından
 Her kula bir sevda vermiş serinden
 Sırrattan mizandan mahşer yerinden
 Mürvet Şah-ı Merdan sana sığındım

2.

Sabah seherinde niyaz eylerim
 Yüzbin günah etsem geçer sabahtan
 Varıp müşkülümü ol pire derim
 Pirim günahımdan geçer sabahtan

Kim fikr etmez tama eder akçaya
 Akçesini verin türlü bohçaya
 Bülbül feryad eder güllü bahçeye
 Güller göz yaşını döker sabahtan

Musahib olanlar ileri gelsin
 Aşnası olanlar şad olsun gülsün

Kırkların ceminde irfana girsin
Kırklar bize yardım eder sabahtan

Akşam olur güneş erer seyrine
Talip olan hub çevrilir pirine
İki gönül düşse biribirine
Hak muratlarını verir sabahtan

Dünyanın ötesi göçe göç imiş
İkrardan dönenin sonu hiç imiş
Hakk'ın divanında belli suç imiş
Pir Hatayi'm göçtü gider sabahtan

3.

Ağ deniz dibinde bir ceme vardım
Oturmuş üç kimse bir mana söyler
Aman mürvet dedim darına durdum
Kırkların gittiği irfanı söyler

Gelin bu kırkların meyinden için
Evvel pazarlıkla özünüz seçin
Habib'in Hakk'ına verdiği koçun
O da İsmail'e kurbanı söyler

Cebrail kuş olup nura konunca
Gökten yere bol ırahmet inince
Dev ardına bakıp Şah'ı görünce
Üçyüz yıldan sonra amanı söyler

Oğlanı getirdi Selman çiğninde
 Zühre yıldızını gördü alnında
 Batın sırrı zahir oldu halinde
 Ol demde sürdüğü devranı söyler

Veyis kalktı yer yüzünü aradı
 Deryanın dibinde bir didar gördü
 Muhabbet durmadı hep böyle sürdü
 Şimdi **Pir Hatayi**'m zamanı söyler

Aruz Şiirler

4.

Ah ki sen gideli ey ay yüzlü can kaldı bana
 Çün seninle gitti cism-i natüvan kaldı bana

Ta ki sen gittin yanımdan ey dilaramım benim
 Halet-i vaslın gönülde o pasban kaldı bana

Gerçi gülzar-ı cemalin gitdi karşımdan benim
 Dilde mihr-i kametin serv-i revan kaldı bana

Ger nihan oldu gözümde ol peri peyker sanem
 Buy-i muyin müşk ile anber-feşan kaldı bana

Ta ki senden ayrı düştü **Pir Hatayi** hasta dil
 Gökte mah onun yüzünden bir nişan kaldı bana

5.

Ey şahım ben senden özge sevmedim sevmem dahi
Mah-i ruşen senden özge sevmedim sevmem dahi

Her kimin bir ahu gözlü dilberi seyrandadır
Göz dahi ceylandan özge sevmedim sevmem dahi

Ciğerim sadparedir gamzen okundan ey sanem
Kırpiğin müjgandan özge sevmedim sevmem dahi

Bu hakikat meclisinde ben senem sen dahi ben
Öyle sanma senden özge sevmedim sevmem dahi

Dilber aydur **Pir Hatayi** bir dahi sevdim meğer
Hak bilir ki senden özge sevmedim sevmem dahi

6.

Ey boyun tuba dudağın ab-1 hayvan nisbeti
Ab-1 hayvan demen anı çeşme-i can nisbeti

Kamet ü ruhsarını her kim ki gördü söyledi
Biri güldür öbürü serv ü hıraman nisbeti

Eşiğin toprağına her kim kul oldu sıdk ile
Padişahdır bende-i fağfür ü hakan nisbeti

Bahr-i aşk içre seninçün nice gavvas olmuşum
Dişlerin dürdür dudağın ab-1 hayvan nisbeti

Pir Hatayi evc-i zülfün ta ki gördü mah yüzün
Gözlerinden yaş döker baran-ı nisan nisbeti

7.

Her kimin bir derdi var dermana göndermek gerek
Her kimin hiç derdi yok virana göndermek gerek

Her kimin canında hublar hasreti vardır madem
Dünyada ar etmesin didara göndermek gerek

Dinmeyen dindirmeyen girmek gerek öz küncüne
Her kimin sevdası var seyrana göndermek gerek

Her kim ikrar ehlidir yoktur niza koy dinlesin
Her kimin davası var divana göndermek gerek

Pir Hatayi'dir bugün meydanda dab-ı dest ilen
Her kimin sevdası var meydana göndermek gerek

Sultan Hatayi

Onbir Heceliler

1.

Meclise getirme öyle hayını
Erenler elinden alır payını

Ayn-1 ceme gelen kurban koyunu
Hak için kardaşlar yer dedi bana

Mürşid ateşidir yansın erisin
Güzel pirim cümlemizden ulusun
Ayn-1 ceme gelen kurban derisin
Al git irehbere ver dedi bana

Bunda gördüm gerçeklerin düşünü
Erenlere pay çıkardım döşünü
Ayn-1 ceme gelen kurban başını
Mürşide yetenler yer dedi bana

Bunda gördüm yolcuların burağın
Dostun diyarına basar ayağın
Ayn-1 ceme gelen kurban yüreğın
Dört kapısı muhkem yer dedi bana

Bunda gördü ol Huda'nın donunu
Zikr eden canlara döndü yönünü
Ayn-1 ceme gelen kurban kanını
Al da alnın üzre sür dedi bana

Kanı yere döküp çiğnemesinler
Ben deli söylerim dinlemesinler
Bir haklı nefestir tanlamasınlar
Sultan Hatayi'nin dir dedi bana

2.

Hak kendi cismime nazar eyledi
Kuduretten doldum dolu zat ile
Hak birdir Hak ile vücuda geldi
Çar anasır ile şeş cihet ile

Pirler nefesiyle uğradık ceme
Gönlümüz şaz oldu girmeyiz gama
Mübarek ismini verdi ademe
Bist ü heşt ü hazret yedi hat ile

Açarsan perdeyi ayan edersin
Hakk'ı öz kalbinde beyan edersin
Sanma ki işinde ziyan edersin
Mehdi de bendedir mucizat ile

Dükkanlar çağrışır dili bendedir
Bülbüller çağrışır gülü bendedir
İnsin cinsin dahi hali bendedir
Musa da bendedir Kelimat ile

Ben de şu cihana uğradım geldim
Bir pınar üstüne bin yaprak oldum
Güç ile nadana hükümet kıldım
Elimde nişanım hoş berat ile

Bize na-hak diyen nekes nic'oldu
Vücudu dopdolu endişe doldu

Okuyup tınmayan molla hac' oldu
Dürüst abdest aldım taharet ile

Görün şu mollayı yolundan azmış
Ferayı ferayı hat ile yazmış
Kefenim biçtirmiş kabrimi kazmış
Ben o kabre girmem bu sıfat ile

Oruç da namaz da hac da bendedir
Yoksul da geda da uc da bendedir
Tamuda o kızgın sac da bendedeir
Haşır neşir bende kıyamet ile

Medet mürvet canım **Sultan Hatayi**
Eşiğin kemteri kulun gedayı
Bize yardım eyle masumlar payı
Bir kerem ihsan et hoş sıfat ile

3.

Dilediğim dilek budur Hudam'dan
Mürşidimden gayrı neyim var benim
Ayırmasın beni yoldan izimden
Mürşidimden gayrı neyim var benim

Mürşide ayandır doğru gelinir
Yalanın bünyadı yoktur delinir
Her ne ister isen anda bulunur
Mürşidimden gayrı neyim var benim

Türlü yerde erenlerin makamı
Verdiler elime çün erzakımı
Halas edip kurtardılar yakamı
Mürşidimden gayrı neyim var benim

Elinde bırakma doğru erkanı
Can teslim eyle ki gözetsin seni
Mürşidin gemidir talip yelkeni
Mürşidimden gayrı neyim var benim

Bu sözü söyleyen **Sultan Hatayi**
Hatayi'den gayrı kim var gedayi
Salarlar üstüme bin bir kazayı
Mürşidimden gayrı neyim var benim

4.

Yaman düştüm halkın ucuz niyeti
Bakarım bir kimse beni almıyor
Dilimde okurum binbir ayeti
Birinin harfini biri bilmiyor

Herkes kendi terkisini düzeltir
Kul olmadan züldanlığı gözetir
Haram helal demez elin uzatır
Haram lokma yesem tadı olmuyor

Bakarlar halime çirkin çuluma
El ne derse desin yekdir halime

Pirden ihlas kuşağını belime
Kuşanalı gönlüm karar kılmıyor

Hezaran gönlümde binbir şanım var
Tüm dinlere bedel sevgi dinim var
Bu yolda dökülen nice kanım var
Kılarım davasın günü gelmiyor

Gönül kendi okur kendisi yazar
Yedi dam içinde yetmiş gezer
Sultan Hatayi'm de dükkanın bezer
Gelen müşteriler kıymet bilmiyor

5.

Biz de hanenize gelir giderdik
Mihman canlar bize safa geldiniz
Hamdolsun erenler hoş didar gördük
Mihman canlar bize safa geldiniz

Beli dedik bir gerçeğin destine
Canım kurban olsun Hakk'ın dostuna
Her sabah her sabah yüzüm üstüne
Mihman canlar bize safa geldiniz

Tuttuğumuz bir gerçeğin elidir
Gittiğimiz erenlerin yoludur
Serçeşmemiz Hacı Bektaş Veli'dir
Mihman canlar bize safa geldiniz

Gitti yoldaşlarım kaldım yalnız
Bahçede açılır gonca gülümüz
Şekerden şerbetten tatlı diliniz
Mihman canlar bize safa geldiniz

Baykuş gibi ne beklersin viranı
Hak biliriz seni bize vereni
Sultan Hatayi'nin eşi yareni
Mihman canlar bize safa geldiniz

Sekiz Heceliler

6.

Himmet ile kervan gider
Gider delil Şah-ı Merdan
Önümüze ışık eder
Eder delil Şah-ı Merdan

Deliller nur u şan olsun
Rızada meydana gelsin
Muratlı muradın alsın
Didar delil Şah-ı Merdan

Mağribi maşrıki gezer
Aşkın kitabını yazar
Yolcuyu katara düzer
Yeder delil Şah-ı Merdan

Sultan Hatayi'm der derdim
Dost hayalim Halik virdim
Cümlemize ede yardım
Hü der delil Şah-ı Merdan

7.

Dün gece seyrim içinde
Kalk kapıyı aç dediler
Arif isen gir dükkana
Münkir isen kaç dediler

Bunda dirim var ölüm var
Hanlar içinde zalim var
Otuz kapıda talim var
Bilir misin hiç dediler

Bir ferace örtüsü var
Ne istersen hepsi var
Üçyüz altmış kapısı var
Gel birine uç dediler

Cennet bağının gülüyüm
İçindeki bülbülüyüm
Binbir kapının diliyim
Anahtarsız aç dediler

Şükür olsun gördük Hakk'ı
Cevahirden tuttuk yükü

Yolda bezirgan gördüm ki
Kırk sekiz yoldaş dediler

Sultan Hatayi'm der sırdan
Binbire yazıldık birden
Nicesi göçtü bu yerden
Sen de durma göç dediler

Aruz Şiirler

8.

Var imdi var imdi var senin olsun
Bir kararı bütün yar senin olsun

Eğer havalanıp yüksek uçarsan
Yerlerden yukarı var senin olsun

Mürvet deyip alçaklara inersen
Bu yeter başına yer senin olsun

Eğer bülbül olup dalda ötersen
İşte bahçe bağban har senin olsun

Eğer sarraf olup cevher satarsan
İşte çarşı pazar şar senin olsun

Özün Hakk'a tapşır **Sultan Hatayi**
İşte kara toprak sar senin olsun

9.

Neyleyem ne diyem yar yad olubdur
Ahımdan zarımdan feryad olubdur

Yarin muhabbeti gönlüm evinde
Yüce dağlar gibi bünyad olubdur

Apardı gönlümü vermez muradım
Evvel ikrar şimdi inkar olubdur

Horasan ilinde harac verenler
Bağdad'a varınca azab olubdur

Bağdad'a yetişin şahın kulları
Günahın bilenler hem şad olubdur

Pire hizmet eyle **Sultan Hatayi**
Pire hizkmet eden sultan olubdur

10.

Bu gamze değil beladır ey dost
Bu hande değil cefadır ey dost

Şekker lebin ağzıma söğerse
Sögmek değil ol duadır ey dost

Yeryüzü hevayi kaddün ile
Cennet gibi hoş hevadır ey dost

Dil mürşidine hayal-i zülfün
Hem hırka vü hem asadır ey dost

Aşık olalı **Sultan Hatayi**
Bu sevdaya müpteladır ey dost

11.

Sensin cihan içinde bugün padişahımız
Ruz-i ezelde hazretin oldu penahımız

Cevr etme ben şikeste dil ü bi-nevaya ki
Çün senden özge ki sana yok dad-ı hahımız

Her nerde ki sücud edersem ba-itikat
Mihrab kaşlarında-durur kiblegahımız

Bir gün terahum eylemedin haksarına
Yarab ne sadır oldu kapunda günahımız

Sultan Hatayi derd ilen inceldi çün hilal
Bir mahdır görünmedi ol hüsn-i mahımız

Şah Hatayi

Onbir Heceliler

1.

Yol uludur ha demeyle tutulmaz
Müşteri olmazsa gevher satılmaz
Ekmek yedirmekle Hakk'a yetilmez
Hakk'a yarar doğru kul olmayınca

Niceler gelir de tasvire bakar
Kendini bilmeyen odlara yakar
Bir kulaktan girer birinden çıkar
Kursağa bir delik yol olmayınca

Söylenen divandan sen ne anlarsın
Evliyaya gevher olup çağlarsın
Tutmadıktan sonra neye dinlersin
Mani mi türkü mü anlamayınca

Camiş gelir kendi kendin kaşıtmaz
Nur doldurur kalp evini ısıtmaz
Binbir kelam desem birin ısıtmez
N'eyleyim kulağı sem'etmeyince

Değme sofuların meyi içilmez
Sofrasının baş ucundan geçilmez

Mahmurdur uykudan gözü açılmaz
N'eyleyim marifet kal olmayınca

Engin olmayınca sular çağlamaz
Değme bir sofuya gönül bağlanmaz
Şah Hatayi'm gözüm yaşı sağlanmaz
Özünden bulanıp ağlamayınca

2.

Gel öğüt vereyim öğüt alırsan
Hizmet eyle gene gülü bulunca
Kervan gider sakın geri kalırsan
Hemen elden koma yolu bulunca

Ölürse de yoldan çıkmaz yol eri
Gerçeklerin elindedir yuları
Göründü seyr eyle akan suları
Karışır ummana seli bulunca

Arı oldun her çiçekten alırsın
Balın damızlığın kande bulursun
Yetmiş bin ayete delil olursun
Anlayıp da bu manayı bilince

Dinleyip de bu manayı yazmalı
Her kişi halince kuyu kazmalı
Yedi padişahlık yeri gezmeli
Haline münasip eri bulunca

Şah Hatayi'm eydür bakma bu hale
 Gönlümüzde vardır bir ulu kale
 Elif gele ayın gele mim gele
 Dertli kullar dermanını bulunca

3.

Gezip şu alemi derdime çare
 Bulmayan kardaşım gerekmez bana
 Gözümün yaşları aktıkça yere
 Silmeyen kardaşım gerekmez bana

Daim gerek imiş yolda yol eri
 Yol erinin elindedir yuları
 Başa bir iş düşse benden ileri
 Yelmeyen kardaşım gerekmez bana

Ben güzel pirime olmuşum talib
 Neyleyim amenna üstüme kalıp
 Şu benim halimden haberdar olup
 Bilmeyen kardaşım gerekmez bana

Bülbülün arzusu şol gonca güle
 Nazar itikattan itibar dile
 Ağlarsam ağlaya gülersem bile
 Gülmeyen kardaşım gerekmez bana

Şah Hatayi'm kalkıp şurdan yürüyüp
 Hevesinden geçip hırsı farıyıp

Aman mürvet deyip yüzler sürüyüp
Gelmeyen kardaşım gerekmez bana

4.

Aman mürvet güzel Şah'ım gel yetiş
Bozuldu bu alem düzelmez ebed
Kim ileri kimi geri bu ne iş
Aradan adavet kesilmez ebed

Gerçek evliyanın delili battı
Yolcular da yol erkanı unuttu
Talibin rehberden korkusu gitti
Talib de rehber sorulmaz ebed

İleri gelenler geriye ürkütü
İkrar veren bir sırada duruktu
Biraz yol haini kalleş birikti
Yolda büyük küçük bilinmez ebed

Bir yere bir ocak oğlu gelince
Darılır günahın suçun sorunca
Evliyanın buyruğunu deyince
Kaçtı bir çokları görünmez ebed

Şah Hatayi'm yanar bağrımın başı
Durmayıp akıyor gözümün yaşı
Ezel bu irfanda nasıbsız kişi
Elbet bu demlerde bulunmaz ebed

5.

Evvel ahir gerçek erlerin eri
Sefiller carına yetenden medet
Vücut kalesinde bab-ı Hayber'i
Hişm ile koparıp atandan medet

Onlar girer zahir batın donuna
Kuduretten hun karıştı ününe
Her yolcunun bir er çıkar önüne
Habibin uğruna yatandan medet

Onlar idi zahir batın derilden
Bin bilersen bir haber al bilirden
Yetmiş kere öldürüp de dirilden
Fazlı'nın destini tutandan medet

Cimcim'in haberin gergerden alan
Kul olup özünü pazara salan
Beşikte ejderha üstüne varan
Ağır yük bendeni çatandan medet

Şah hatayi'm müşkülümü kandıran
Bir bakışla devi yere bandıran
Üçyüz yıldan sonra nişan bildiren
Selman'a nergisi sunandan medet

6.

Yaradan ne güzel buyruk buyurmuş
Gelin hey erenler edin niyazı
Niyaz edip duymayana duyurmuş
Gelin hey erenler edin niyazı

Niyaz etmek imiş her işin başı
Niyaz edenlerin asandır işi
Niyazsız cem olmak erkanın dışı
Gelin hey erenler edin niyazı

Niyaz seni uçmak eyler uçurur
Ab-ı zezem sularından içirir
Sırat köprüsünü asan geçirir
Gelin hey erenler edin niyazı

Cehennemde vardır gayya kuyusu
Yetmiş yıllık yoldan gelir yayası
Hemen niyaz etmek imiş gayesi
Gelin hey erenler edin niyaz

Şah Hatayi'm der ki niyaz bendedir
Niyaz eyleyenler Hak yanındadır
Niyaz etmeyenler cehennemdedir
Gelin hey erenler edin niyazı

7.

Bir bacı nurlardan kuşak kuşansa
Erin Hak bilmezse zaydır emeği
Turab olsa yer yüzüne döşense
Erin Hak bilmezse zaydır emeği

Kabe'ye varsa da hem olsa hacı
Yer ile gök ona olsa duacı
Eğer zezem ile yunsa bir bacı
Erin Hak bilmezse zaydır emeği

Hızır ile şol cihanı arasa
Erenlerin hizmetine yarasa
Fatıma Ana'nın saçın tarasa
Erin Hak bilmezse zaydır emeği

Öksüzler doyursa sevap işlese
Günde bin kez hakk'a dua eylese
Musa gibi binbir kelim söylese
Erin Hak bilmezse zaydır emeği

Şah Hatayi'm der ki bu söz hak ise
Gece gündüz Hakk'ın ilmin okusa
Hangi ana kisvetini takınsa
Erin Hak bilmezse zaydır emeği

8.

Bu yolun yolcusu olayım dersen
Elde iki karpuz tutmalı değil
Derviş olup hırka giyeyim dersen
Gahi giyip gahi atmalı değil

Nadan bahçesinde gonca gül olmaz
Kamil ile yoldaş olan yorulmaz
İki mahluk vardır Hakk'a yar olmaz
Mağrurluk kibirlik etmeli değil

Mağrurlar orada olurlar yalan
Kibirmiş yorulup yollarda kalan
Eğer yolcu isen köprüyü dolan
Göz göre çamura batmalı değil

Koyun kuzusuna nasıl meledi
Öküzün kulağın kimler inedi
Garip bülbül gül dalında tünedi
Her çalı başında ötmeli değil

Şah Hatayi'm varmak için ileri
Kalbinin pasını sil de gel beri
Hakk'ın haznesinde gelen gevheri
Müşteri bulmadan satmalı değil

9.

Muhabbet bağında bir gül açıldı
Bir derdim var bin dermana değişmem
Anda la'l-i gevher mercan saçıldı
Bir derdim var bin dermana değişmem

Cümle kuşlar dile gelir yazım der
Gövel durnam Şam'a gelir güzüm der
Benim yarelerim sızlar tuzum der
Bir derdim var bin dermana değişmem

Garip bülbül gönlüm eğler ses ile
Nicelerin ömrü gitmiş yas ile
Arayıp bulduğum pür heves ile
Bir derdim var bin dermana değişmem

Ben de niyaz kıldım kendi özüme
Güzel pir ayıbım vurma yüzüme
Yarelerim hoş görünür gözüme
Bir derdim var bin dermana değişmem

Şah Hatayi'm muhabbete bakarım
Ben doluyum bend olana akarım
Güzel pirim bir dert vermiş çekerim
Bir derdim var bin dermana değişmem

10.

Bir kandilden bir kandile atıldım
Turab olup yer yüzüne saçıldım
Bir zaman Hak idim Hak ile kaldım
Gönlüme od düştü yandım da geldim

Ezelden evveli biz Hakk'ı bildik
Hak'tan nida geldi Hakk'a Hak dedik
Kırklar meydanında yunduk pak olduk
İstemem taharet yundum da geldim

Şunda bir kardaşla kayda düşmüşüm
Pirler makamında yanıp pişmişim
Kırklar meydanında hem görüşmüşüm
Bir bade sundular kandım da geldim

Şah Hatayi'm eydür senindir ferman
Olursun her kulun derdine derman
Güzel Şah'ım sana bin canım kurban
Özümü meydana sundum da geldim

11.

İçmişim bir dolu olmuşum ayık
Düşmüşüm dağlara olmuşum peyik
Sana derim sana sürmeli geyik
Kaçma benden kaçma avcı değilim

Avcı değilim ki düşem izine
 Kaça kaça kanlar indi dizine
 Sürmeler mi çektin kömür gözüne
 Kaçma benden kaçma avcı değilim

Sana derim sana geyik erenler
 Bize sevda sana dalga verenler
 Dilerim Mevl'adan onmaz vuranlar
 Kaçma benden kaçma avcı değilim

Aydur **Şah Hatayi**'m uçan kaçandan
 Zerrece korkmayız bu tatlı candan
 Gidip davac'olma atana benden
 Kaçma benden kaçma avcı değilim

12.

Ey yolcu yoluna meyil katagör
 Ahir demde gark olursun sele sen
 Bir gerçeğin eteğinden tutagör
 Deli m'oldun neye uydun ele sen

Arif isen bir gün seni seslerler
 Bülbül deyü gülistanda beslerler
 Bir gün seni rehberinden isterler
 Kimin izni ile girdin yola sen

Özün eğri ise yola zararsın
 Derdini yitirmiş derman ararsın

Maslahatın nedir şarı sorarsın
Sarrafl olmayınca girme şara sen

Kapıdan girmeden köşe gözetme
İçini karartıp dışın düzeltme
Şah Hatayi ötesini uzatma
İkrar verip o ikrarda dur a sen

13.

Gerçek erenlerin kurduğu yoldur
Ak üstünde ağı görebilirsən
Taniyan itikat söyleyen dildir
Hakikat bahrine dalabilirsən

Gel derler de seni ceme çekerler
Evvel bildiğini yana atarlar
Ondan sonra yularından tutarlar
Yettikleri yere varabilirsən

Ahtı çürük olan ummana dalmaz
Özü Hakk'a vasıl olan can ölmez
Bugünkü hesaplar yarına kalmaz
Bunda sualini verebilirsən

Yola beli diyen can ulu olur
Kudret küresinden hep eli olur
Dünyadan ahrete doğru yol olur
Verdiğin ikrara durabilirsən

Teslimiyet seni yola getirir
Eksik olan işlerini bitirir
Bir kardaşın olub Hakk'a götürür
Özünden fenayi sürebilirsən

Evvel müsahiple elin el olur
Mürebi yanında pişip hal olur
Üstad nazarında yanıp kül olur
Küllü varlığını verebilirsən

Şah Hatayi'm eydür yola getiren
Yerini bekleyip posta oturan
Talibi rehberdir Hakk'a yetiren
Cennette Rıdvani görebilirsən

14.

Kendisine ne gerektir bilemez
Aklı yok beyni yok kimi canların
Varıp bir mürşide irşad olamaz
Mürşitde eli yok kimi canların

Bövbe edip nefsin öldürememiş
Halin alemlere bildirememiş
Evin yapmak için dolduramamış
Mumu var balı yok kimi canların

Aşıkların gönlü Hakk'ın evi ya
Hakk'ın evin koyup gitme gayrıya

Ellere sofudur evde Maviye
Meyli var hali yok kimi canların

Avcı bir çifteye uğrasa atar
Arifler önünde ne gelse tutar
Bülbül olmuş gayrı bahçede öter
Dili var gülü yok kimi canların

Şah Hatayi'm eyder pirim uludur
Gittiğimiz gerçeklerin yoludur
Benliğinden geçen Hakk'ın kuludur
Gümanı kali yok kimi canların

15.

İkrar verip bir ikrara durmaya
Gelmesin meydana yalan gelmesin
Hak'la küll-i nefsi inkar etmeye
Gelmesin meydana yalan gelmesin

Günahımla destan eder aşk beni
Ekabirlik etsem yüke koş beni
Terceman ortağı tarik düşmanı
Gelmesin meydana yalan gelmesin

Ebsem durur iken yoldan sapıcı
Cahil olmuş gördüğünü açıcı
Şarlar harap edip evler yıkıcı
Gelmesin meydana yalan gelmesin

Ta ezelden yazılmıştır yazıda
 Keramet sofrada mürvet gazide
 Hakk'a temennamız lanet yezide
 Gelmesin meydana yalan gelmesin

Şah Hatayi'm okuyuben yazarım
 Turab oldum ayaklarda tozarım
 Dervişdim dükkanım kurdum bazarım
 Gelmesin meydana yalan gelmesin

16.

Celalinden cemaline sığındım
 Kahrında lutfunu bulanlar gelsin
 La'li mercan türlü renge boyandım
 Nefsinde zatını bilenler gelsin

Didar-i mevcuttur cümlelerin aslı
 Erenler aşkına yüreğim yaşlı
 Kalbimin şişesi pek çoktan paslı
 El vurdukça cila verenler gelsin

Güzeller tenidir ak kızıl güller
 Her sabah feryada düşer bülbüller
 Her aşık birinin methini eyler
 Muhabbet bağına girenler gelsin

Dost kokusun alan n'eyler feşanı
 Veçhinde yazılmış Sebü'l-mesani

Bi-nişan olanın udur nişanı
Canı başı terkin verenler gelsin

İnsan-ı kamildir rahmeti Rahman
Onların seridir cümleye burhan
Görene aşıkâr körlere pinhan
Gözünden hicabın silenler gelsin

Hak yolunu gözle ayırma gözün
Gerçek erenlerden çevirme yüzün
Muhabbete didar isterse özün
Kırkların cemini görenler gelsin

Şah Hatayi'm cennet gördüğüm yerdir
Gönüldür arz eden götüren serdir
Evliya enbiya cümlesi birdir
Fenadan bekaya erenler gelsin

17.

Sırrı sır eylemek evvelden kaldı
Sırrı durmaz beyan eder bazıları
Nihayetsiz göle aşıklar daldı
Dalga gelir yüreciğim sızılar

Katreden halk etti ol rahmi Gani
Nerde yargıladı bu ten ü canı
Fehm ettin mi neye benzer izanı
Kitapta gördüğüm kara yazılar

Gördünüz mü harman ola yazısın
Göstermeden nam vermiştir azısın
Karıştırman yad koyunun kuzusun
Koyun gelir kuzum diye arzular

Şah Hatayi'm katar nereden üzüldü
Yüklenmeden göçün önu çözüldü
Kudretinde kimin kabri yazıldı
Menzil budur ilerisin arzular

18.

Bu dünyanın ins ü cini yok iken
Anda ne var idi vardan haber ver
Daha iptidada kandilde iken
Mekanının varlığından haber ver

Ben de okur idim aktan karadan
Dertli sinem onulmuyor yaradan
Bir şehir seyrettim binbir bareden
Onun yeri nerde şardan haber ver

Bir şehre uğradım yağmur yağmamış
Kuru yer kalmamış gün de doğmamış
Bir bina kurulmuş eller değmemiş
İçinde biri var ondan haber ver

Şah Hatayi'm Hakk'ın sırları hak'tır
Onsekiz bin alem kime ilhaktır

Bir didar seyr ettim ötesi yoktur
Sultana kul olan kuldan haber ver

19.

Eğlen dedem eğlen haber sorayım
Evvel Hakk'ın birliğinden haber ver
Ol deryanın sultanını göreyim
Nice dalıp çıktığından haber ver

Görmeyenden kesmeyelim selamı
Bilmeyene sormayalım kelamı
Şu cihanda mürekepli kalemi
İptida kim çaldığından haber ver

Gökte dört melek var onlar da vezir
Her nerde çağırırsan orada hazır
İskendere nasip olmadı Hızır
Ab-ı hayat bulduğundan haber ver

Şah Hatayi'm iki çeşmim yaş olur
Ben Hak aşıkıyım bağrım taş olur
Dünya yedi kere dolup boşalır
Ne mahlukat olduğundan haber ver

20.

Çiçekler açıldı bahar yaz geldi
Gül dikende biter bülbül daldadır

Eyyub'un teninde iki kurt kaldı
Biri ipek sarar biri baldadır

Gönlüne getirme şek ile güman
Seyyid Nesimi'ye de ol oldu şan
Tanrı ile bin bir kelim söyleşen
Ali Medine'de Musa Tur'dadır

Marifet yolunu muhabbet açtı
Hakikat yolunu erenler seçti
Şu dünyadan nice yüz bin er geçti
Onlar ittifakta Mehdi yoldadır

Ademin hatemin zat-ı Fazlullah
Eşyayı gark etmiş bu bir sırrullah
Şehinşah-ı kutb-ı alem zıllulah
Kudreti nazarı sadık kuldadır

Şah Hatayi'm eydür sırrını deme
Kılagör niyazın yarına koma
Bu yalan dünyada hiç sağım deme
Tenin teneşirde sinin saldadı

21.

Bu yola yolcuysan beyhude durma
Can gözünü gafletlerden uyandır
Musahipsiz ile varıp oturma
Bir içim su verse külli ziyandır

Rehberin önünde pire uyuldu
 Yalan gerçek şu meydanda duyuldu
 Varlığından geçen üstad sayıldı
 Hak bilir ötesi şaha ayandır

Can gözü örtüktür Hakk'ı göremez
 Üstadın yoluna doğru varamaz
 Cemiyette سوالini veremez
 Ne söylese dört kapıda yalandır

Şah Hatayi yeri göğü yaradan
 Ben aktan okudum bilmem karadan
 Sürün çıksın hal bilmezi aradan
 Onun rengi erenlere beyandır

22.

Muhabbetten kaçan haktan da kaçar
 Erenler de muhabbetten hasıldır
 Gaziler boynuna bir kaftan biçer
 Aslını yitirmiş yine nesildir

Ceht eyle özünü gerçeğe uydur
 Özün karasını mürşide yuydur
 Aşna kamillikte muhabbet budur
 Günah kebairden kendin kesel dur

Amel olmayınca Hakk'a varılmaz
 Mürvet demeyince sitem sürülmez

Şimdiki insana öğüt verilmez
Eğer kamil isen hemen usul dur

Aşık olup kadeh içeyim dersen
Sıratı burada geçeyim dersen
İmanla ahrete göçeyim dersen
Aman mürvet de de dare asıl dur

Şah Hatayi'm haklı nefes tutulmaz
Burda gönle giren orda atılmaz
Amal olmayınca Hakk'a yetilmez
Üstün çiğnense de hemen basıl dur

Sekiz Heceliler

23.

Gel bir şaha kul olagör
Hergiz mazul olmaz ola
Bir eşiğe yaslanagör
Kimse elden almaz ola

Bir işi bitirmek gerek
Eksiğin yetirmek gerek
Yar ile oturmak gerek
Hiç siteme gelmez ola

Bir susuz sulamak gerek
Bir acı doyurmak gerek

Bir dili söylemek gerek
Feriştehler bilmez ola

Kuş oluben uçmak gerek
Ovalara göçmek gerek
Bir doludan içmek gerek
İçenler ayılmaz ola

Çok behreler almak gerek
Ummanlara dalmak gerek
Bir gevher çıkarmak gerek
Değme sarraf bulmaz ola

Gerçek aşık olmak gerek
Maşukunu bulmak gerek
Diri iken ölmek gerek
Varıp anda ölmez ola

Bahçelere girmek gerek
Güllerinden dermek gerek
Bir gülü koklamak gerek
Hergiz ol gül solmaz ola

Şah Hatayi'm der geç otur
Hizmetini Hakk'a yetir
Gerçeklerden bir er getir
Cana başa kalmaz ola

24.

Evliya yolundan gayrı
Yol mu dedim talip sana
Dervişlik halinden gayrı
Hal mı dedim talip sana

Evliyanın demediğin
İşlersin işlemediğin
Elin ile komadığın
Al mı dedim talip sana

Varma münkürün yanına
Sed hezar lanet canına
Birbirinin ziyanına
Gül mü dedim talip sana

İzinsiz gitme yollara
Uğrarsın türlü hallere
Dibi görünmez göllere
Dal mı dedim talip sana

Meylin fikrin dünyalıkta
Kalmışsın şu aralıkta
Körler gibi karanlıkta
Kal mı dedim talip sana

Aman mürvet zahir batın
Kaldır şu benlik sıfatın

Birbirinizin gıybetin
Bul mu dedim talip sana

Şah Hatayi'm der erlere
Niyazım vardır pirlere
Dilini kör belalara
Sal mı dedim talip sana

25.

Dostun eşiğine vardım
Çağırın ulu aşkına
Yüzümü yerlere sürdüm
Hem Bektaş Veli aşkına

Gelsin ol güzel pir gelsin
Canım Hakk'a kurban olsun
Düşmüşlerin elin alsın
Ol Kızıl Deli aşkına

Gelin fenadan geçelim
Akı karadan seçelim
Ab-ı kevserden içelim
Eldeki dolu aşkın

Dünya bir kurulu faktır
Gerçeklere sözüm yoktur
Muhabbet eylemek hakdır
Has bağın gülü aşkına

Şah Hatayi'm der varalım
Varıp da cemal görelim
Öz ile darda duralım
Erenler yolu aşkına

26.

Gevherin geçmeyen yerde
Satma kardaş kerem eyle
La'l taşını çay taşına
Katma kardaş kerem eyle

Gördüm bir yerde aşına
Her ne dersen öz başına
Yol taşını yol kuşuna
Atma kardaş kerem eyle

Gördünse bir yerde rakip
Neylersin yüzüne bakıp
Münkiri katara çekip
Yedme kardaş kerem eyle

Akıl serde gerek serde
İkrarı erdedir erde
Sakın istenmeyen yerde
Bitme kardaş kerem eyle

Hakk'a kul ol olma asi
Silinsin kalbinin pası

Kötü sözü bed nefesi
Tutma kardaş kerem eyle

Dostunun iline varıp
Tomurcuk güllerin derip
Bahçelerde garip garip
Ötme kardaş kerem eyle

Firdevs güllerinden misin
Oğul ballarından mısın
Hakk'ın kullarından mısın
Gitme kardaş kerem eyle

Şah Hatayi'm n'ettin pire
Yazılanlar gelir sere
Okun görünmeyen yere
Atma kardaş kerem eyle

27.

Turab ol da döşen yere
İncinme gönül incinme
İleri geri sözlere
İncinme gönül incinme

Turaplık kamiller işi
Deşte sürerler üleşi
Sabırdır cümlemin başı
İncinme gönül incinme

İnsan yer yüzüne geldi
Şu alem nur ile doldu
Mahluklardan bühtan oldu
İncinme gönül incinme

Ko desinler sana kötü
Sözü sofu özü katı
Varsın etsin kov gıybeti
İncinme gönül incinme

Şah Hatayi'm doğan aylar
Geçinir yoksullar baylar
Herkes kemalini söyler
İncinme gönül incinme

28.

Güzelce şahın ordusu
Çekildi konu Füzan'a
Bura erenler korusu
Yolcular burdan bezene

Elifi koy ba'dan başla
Nefsin kalesini taşla
Var Hakk'a yarar iş işle
Bak üstündeki yazana

Tur'a yürü dura gitme
Bir söz diyeyim unutma

İldeki çöpe ta'n etme
Bak gözündeki hizana

Gökten feriştehler insin
Dervişler ummana dalsın
Canlar pervaz olup dönsün
Kişi amelin kazana

Şah Hatayi'm der varalım
Şah divanına duralım
Kendi halimiz görelim
Ya şu illerden bize ne

29.

Dostlar o diyara dalıp
Daim seferiniz var mı
Üstazdan icazet alıp
Delil yakanınız var mı

Karar ile ferman ile
Ol ahd ile peyman ile
İkrar ile daman ile
Hem dört yoldaşınız var mı

Erenler meyden içende
Şah günahından geçende
Bir can meydana gelende
Müşkül seçeniniz var mı

Özün mum gibi eriten
Talibi yerde sürüten
Sohbette erkan yürüten
Tarık çalanınız var mı

Talibin elin kuşatıp
Özünü yere döşetip
Muhabbet tuzun yumşatıp
Cemde yiyeniniz var mı

Hakk'ın lokmasını yiyip
Cemini müşkülü koyup
Birinden üstazım deyip
Kesip biçeniniz var mı

Şah Hatayi'm yettik dare
İkrar verdik ezel pire
Er nişan koyduğu yere
Sorup yeteniniz var mı

30.

Ben dervişim diyen kişi
Evvel neden geçmek gerek
Terk eyleyip üçü beşi
Rıza ile uçmak gerek

Aşk tavasından kavrulup
Yanıp kül olup savrulup

Benlik duvarın devirip
Hak'tan yana geçmek gerek

Ko kalsın arada kalan
Menzile varamaz yalan
Taliblere rehber olan
Müşkülleri seçmek gerek

Deli gönül murad ile
Yanar yüreğim od ile
Şah Hatayi'm bu vird ile
Gamlı gönlü açmak gerek

31.

Dervişlik bahsin edenin
Hırs u nefsi ölü gerek
Hak sıfatın gözliyenin
Kıldan ince yolu gerek

Kıldan ince yol surettir
Suret dahi ibadettir
Dünya bir tatlı lezzettir
Ondan geçen deli gerek

Dil gerektir uyanmağa
Hak sırrına boyanmağa
Kıl köprüde dayanmağa
Kula kudret eli gerek

Kudretin öz eli sende
Can çıka oynaya tende
Hakk'a layık azat bende
Hakk'ın azat kulu gerek

Azattır fenadan geçen
Ab-ı hayattan su içen
Zulmetin kapısın açan
Hızır-sıfat veli gerek

Yorulmaz aşk ile dönen
Cengedip nefsini yenen
Bin bir sıfatla görünen
Şah Hatayi Ali gerek

32.

Çağırdılar ben de geldim
Alemleri seyran eylerim
Zülfikarı ele aldım
Günde bin kez kan eylerim

Görürüm düzen düzeni
Kırarım yoldan azanı
Yeni baştan bu düzeni
Bir kavim erkan eylerim

Binerim ol Düldül atı
Kimse bilmez bu sıfatı

Vilayeti kerameti
Tarikatta kan eylerim

Yürür vilayet leşkeri
Zuhur oldu meydan yeri
Gözlü olan gelsin beri
O cana burhan eylerim

Şah Hatayi emrim kanı
Yoktur leşkerlerin sanı
Kayırmaz süflüler canı
Sırrı cana can eylerim

33.

Ela gözlü pirim geldi
Duyan gelsin işte meydan
Dört kapıyı kırk makamı
Bilen gelsin işte meydan

Ben pirimi Hak bilirim
Yoluna kurban olurum
Dün doğdum bugün ölürüm
Ölen gelsin işte meydan

Pirim meydanını açmış
Misk ü anberleri saçmış
Erenler dolusun içmiş
İçen gelsin işte meydan

Bağ olan yerde mar olur
Gül olan yerde har olur
Bu sitemler çok zor olur
Çeken gelsin işte meydan

Şah Hatayi der sırrını
Meydana koymuş serini
Nesimi'yle derisini
Yüzen gelsin işte meydan

34.

Gaibden delil göründü
Dedem hoş geldin hoş geldin
Gönül umuda büründü
Dedem hoş geldin hoş geldin

İki can idik birleştik
Muhabbet kapusun açtık
Şükür didara eriştik
Dedem hoş geldin hoş geldin

Üstümüze yol uğrattın
Gevher aldın gevher sattın
Erligini isbat ettin
Dedem hoş geldin hoş geldin

Bir ağaçta güller biter
Dalında bülbüller öter

Şahıma bergüzar gider
Dedem hoş geldin hoş geldin

Böyle **Şah Hatayi**'m böyle
Pirim destur versin söyle
Şaha benden niyaz eyle
Dederm hoş geldin hoş geldin

35.

Eli kılıçlı boz atlı
Gelen kimdir bilir misin
Kalemi çok kerametli
Çalan kimdir bilir misin

Vücudumda vardır ucu
Bela mıdır nedir suçu
İsmail'e inen koçu
Yüzen kimdir bilir misin

Hak kendi vermiş kararın
Aşıklara vermiş varın
Ölmeden kendi mezarın
Kazan kimdir bilir misin

Erenler kahr etmez ere
Varırlar gel olan yere
Ak deveyi peşi sıra
Yeden kimdir bilir misin

Şah Hatayi'm gör yarını
Sakın bozma iktarını
Ali'nin Zülfikar'ını
Düzen kimdir bilir misin

36.

Şu dünyanın ötesini
Bildim diyen yalan söyler
Baştan başa sefasını
Sürdüm diyen yalan söyler

Ark kazarlar argın argın
Felek çevirmekte çarhın
Bu dünyanın malın mülkün
Aldım diyen yalan söyler

Kuru ağaçta var gazel
Böyle kurulmuştur ezel
Ahdi bütün hüsnü güzel
Buldum diyen yalan söyler

Avcılar avlarlar bazı
Hakk'a eylerler niyazı
Daim beş vakit namazı
Kıldım diyen yalan söyler

Şah Hatayi'm der varılmaz
Varılsa geri durulmaz

Rehbersiz menzil görülmez
Gördüm diyen yalan söyler

37.

Ne dinlersin dervişleri
Dervişlerde dem bulunur
Bekle pirin eşiğini
Derdine derman bulunur

Eğer oldun ise hasta
Var derdine derman iste
İhlaslı gidersen dosta
Ölür isen can bulunur

Alçağa indir özünü
İn turaba sür yüzünü
Pişir de söyle sözünü
Arasında ham bulunur

Bahri isen ummana dal
Sarraf isen gir gevher al
Merdan isen meydana gel
Meydanda merdan bulunur

Şah Hatayi'm özün takın
Sırrını nadandan sakın
Kudretinden degen okun
Yarasına em bulunur

38.

Ey erenler yol oğluyuz
Hiç kimseye zulüm yoktur
Hep rızaya bağlıyız biz
İçimizde zalim yoktur

Yola hak dedim dönmezem
Haksız kişiye yönmezem
Hiç bir nesneye sunmazam
Rızasız bir elim yoktur

Yola gelmek idi kastım
Yola götürdü ya dostum
Rehbere vardım da kestim
Şimdi evvel belim yoktur

Bir kardeş ki yoldan şaşsa
Serencam getirir başa
Rızasız olan kardaşa
Güç etmeye yolum yoktur

Şah Hatayi'm özün pişir
Aklını başına devşir
Hemen bir donun değişir
Gerçeklere ölüm yoktur

39.

Bu yolun ötesi haktır
Mürvet hey erenler mürvet
Bu yoldan özge yol yoktur
Mürvet hey erenler mürvet

Yolda nefes öldürmezler
Her düşkünü kaldırmazlar
Mürvet diyene vurmazlar
Medet hey erenler mürvet

Aşık oldum yana geldim
Pervaneyim döne geldim
Bin kan ettim yine geldim
Mürvet hey erenler mürvet

İlm-i irfandır dilimiz
Sırr-ı hakikat yolumuz
Hakk'ın özünde kuluyuz
Mürvet hey erenler mürvet

Şah Hatayi'm hale geldim
Hal içinde yola geldim
Noksanımla dara geldim
Mürvet hey erenler mürvet

Aruz Şiirler

40.

Sabahtan yarime vardım daha yarım uykuda
Yüzümü yüzüne sürdüm ala gözler uykuda

Dedim duduya kumruya ne vakit ötersiniz
Biz o vakit öteriz ki yar uyana uykuda

Ağ gül ile kırmızı gül ikisi bir bahçede
Bülbüller feryada çıkmış cümle kuşlar uykuda

Gezdim yarın bahçesini kırmızı gül dermeye
Ne bağ duydu ne bağvandı cümle alem uykuda

Şah Hatayi'm ey güzel Şah nazar eyle kuluna
Ya ben kime nazar edem nazar ehli ol Huda

41.

Mürşid olmaz ol kişi kim çün onun evsafı yok
Kamilin elini tut ki cahilin insafı yok

Mürşidin elini tutmuş dediğini tutmamış
Maksuda hasıl mı olur çün pirinden havfı yok

Nakesin gönlü evinde havf-i Huda olmasa
Ol çadıra benzer ol ki direği tenefi yok

Bir kişi ki Hacc'a varsa huyunu denřürmese
Hacc'a varmışdır veli çün Ka'be'yi tavafı yok

şah Hatayi sen demiřtin hadden artuh söyleme
Hak bilir ki bu sözümün lafı yok hilafı yok

42.

Zülüflerin çin çin senin bad-ı saba andan çıkar
Leblerin meyhanedir ab-ı hayat andan çıkar

Kaşların kavs-ı kuzahdır gözlerin nur-ı ala
Nutkumuz ruhü'l emirdir kainat andan çıkar

Onsekiz bin alemin ayinesidir suretin
Her kim ki bir mihraç buldu bil ki zat andan çıkar

Ey gönül gel talib ol öğren kemal-i marifet
Ma'rifet bir bahr imiş sahip kemal andan çıkar

şah Hatayi'm bu ne çeşmim iki çeşmin çeřmesi
Çeşme-i zemzem odur Ab-ı hayat andan çıkar

43.

Ne haceyim ne de mal eksiğimdir
Ne sultanım ne hod kul eksiğimdir

Erenler dünyaya murdar demişler
Ne gerkesim ne murdar eksiğimdir

Ben gurab değilim zağı gözleyem
Zira ben bülbülüm gül eksiğimdir

Seyir ettim tamunun dört köşesini
Ne yanarım ne hod nar eksiğimdir

Şah Hatayi'm her işte bir nazar var
Bir yüzü nurlu didar eksiğimdir

44.

Dedim ey dilber beni dü çeşm-i mestan öldürür
Kim görübdür ki iki zalim bir merdan öldürür

Dedim ey dilber beni öldürme batma kanıma
Dedi kulun kanı olmaz kulu sultan öldürür

Dedim ey dilber beni cah-ı zenahdan da çıkar
Dedi ey şah dostu kıysın dostu zindan öldürür

Şah Hatayi çok dolanma bu bağın etrafına
Bi-telellüf girme bağa görse bağban öldürür

Şıh Hatayi

Onbir Heceliler

1.

Gönül ne gezersin seyran yerinde
Alemde her şeyin var olmayınca
Olura olmaza sırrını verme
Bir ahbine bütün yar olmayınca

Yürü sofu yürü yolundan azma
Elin gaybetine kuyular kazma
Varıp her dükkana metain çözme
Yanında mürşidin var olmayınca

Kalktı havalandı gönlümün kuşu
Kov kaybet eylemek kötünün işi
Üstadın tanır mı bunda her kişi
Onun da mürşidi er olmayınca

Varıp bir kötüye sen olma nöker
Çarkına değer de dolunu döker
Ne Huda'dan korkar ne hicab çeker
Bir kişide namus ar olmayınca

Şıh Hatayi'm edem bu sırrı beyan
Kamil midir cahil sözüne uyan

Bir başta ağlamak ömüre ziyan
İki başta sadık yar olmayınca

2.

Bir yol erkan usul bilmez elinden
Usul ağlar erkan ağlar yol ağlar
Bülbülün figanı gonca gülünden
Bülbül ağlar diken ağlar gül ağlar

Kamil olanların bellidir yeri
Aşk yoluna koydum can ile seri
Hakk'ın didarını görelden beri
Sazım ağlar murat ağlar tel ağlar

Göz yaşım çoşarsa akar bu seller
Açılmış laleler kırmızı güller
Çalınır davullar söyleşir diller
Oba ağlar gelin ağlar il ağlar

İyi ile konuş olasın iyi
Felek iyi bilir paşayı beyi
Bu çarkın elinde el'aman deyi
Hünkar ağlar vezir ağlar kul ağlar

Şih Hatayi'm neler gelir dilinden
Hakikat kuşağın çözme belinden
Nice özün bilmez derviş elinden
Hırka ağlar aba ağlar şal ağlar

3.

Gelin yola böyle bakman kardaşlar
Yarın anda kıl köprüler kurulur
Hakk'ın divanında sorgu sual var
Cümle mahluk gelir anda derilir

Mevcuddur cehennem cennette onlar
Od ile turabdan biçilir donlar
Rehberin emrinde olmayan canlar
Yüzün dönmüş cehenneme sürülür

Gördüm diyen göze miller çekerler
Ayağı altına diken dikerler
Münkir olanları od'a yakarlar
Talibin günahı bunda sorulur

Her halife kendi mührüyle gelir
Özün tanıyanlar mürşidin bulur
Yol gözedir huri melekler olur
Varır anda obasına derilir

Yol oğlundan bahçenizi sakınman
Yiyip yediriniz sakın koruman
Musahipsiz yedi adım yürümen
Yalnız yürüyen hemen yorulur

Şıh Hatayi ta ezelden ahdlidir
Yol yıkan yoloğlu çok günahlıdır

İkrar ehli olan cennet ehlidir
İnkar edenlerden günah sorulur

4.

Hikmetinde sual olmaz Huda'nın
Vücudu insana muhtaç eylemiş
Kerameti çoktur Perverdigarın
Kuzuyu kurbana muhtaç eylemiş

Aslanın korkusu daim pirinden
Asla kem söz çıkmaz ehli kamilden
Gördüm Tevrat Zebur İncil Kur'an'dan
Cümlesin izana muhtaç eylemiş

Benden selam olsun Veli dedeme
Sığınmışım ben de Bari Huda'ma
Ademden padişah olmuş ademe
Bin kulu bir kula muhtaç eylemiş

Şih Hatayi'm der ki yokuşluk payı
Kimisi gün görür kimi de ay'ı
Kimine köşk yapmış tahtı sarayı
Kimini külhana muhtaç eylemiş

Aruz Şiirler

5.

Dost yolunda helal olsun ey dila gayret sana
Gayrıdan bir zerre mihnet çekmeden rahmet sana

Ol sanem azm-i sefer etti gönül eğlenme kim
Bir nefes didar gör kim kalmaya hasret sana

Ey dil ü dinsiz çıkın evden ki dildarım gelir
Sende ey can durma ki bir vermişiz ruhsat sana

Çare-i mahbuduma sordum hayalimden dedi
Derd derd-i aşk ise mümkün değil sıhhat sana

Şih Hatayi sen şehid-i gamze-i dildar isen
Haşr-ı da reşk aparır yetmiş iki millet sana

6.

Katı müştak idim sen mehlikaya
Gönül gördü gözüm düştü hataya

Şu demden ki senin gördüm cemalin
Giriftar olmuşum yüz bin belaya

Düşübdür anber efşan kakülünden
Seni ta ol gül-i hamraye saye

Benim vayemi ta vermezsin ey dost
Salıbsın aşıkı ah ile vaye

Hatalı kulunum rahm eyle ey yar
Şih Hatayi'yi bırakma hataya

7.

Feleğin gerdişinden dad ü feryad
Beni ayırdı senden dad ü feryad

Beni yardım ayırdı bu zamane
Zamane gerdişinden feryad

Benim iki cihanım sevgili şah
Seni sevmediğinden dad ü feryad

Yakam yırtam gidem ağyar elinden
Bana hiç rahmi yoktur dad ü feryad

Bi-çare **Şih Hatayi** yar elinden
Nice büryan olubdur dad ü feryad

8.

Gönül verdim cefasın bilmez idim
Beli dedim belasın bilmez idim

Lebine can dedimse dökme kanım
Sorub senden bahasın bilmez idim

Visalinden doyunca almadım kam
Anın ruz-i cezasın bilmez idim

Saçın pürçin dedim bendine düştüm
Bu çin sözün hatasın bilmez idim

Şıh Hatayi tal'atın Hak'dan diler
Kabul olmuş duasın bilmez idim

9.

Ey gönül sen yari elden koyma yar eyleyesin
Ne carım kendi özün bed-namı ar eyleyesin

Yarini elden koyarsan dahi senden ne hasıl
Olma her cahil ile kavlı-i karar eyleyesin

Asla bir yarin eteğin sakın elden koyma sen
Hakkıdır bu mananın gerçi şümar eyleyesin

Merd ile merd olagör meydana gel merdan isen
Sal başın ayağına olmaya ar eyleyesin

Gel beri gel olur olsa iki beli söyleme
İki beli söyleyenden bil hazer eyleyesin

Kadrimizi bilmez idin ayrılında bilesin
Ölesin görmeyesin şöyle ki zar eyleyesin

Şih Hatayi'nin dileğın vaktidir kabul edib
Şöyle ola ki hemen Ka'be tavaf eyleyesin

10.

Ol giden yarım midir ya ihtiyarım mıdır gider
Bilmezem canım mıdır ya sevgü yarım midir gider

Tende canım kalmadı onunla olmuştur revan
Ol benim ruh-i revanım ya nigarımdır gider

Canım ondan ayrı tende bir dem eğlenmez benim
Gam beni eyler helak ol gamküsarımdır gider

Kalmadı hiç kar ü bari **Şih Hatayi** hastenin
Anın ile kar ü barım her çi varımdır gider

11.

İki alemde sultandır Kalender
Kadim ü küfr ü imandır Kalender

Kalenderdir hakikat sırr-ı kevneyn
Emir-i hayy-i femandır Kalender

Kalender hem ahir hem iptidadır
Zehiy cism ile hem candır Kalender

Cihan içinde sertapa birehne
Şahların şahı kurbandır Kalender

Misafirler ki mest-i cam-ı Hak'dır
Visal-i şaha mihmandır Kalender

Cihanın darını buldu geda buş
Meydan-ı darda erkandır Kalender

Geç imdi şöhret-i alem göründü
Hesaba cümle ihsandır Kalender

Vilayet Ka'be'sin aç **Şih Hatayi**
Pes ol sahib-i zamandır Kalender

12.

Gönül şad ol maşukun geldi derler
Bu mürde cismine can geldi derler

Şikayet eyleme sen hecr elinden
Senin derdine derman geldi derler

Bu zulmet cevrini çok çekti bülbül
Bahar erdi gülistan geldi derler

Karınca bağladı bel hizmetine
Esen yeller Süleyman geldi derler

Şih Hatayi can ver dostun yoluna
Bugün dost sana mihman geldi derler

13.

Dudağın kand imiş bal anda n'eyler
Ne nazik hat imiş hal anda n'eyler

Elife nisbet etmiş kadd-i dalin
Elif üste elif dal anda n'eyler

Zahidin giydiği sof ü setir lat
Fakirin giydiği şal anda n'eyler

Kimin kim malı mülki genci yetdi
Genc ü mülk olmayan mal anda n'eyler

Şih Hatayi kal evinde hale yet
Bu bir hal evidir kal anda n'eyler

14.

Cihanda aşkın çok adı vardır
Ki herbirisinin bi dadı vardır

Bugün sen Hüsrev ü Şirin dehansın
Senin tek Şirin'in Ferhad'ı vardır

Bu aşkın önüne durmaz dağ ü taş
Yaver etti külünk fuladı vardır

Her işi aşk ile dutgil cihanda
Ki aşk ile olan bünyadı vardır

Ne yerde bir küri ahu olursa
Mukarrerdir anın sayyadı vardır

Cemi'-i bendenin vardır niyazı
Kamu gönüllerin muradı vardır

Uda bilmez bunu devr-i zamane
Ki bir oynayıcı nerradı vardır

Zuhur oldu oyuncu rind ü kalleş
Vilayetten anın irşadı vardır

Şih Hatayi'dir sakınmadan diyen
Ki söyler söyletir üstadı vardır

15.

Bugün gam tekyegahında feda bir canımız vardır
Gönül abdal-ı aşk olmuş gelen kurbanımız vardır

Evvel birdir ahir birdir zahir birdir batın birdir
Çün bildik birliğe erdik şükür irfanımız vardır

Safiyullah Halilullah Esedullah demiş billah
Bihamdullah ki bunlardan kadim erkanımız vardır

Peri peyker melek manzar bize adem demez amma
Dem olur ki meleklerle bizim seyranımız vardır

Çemende bülbülü gördüm aceb efgan ile söyler
Dahi sad har ile her dem gül-i hardanımız vardır

Şerabın bezmidir saki şerabın la'l renk olmuş
Gönül şişinde pişmiş bir ciğer biryanımız vardır

Hata benden ata senden günah benden lutuf senden
Bizim cürmümüze bakmaz zira Mennan'ımız vardır

Şih Hatayi kulun etmiş kerem babın küşad etmiş
Demişler gelsin ol geda ona ihsanımız vardır

16.

Gel güldür kulunu şah-ı cihan üç günde bir
Ta olasın afet-i devr-i zaman üç günde bir

Ben seni çok severdim bilmez misin ey peri
Öldürür uşşakını vermez ama üç günde bir

Çar ebru dilberi sevdim garaz kaçmak değil
Merhaba etsin bizimle tek hemen üç günde bir

İki cihan hürmetiyçün beri gel sen can ile
İçelim la'l-i şerabı erguvan üç günde bir

Ey mah yüzlü yüzün göster **Şih Hatayi** bendene
Nur ile dolsun zemin ü asman üç günde bir

17.

Handedir ol bi-misalin ibtidası handedir
Kim bilir ol künti kenzin intihası handedir

Gel beyan et ki sıfat-ı zatını şerh eyle kim
Ben sual ettim ana ayn-ı likası handedir

Kendi lutfundan yarattı alemin mevcudunu
Cümlemin maksudu şahdır istivası handedir

Arş ü kürsi cennet ü hem nar ü tuba vü şecer
Ebr ü bad ü ma vü tin asl-ı şerası handedir

Her kişi kim zikr-i hatlen gönlüne mihr etmedi
Ol şehadet şerhinin bilmez esası handedir

Sen niyaz et **Şıh Hatayi** kimse bilmez çün seni
Mantığın inşasının hamd ü senası handedir

18.

Ey dilber aşk-ı ruhun daim bu can üstündedir
Bir güle nisbetdir ol kim gülistan üstündedir

Şol müvver çehrenin katında kemter zerredir
Gerçe hurşidin makamı asmanın üstündedir

Aşkına sayd olalı her dem bu canım kaskına
Ey dilber kaşın gözün tir ü keman üstündedir

Gerçi derler mah-i taban nur olur hurşidden
Nur-ı hüsnün aftarı kün fekan üstündedir

Devlet-i vaslın diler bu **Şih Hatayi** her zaman
Hak-i payın tek makamı ol astan üstündedir

19.

Sensiz şu gönlüm şeha bir külbe-i viranedir
Kimseye arz edemem ki bir yıkılmış hanedir

Cana can ettim yakın öyle ezelden Hak bilir
Canımın canı benim şol dilber-i cananedir

Gitti ömrüm hiç dinlenmem ki visalinden anın
Şol meh-i na-mihribanın meyli çün hicranedir

Her gece ta subh-ı hüsnin şem'ine pervane tek
Cümle alemler figanımdan tutuşup yanedir

Şih Hatayi sen yakın bil ki bu fani dünyada
Bi-vefalardan muhabbet isteyen divanedir

20.

Gördüm yüzünü ey sanem billah ki hoş cananedir
Manendi yoktur hüsnünün kıymetli bir dürdanedir

Pend ü nasihat dutmadın niçin gönül verdi ona
Billah cezadır ey gönül hicran oduna yanedir

Yüzün çün mah-i bedirdir yeldası zülfün senin
Aşıkları mest eyleyen la'l-i lebin peymanedir

Yüz gösterüben aleme niçin açarsın veçhini
Dilber yüzü fitne değil sor ey gönül eya nedir

Ol dilberin ruhsarına verdi **Şih Hatayi** gönül
Ah ile tab oldu işim ol şem'ine pervanedir

21.

Ey gönül her bayı yarı ihtiyar etmek nedir
Yar-i hercai sözüne itibar etmek nedir

Gül-i hoşbu var iken elimi tikene süremem
Kebk-i rana var iken zağı şikar etmek nedir

Değme bir cahil nigarın cevriyi çekmek neden
Kerre bir nakes ile kavl ü karar etmek nedir

Ahu gözlü bir sanem aslanları sayd eylemiş
Ey inananlar ahu şiri şikar etmek nedir

Şih Hatayi sırrını sen değme yerde söyleme
Sırr-ı aşık değme yerde aşkar etmek nedir

22.

Şem'i hüsnin çevresinde can ü dil pervanedir
Yanmayan ol şem'a karşı bi-hab er perva nedir

Kaşların mihrab ü yüzün mescid-i Beytü'l-harem
Gözlerin meyhane vü la'l-i lebin peymanedir

Ey inananlar beni seni aybetmeniz aşık deyib
Ki beni valeh kılan ol nergis-i mestanedir

Dilberin vaslından ayrı bu dil-i mehcurumuz
Fıkr ü enduh ü firak ü derd ile humhanedir

Şih Hatayi ehl-i tevhidin katında bilmiş ol
Vaizin beyhude güftarı kamu efsanedir

23.

Ey dilber dilde senin mihr-i ruhun can gibidir
Şerbet-i la'l-i lebin derdime derman gibidir

Bağ-ı hüsnünde boyun serv-i hıraman dediler
Zulmet içinde lebin çeşme-i hayvan gibidir

Ta ki senden düşeli ayrı eya ruh-i revan
Gözümün yaşı benim karte-i baran gibidir

Ruy-i muyin görelî firkat-ı hicranda ne gam
Zülf-i ruyin sanma şem'-i şebistan gibidir

Şih Hatayi düşeli sohbet-i vaslından ırak
Bağrı büryan gibi ve gözleri gıryan gibidir

24.

Bana cevır ü cefa kılmak değil cananelerdendir
Yaman yoldaş ile yar olma ki nadanelerdendir

Benim tek aşnayı yad kılan ey terahumsuz
Felekden görmezem anı kamu biganelerdendir

Fedadır bil yakın billah yolunda can-ı şirinim
Cemalin şem'ine her dem yanan pervanelerdendir

Haber tutmaz hakikatten riya-yı zahidin fehmi
Anın fikri acayib kıssa-i efsanelerdendir

Şıh Hatayi nazm-1 eş'arına bin aferin gelsin
Ki akiller hayalinden değil divanelerdendir

25.

Ne buyursa ey şah ferman senindir
Yolunda can ü baş kurban senindir

Hata benden ata senden eya dost
Ki mürvet kanısın ihsan senindir

Susamış leblerinin Hızır-ı zamane
Suvar gel çeşme-i hayvan senindir

Suvar ol devlet atını hemişe
Saadet topuna çevkan senindir

Melekler müşteridir gül yüzüne
Sür imdi ey kamer devran senindir

Ezelden canımı kurban verirdim
Kabul eyle ey şah ferman senindir

Eşiğinde kulundur **Şih Hatayi**
Nazar kıl haline hayran senindir

26.

Ol gelen yarım midir ya ihtiyarım mıdır gelir
Bilmezem canım mıdır ya sevgü yarım dır gelir

Tende canım kalmadı onunla olmuştur revan
Ol benim ruh-i revanım ya niranımdır gelir

Canım onda ayrı tende bir dem eğlenmez benim
Gam beni eyler helak ol gamküsarımdır gelir

Kalmadı hiç kar ü bari **Şih Hatayi** hasretin
Onunla kar ü barım her çi varımdır gelir

27.

Ta benim gönlümde cana hasret-i cananedir
Hak bilir ki ağlamakta gözlerim peymanedir

Arızın gülşen-durur canım ona bülbül teki
Ruhlerin çün şem'a dür gönlüm ona pervanedir

Ben sana her dem vefalar kılarım ey bi-vefa
Ey sanem niçün senin kasdın hemişe canedir

Gerçi zulmettir saçın zülfün ona hurşid var
Leblerin ta'mı ne nisbet çeşme-i hayvanedir

Derdi aşkından senin ger istesem em ne ola
N'eylesin bu hasta gönlüm derd ile humhanedir

Bahçe içinde gül-i ahmer ne nisbet veçhine
Ol yanağın katına can lale-i hamra nedir

Şih Hatayi başdan ayağa üzölmüşdür tamam
Nişe kim ol zülfüne mahrem hemişe şanedir

28.

Leblerinin yadı ile didelerim kan doludur
Ağlamakdan eteğim la'l ile mercan doludur

Ser-i kuyinde na gam nale kalırsa dil ü can
Yüzü gül gülşen ara bülbül-i hoşhan doludur

Ger şikayet edeyim sen kaşı yayın okudur
Her yana sancıyla sinemde bu peykan doludur

Buy-i zülfün getirir yadına bad-ı seheri
Can ü dil bahçesinde sümbülü reyhan doludur

Şih Hatayi özünü hak edegör pak olasın
Benlik etme ki cihan ehline irfan doludur

29.

Bir katre-i arak ki yüzünden nisar olur
Sahn-ı zemin bahar ü gül ü lalezar olur

Ta şane kıldı züfünü meşşate-i ezel
Tabından açılır ki cihan muşkbar olur

Rana kadın ki serv-i şehidir mukabil
Yarab münasibi ne sebebden çınar olur

Yarin **Şih Hatayi** kuyine can ver be-sıdk ile
Yarım diyen sana haçan ağyar ile yar olur

30.

Pertev-i hüsnünden ey dilber cihan pür nur olur
Bi-nevadır ki visalinden habibin dur olur

Ey peri ru sen bana hergiz nazar kılsan bi-naz
Müddei bu gussadan ayne'l-yakin rencur olur

Zahidin cevrinde ger viran olursa mülk-i dil
Gam değil cana çü vaslında yine ma'mur olur

Hüsni devrinde bahın hiç iltifat etmez bana
Kim görübdür mevsim-i gül bağban mağdur olur

Teşne dildir **Şih Hatayi** can veribdir la'line
Nice kim la'lin aseldir dil ana zenbur olur

31.

Ey inananlar bugün ol yar-i pinhan ayrılır
Uçtu ruhum gitti aklım gövdeden can ayrılır

Ayrılır ol yar-i serdarım gider koymuş beni
Sad-hezaran dad ü didad bendeden can ayrılır

Ey gönül feryad ü nale vaktidir eyle figan
Şimdi şehrinden senin ol şah-ı sultan ayrılır

Zari kıl bülbül gibi çak et yakanı gül gibi
Şol ezelden yar-i hemdem ahd ü peyman ayrılır

Gözlerim her demde mevc eyle ki firkatdır bugün
Dök sedefler dürini kim gevher-i kan ayrılır

Dost veda eyler benimlen ağlarım ben zar-i zar
Gözlerimden her zaman gör Bahr-i Umman ayrılır

Şih Hatayi Tanrı sorsun bu şikeste gönlümü
Zerd olubdur arızın andan meğer kan ayrılır

32.

Ey kıyl ü kal medrese hoşdur ki olsa dur
Ey dil hazer kıl onda ki yoktur sana kusur

Meyhane küncün iste diyor saki-i latif
Öz vahdetinde ol ki çü Tanrı imiş gafur

Efsane sözlü vaizi görsen melamet et
Ta halk içinde eylemeye tazını zuhur

Bulsun bu mal ü mülkü ger hiç bulmasın
Niçin ki vasl-ı yardı ancak bana zarar

Bu **Şih Hatayi** mihr ü vefa iltimas eder
Yarab muradı aşık-ı bi-çarenin budur

33.

Benim yolumda yekdalar gerekdir
Dini imanı yağmalar gerekdir

Benim tek gevheri nadan ne bilsin
Beni bilmeye danalar gerekdir

Ne bilsin beni her bir başlı gözlü
Gönül gözünde binalar gerekdir

Ben olman değme fikr ilen müyeser
Bana bir ince sevdalar gerekdir

Benim **Şih Hatayi** Pir Abdaloğlu
Benim yolumda kavgalar gerekdir

34.

Bu sürahi fi'l-mesel bir diller-i canan-durur
Rah-ı ruh-efza anın içinde nazik can-durur

Meclis-i uşşak-ı pürnur iste ol her şeb n'ola
Kim melaik şem'i kevkeb-i rahşan-durur

Secde-i şükr eyleyüb her dem ayağa baş için
Çün görür üstünde daim saye-i sübhan-durur

Sebz hadd sakiler andan dolduran peymaneler
Hızır cam-ı tek pür ab-ı çeşme-i hayvan-durur

Bir peri serv-i sehi kaddin ki durmuş raks için
Yoksa cennet meclisinde tuba-yı rızvan-durur

Cam-ı Çemşid ü Cem'in devranı hatmoldu tamam
Devr-i cam şimdi onundur ki şah-ı devran durur

Budur ol ayine-i İskender-i kiti nüma
Bunda ruşendir cihanda her ne kim pinhan-durur

Bu sürahiden mevali dolduranda dostkam
Kaygıdan düşman havariç yüreği bir kan-durur

Görmedi hiç kimse mun tek simten-i mahbub u şuh
Kakül-i zerrin ü tacı dahi nur-efşan-durur

Yerde aksi çarh-ı pür kevkebdır olmuş aşkar
Nas-ı zina's-semavet ayet-i burhan-durur

Böyle kıymetli cevahir hansı ma'denden çıkar
Kün fekan mülkin baha versen henüz erzan-durur

Şih Hatayi içdi andan der ezel bir cür'a mey
Ta ebed huşyar olmaz mest-i cavidan-durur

35.

Bahar oldu ki alem gülşen oldu
Gözün aç gör cihan ne ruşen oldu

Bezendi her bir ağaç bir gül ile
Ağaçlar cümle gül pirahen oldu

Açıldı yazılar bitti çiçekler
Gül ile şol menefşe susen oldu

Erişdi vadesi bad-ı hazanın
Bahar su gül hezaran harman oldu

Bana ol dost bulsa dost ancak
Ne gam ger cümle alem düşman oldu

Çok eğlendin gelende **Şih Hatayi**
Meğer sana bu yerler mesken oldu

36.

Kılar gamzen cefalar türlü türlü
Verir la'lin safalar türlü türlü

Eşiğinde senin her gece ey şah
Sürer yüzbin safalar türlü türlü

Asılmış zülfünün her bir muyinden
Benim tek müptelalar türlü türlü

Rakipler çektiğim cefalar için
Kılar bin beddualar türlü türlü

Harabe gönlümün içinde aşkın
Dutupdur çok binalar türlü türlü

Şih Hatayi eşiğinde kemterdir
Umar senden atalar türlü türlü

37.

Neler geldi gelesidir medet hey
Cihan ehli olasıdır medet hey

Gelir hük-m-i İlahi Rehber'e hey
Olur Suri olasıdır medet hey

Günahkarlar günahı sormak için
Ulu divan durasınır medet hey

Kurulur adl için mizan terazi
Ameller tartılasıdır medet hey

Peygamberler kaçır ümmetlerinden
Ki nefsa nefis olasıdır medet hey

Sora sora iletirler sırata
Niceler sürülesidir medet hey

Bu bedbaht ademoğlundan temamet
Yedi tamu dolasıdır medet hey

Şih Hatayi derde derman bulamaz
Yarab hali nolasıdır medet hey

Murabbalar

38.

Hubların sultanısın alemde var han ol yürü
Aşıkın bağında cansın vara canan ol yürü
Sen rakibin meclisinde şem'kimi yan ol yürü
Gönlümüzü bize ver de Mısır a sultan ol yürü

Yerde kalmaz çün bilesin ey melek ahım benim
Yalınıza yardım eder vardır ol şahım benim
Bi-vefalık etmemek elden gelir mahım benim
Gönlümüzü bize ver de Mısır a sultan ol yürü

Nice kerre demedim mi gözleri ahu sana
 Bi-vefalık etmemek gerek idi canım sana
 Yürü var ömrüm hemen şimden geri yahu sana
 Gönlümüzü bize ver de Mısır a sultan ol yürü

Ya ilahi bilmezem ki ne olur halim benim
 Gönlüm aldı inananlar şimdi bir zalim benim
 Sevdiğim ömrüm efendim hey gülüm balım benim
 Gönlümüzü bize ver de Mısır a sultan ol yürü

Şih Hatayi bulmadım bir var ü hemdem dünyada
 Ahı vahla geçti ömrüm n'eyleyim ben dünyada
 Servi gibi serkeş olasın hemen sen dünyada
 Gönlümüzü bize ver de Mısır a sultan ol yürü

39.

Va'de-i vasl edeli bir kılca kaldı canımız
 Göklere erse eribdir nale vü efganımız
 Yola bakmaktan çıkıptır dide-i giryanımız
 Hani ya zalim seninle ahdimiz peymanımız

Gülşen-i bağ-ı cinansın aşk ola didar ona
 Ben dahi bir bülbül-i şurideyim gülzarına
 Yürü ey yar-ı vefasız durmadın ikrarına
 Hani ya zalim seninle ahdimiz peymanımız

Her kaçan cam-ı şarabı şiveyi nuş eyledin
 Ettiğin kavl ü kararı hep feramuş eyledin

Çeşm-i mamurunla ben miskini sarhoş eyledin
Hani ya zalim seninle ahdimiz peymanımız

Al sehab-ı ruyini hüsnün gibi olsun müdam
Mihr ile dolsun benim mahım zemini asman
Söyledin gönlüm alınca bana bin türlü yalan
Hani ya zalim seninle ahdimiz peymanımız

Ebr-i baran gibi ağlarken **Şıh Hatayi** zar zar
Gözlerinin yaşı eder durma derdin aşkar
Dün gece kuyinde oldum subh olunca intizar
Hani ya zalim seninle ahdimiz peymanımız

Mesneviler

40.

Ta bade-i hoşgüvar var ey saki
Ta var dü elinde ihtiyar ey saki
Bir devr ile kim devri dolanmış devran
Ne bade kor ne badesar ey saki.

41.

Aşk deryasında gavvas olasın ki merdane var
Geçme namerd köprüsünde ko aparsın su seni
Dün benefşeyi seyr'de gördüm nihani geşt eder
Dilberin egnine giymiş bir kaba-i süseni.

SÖZLÜK

A

Ab: su.

Aba: yünden yapılmış kaba kumaş.

Abad: sonsuz gelecek zamanlar.

Abb: ışık; nur, ziya.

Abdalan: abdallar. (**bunlar 7,40,70 olarak sayılırlar**)

Abes: saçma.

Adamet: ahmaklık, akılsızlık.

Adavet: düşmanlık.

Adü: düşman.

Afak: ufuklar, gök kenarı.

Afaki: havai, dereden tepeden söz.

Agah: bilgili, haberli, uyanık.

Aheste: yavaş, ağır, yavaş yavaş.

Ahir: en son, en sondaki.

Ahkam: emirler, hükümler.

Ahlak: insanda bulunan ruhi ve zihni haller.

Ahlas: en halis ve temiz olan.

Ahsen: pek güzel.

Ahu: ceylan, karaca.

Akabi: önceye ait.

Alamet: işaret, iz, nişan , belge.

Alen: aşikar, meydanda olma.

Ali: yüce, ulu.

Alim: çok okumuş, bilgin.

Ama: körlük, görmezlik.

Amade: hazır, hazırlanmış.

Ar: utanma.

Arasat: mahşer meydanı.

- Arif:** bilen, bilgili, irfan sahibi.
Arş: çardak, çadır.
Arz: bir büyüğe sunma, gösterme, bildirme.
Asa: deynek, sopa.
Asude: rahat, gâilesiz, dinç.
Aşık: birine, bir şeye tutkun imre, emre.
Aşıkâ: aşık kadın, seven kadın.
Aşina: bildik, tanıdık.
Aşk: sevgi.
Atalet: işsizlik, tembellik, üşengenlik, durgunluk.
Ataş: susama, susuzluk, hararet.
Avam: herkes, kaba ve cahil halk.
Ayan: belli, açık, meydanda.
Ayn: göz.
Azade: hür, serbest.
Azamet: büyüklük, ululuk.
Azim: niyetli, kesin karar veren.
Azm: kasıt, niyet, karar.

B

- Bab:** kapı.
Bad: yel, rüzgar.
Bade: şarap, içki.
Badire: musibet, felaket.
Bahil: hasis, cimri, tamahkar.
Bahire: dikenli ağaç.
Bahr: deniz, büyük göl veya deniz.
Baht: talih, kader, kısmet.
Bakir: el değmemiş, işlenmemiş toprak.
Bal: kalp, yürek, gönül, hatır.

- Bam:** çatı, dam, kubbe.
Bar: tanrı, huda.
Bari: yaratan, yaratıcı.
Basiret: önden görüş, sezış.
Batıl: boş, beyhude, yalan, çürük.
Batın: iç, iç yüz, gizli, görünmeyen nesne.
Bed: fena, yaramaz, çirkin.
Bedevi: göçebe, çölde yaşayan.
Bedr: ayın on dördüncü gecesi, dolunay.
Behlül: çok güzel, çok gülücü.
Behr: uzaklık, mesafe.
Bektaş: akran, eş.
Belagat: iyi, güzel, pürüzsüz söz söyleme.
Beli: evet.
Belül: kurtulma, hastalıktan kurtulma.
Ben: harman, ekin, bağ.
Bend: bağ, yular, bağlama.
Bende: kul, köle, bağlanma.
Bergüzar: hediye, hatıra, andaç.
Berk: şimşek.
Berna: genç, delikanlı, yiğit.
Bey: satma, satış, satılma, satın alma.
Beyt: mesken, hane, ev, oba, oda.
Bezm: içkili, eğlenceli meclis, dernek.
Bi-güman: şüphesiz.
Billur: gayet parlak ve şeffaf.
Buğz: kin, nefret, sevmeme.
Buse: öpücük.
Bühtan: yalan, iftira.
Bünyad: asıl, esas, temel.

C

- Cam:** sırça, cam; bardak, kadeh.
Can: can, ruh, hayat, yaşayış, gönül.
Canan: sevgili, gönül verilmiş.
Cavidan: daimi kalacak olan, sonrasız, daimi.
Celb: çekme, çekiş, yazı ile çağırma.
Cem: toplama, yığma, çoğul.
Cemal: yüz güzelliği.
Cemre: ateş halinde kömür.
Cenah: kanat, kuş kanadı.
Cendere: tazyik, baskı, dardere.
Cenin: karındaki çocuk, döl.
Cennet: uçmak, bahçe, çok ferah ve havadar yer.
Cereme: başka birinin yaptığı zararı ödeme.
Cest: atlayış, sıçrayış.
Cevi: bir arpa ölçüsündeki ağırlık.
Cevr: haksızlık, eza, cefa, eziyet, gadir, zulüm.
Ceyda: uzun boylu kadın.
Cezm: kesin karar, niyet.
Cidal: karşılıklı kavga, savaş.
Cihan: dünya, alem.
Cihet: yan, yön, taraf.
Cilve: kırıtma, tecelli, görünme.
Cimri: soysuz, alçak, dilenci.
Ciran: komşular, civarda olan yer.
Civan: genç.
Cumhur: halk, ahali, kalabalık.
Cuş: coşma, kaynama.
Cüda: ayrı, ayrı düşmüş, ayrılmış.
Cühela: bilgisizler, bilmezler.
Cümle: bütün, hep.

Ç

Çah: kuyu, çukur.

Çaker: kul, köle, cariye, yanaşma.

Çapar: postacı.

Çar-cihet: dört taraf, dört yön.

Çar-çeşm: dört göz.

Çar-deh: on dört.

Çar-na-çar: çaresiz, isteristemez.

Çar-pare: dört parça, dört kısım.

Çar-yar: dört dost.

Çeç: hububat elenen kalbur.

Çeh: kuyu.

Çep: sol.

Çeper: iki odayı birbirinden ayıran duvar, bölme.

Çep ü rast: sol ve sağ.

Çerağ: fitil, mum.

Çeşm: göz.

Çirk: kir, pas, pis.

Çün: gibi, mademki, çünkü, nasıl, nice, misilli, niçin.

D

Dağ: yanık yarası.

Dağıstan: dağlık yer.

Dahi: deha sahibi, son derece zeki, anlayışlı ve uyanık.

Damen: etek.

Dar: ev, yer, yurt.

Da'vi: bir kimsenin hakkını araması.

Debistan: mektep, okul.

Deh: iyi, güzel.

Dehalet: birinin merhametine ve himayesine sığınma.

Dehliz: hol, koridor.

Dehşet: şaşma.

Delal: naz, işve, cilve.

Delalet: yol gösterme, kılavuzluk, alamet olma.

Delil: yol gösteren, kılavuz.

Dem: kan, soluk, nefes, içki, an, vakit, saat, zaman.

Dem-saz: arkadaş, dost; sırdaş.

Der: kapı.

Derviş: alçak gönüllülüğü ve fıkarcılığı kabul eden.

Desise: hile, oyun.

Dest: el.

Destur: izin, mücade, ruhsat.

Devr: dönme, bir şeyin etrafını dolanma.

Devran: dünya, felek, zaman, talih, kader; devir.

Didar: yüz, çehre.

Dide: göz.

Dil: gönül, yürek, kalb.

Dimağ: beyin, akıl, şuur.

Dirayet: zeka, bilgi, kavrayış.

Dirhem: eski okkanın dörtüyzde biri.

Divan: büyük meclis.

Diyet: kan bahası.

Dost: sevişen kimse; sevilen kimse, hakiki sevgili, tanrı.

Dü: iki.

Dürr: inci.

Dürzi: lübnanlı.

Düstur: kanun, kaide, kural.

E

Ebru: kaş.

Ebu: baba, ata.

Eda: borç veya borç gibi olan herhangi birşeyi ödeme.

Edeb: iyi terbiye, naziklik, usluluk, zariflik.

Edna: kıymetsiz, değersiz; pek aşağı, en bayağı, çok alçak, az, pek az.

Efdal: faziletli, en ala, üstün.

Efgan: ızdırıp ile haykırma, inleme, figan.

Efkar: fakir ve muhtaç.

Eflaki: gökte oturan, melek.

Efrad: tek olanlar, birler.

Ehven: en zararsız, pek ucuz.

Ehver: sevgili.

Elf: bin.

Elif: arap alfabesinin ilk harfi, ülfet olunan, alışılan.

Em-rah: kurtuluş yolu.

Emsal: nünuneler, örnekler.

Enam: bütün mahlukatlar, yaratılmış olan canlılar.

Endaze: altmış santimetrelik bir ölçü.

Ene-l-hakk: ben hakkım. (**hallac-ı mansur'un sözü**)

Engür: üzüm.

Erbab: ulu, reis, başkan.

Erdem: usta gemici.

Erk: uykusuzluk hastalığı.

Erkan: esaslar, destekler, direkler, sütunlar.

Erva: çok güzel, son derece cesur ve yiğit.

Ervah: canlar, hayatın cevherleri.

Ervahi: ruhlar alemine mensup olanlar.

Erzani: ucuzluk, layık görülme, liyakat.

Esaret: esirlik, tutsaklık, kölelik, kulluk.

- Esra:** giz; daha seri, çabuk.
Eşk: göz yaşı.
Eşna: çok kıymetli mücevher.
Etvar: hal ve hareketler.
Evham: zarlar, kuşkular, esassız şeyler, kuruntular.
Evla: daha uygun, daha layık, daha iyi, üstün.
Evre: esvabın, elbisenin dış yüzü.
Eyyam: günler, gündüzler.
Ezra: pek fasih, sözü düzgün kişi.

F

- Faş:** meydana çıkma, duyulma, açığa vurma, dile verme.
Fehm: anlama, anlayış.
Felek: gökyüzü, sema.
Fena: yok olma, yokluk.
Fend: desise; büyük dağ.
Fer: parlak, aydınlık.
Ferag: serin rüzgar.
Feragat: vazgeçme, el çekme.
Ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.
Feraset: anlayışlılık, çabuk sezış.
Ferda: yarın, yarınki gün.
Ferman: emir, buyruk.
Feryad: yardım istemek için çıkarılan yüksek ses.
Fesad: bozukluk.
Fevri: birdenbire, düşünmeden yapılan.
Feylesof: felsefe ile uğraşan, filozof, alim, akıllı kimse.
Feza: ucu bucağı bulunmayan boşluk, sonsuz.
Figana: ızdırap ile bağırp çağırma, inleme.
Firkat: dostlardan ve saireden ayrılmak.
Fitne: bela, mihnet, sıkıntı.

G

Gaflet: gafillik, boş bulunma, dalgınlık, dikkatsizlik.

Gani: zengin, varlıklı, bol, doyun.

Gar: mağara, in.

Garabet: gariplik, tuhafılık.

Garamet: borç, diyet gibi şeyleri ödeme.

Garb: güneşin battığı taraf, günbatısı, batı.

Gavs: suya dalma, dalgıçlık.

Gayr: ayrı, başka, özge, artık, diğer, değil.

Geda: dilenci, yoksul.

Giriban: elbise yakası.

Giriftar: tutulmuş, yakalanmış, esir.

Giryan: ağlayıcı, ağlayan.

Gubar: toz, esrar.

Gulam: tüyü, bıyığı çıkmamış delikanlı, genç.

Guş: kulak, duyma, işitme.

Güftar: söz.

Güfte: söyleniş, söylenmiş.

Güzide: seçkin, seçilmiş, beğenilmiş.

H

Hab: uyku.

Habil: büyücü, sihirbaz, efsuncu.

Hacat: istekler, dilekler.

Hadis: meydana gelen, yeni, yeni çıkan.

Hafi: gizli, saklı.

Hak: toprak.

Haki: toprak rengi, toprakla ilgili; hikaye eden, anlatan.

Hakk: tanrı.

- Halalet:** samimi dostluk.
Halavet: tatlılık, şirinlik.
Halel: iki şey aralığı, boşluk.
Halif: yemin eden, and içen.
Halik: yaratan, yoktan var eden, yaratıcı.
Halk: yaratma, yaratılma.
Halt: karıştırma.
Halvet: yalnız, تنها kalma, tenhaya çekilme.
Hamr: şarap.
Hande: gülme, gülüş.
Har: hor, hakir, bayağı, aşağı.
Harhar: gönül üzüntüsü, yürek sıkıntısı, devamlı istek.
Hased: kıskançlık, çekememezlik.
Hamsi: düşmanlık.
Hatem: mühür.
Hatm: hitama erdirme, bitirme.
Haydar: arslan.
Hayta: çadır kazığı.
Hazar: sabit meskeni olanların oturdukları memleket.
Hazer: sakınma, kaçınma, korunma, çekinme.
Heba: gayet ince toz, zerre, yok yere, boş, nafile.
Hem-dem: sıkıfıkı, canciğer.
Hem-rah: yoldaş, yol arkadaşı.
Hengame: kavga, gürültü.
Hercai: kararsız, sebatsız.
Heva: heves, istek, arzu, sevgi.
Hezar: 1. Bülbül 2. Bin 3. Pek çok.
Hezeyan: sayıklama, saçma sapan konuşma.
Hicran: ayrılık, unutulmaz acı, keder, iç acısı.
Himar: erkek eşek.
Hub: güzel, hoş iyi.

- Huda:** tanrı.
Hulk: huy, tabiat.
Huş: akıl, fikir, şuur, us.
Hüccet: senet, vesika, delil.
Hünkar: padişah, sultan, hükümdar.
Hüsn: güzel, iyi; güzellik, iyilik.
Hüsrân: zarar, ziyan.

I

- İslah:** iyi bir hale koyma, iyileştirme, düzeltme.
Istıla: ateşte ısınma.
Istılah: (ıstılahat) ilim sözü, tabir, terim.
Istıram: saygı gösterme.
Işk: aşk.
İyadet: hatır sorma, ziyaretinde bulunma.
İztırab: acı, elemi azap, sıkıntı.

İ

- İbare:** cümle.
İbn: oğlu.
İbrani: yahudi kavminden olan kimse.
İptidai: ilk ile ilgili, ilke mensup, ilk derece.
İcaz: sözü kısa söyleme, kadın başörtüsü.
İcazet: izin, ruhsat.
İdrak: anlayış, akıl erdirme.
İfrit: zararlı ve korkunç mitolojik mahluk.
İfşa: gizli bir şeyi yayma, açığa vurma.
İfta: fetva verme.
İğdiş: melez.

- İğfal:** aldatma, aldatılma.
İhsan: iyilik etme.
İhtiras: çekinme, sakınma, korunma.
İhtiyar: seçme, seçilme.
İkbal: birine doğru dönme.
İkrah: birine, zorla iş yaptırma.
İkrar: saklamayıp söyleme.
İlam: düşün yemeği.
İlm: bilme biliş; bir şeyin doğrusunu bilme.
İltica: sığınma, barınma.
İltib: oynama, oyun oynama.
İltima: renk değiştirme.
İnayet: lütuflar, ihsanlar, iyilikler.
İnsan: iyi, olgun, vicdanlı.
İntiha: nihayet bulma, sona erme.
İrtica: irtica eden, geri dönen.
İstirham: merhamet dileme, yalvarma, yalvarış.
İstişarat: danışmalar, fikir sormalar.
İşret: içki içme, içki kullanma.
İştirak: ortak olma, ortaklık.
İzafet: iki şey arasındaki bağ, ilgi.

J

- Jeng:** pas, küf, kir.
Jey: göl, ırmak.
Jiyan: kızgın, hışımlı, kükremiş.
Jülide: karmakarışık, dağınık.

K

Kabl: ön, önce, öndeki, evvel, evvelki.

Kadeh: bardak, küçük bardak, içki bardağı.

Kadem: ayak, adım.

Kadim: eski.

Kah: saman, saman çöpü.

Kahin: falcı.

Kahve: şarap.

Kail: razı olmuş, boyun eğmiş.

Kaim: ayakta duran, ayakta bulunan.

Kal: dedikodu.

Kalb: yürek, yürek hastalığı, gönül.

Kamer: ay.

Kamet: boy, boybos.

Kamil: bütün, tam, noksansız eksiksiz.

Karun: israil'de zenginliğiyle meşhur olan bir insan.

Kast: niyet, kurma, bilebile yapma.

Katar: birbiri ardınca sıralanmış.

Katre: damla, damlayan şey.

Kavl: lakırdı, söz.

Kavm: insan topluluğu.

Kayser: eski roma ve bizans imparatorlarının lakabı.

Kelam: söz, lakırdı.

Kem: fena, kötü.

Kemal: olgunluk, yetkinlik, tamlık, eksiksizlik.

Ker: sağır.

Kerem: asalet, asillik, soyluluk.

Kerrar: savaşta döne döne saldıran.

Kesb: çalışıp kazanma.

Kesret: çokluk, bolluk, ziyadelik.

- Ketm:** bir sözü, bir haberi, bir sırrı saklama.
Kevn: var olma, varlık, vücut.
Kıraat: okuma, devamlı okuma.
Kıyam: kalkma, ayağa kalkma, ayakta durma.
Kibriya: büyüklük, ululuk.
Kisvet: elbise, hususi kıyafet.
Kuy: köy, makalle ve işlek yol, sokak.
Külfet: zahmet, sıkıntı, zorluk, yorgunluk.
Kün: ol, olsun.
Kürd: kürt.
Kürdi: kürt biçimi, kürtlerinkine benzer.

L

- La:** olumsuzluk.
Lağv: faydasız, beyhude, boş.
Lain: kovulmuş, nefret kazanmış, istenilmeyen.
Lakin: ama, fakat, ancak.
La'l: kırmızı.
Lal: dilsiz.
Lan: vefasızlık, hakikatsizlik.
Latife: güldürecek tuhaf ve güzel söz.
Layık: yakışan, yaraşır, yakışık.
Leb: dudak.
Ledüniyat: bir işin gizli tarafları, içyüzü.
Lev: olsa bile.
Levh: yassı, düz, üzerine resim çizilip ve yazı yazılabilen.
Leyla: çok karanlık gece.
Leyli: leyla, sevgili.
Libab: akıllılar.
Liban: kadın sütü.

Libas: elbise.

Lif: tel.

Lime: parça, küçük ve uzun dilim.

Lutf: hoşluk, güzellik, iyi muamele, iyilik.

Lügat: kelimeler, sözler.

M

Ma: su; biz.

Maarif: marifetler, bilimler.

Maaş: yaşayış, dirlik, geçinecek şey.

Maç: öpüş.

Maçin: çin ülkesinin güney bölgesine verilen bir ad.

Made: dişi.

Madegi: dişilik, kadınlık.

Mader: anne, ana.

Magrib: garb, batı, akşam.

Mah: ay.

Mahal: yer.

Mahbub: muhabbet olunmuş, sevilmiş, sevilen, sevgili.

Mahdur: saklı, örtülü.

Mahi: balık.

Mahir: maharetli, hünerli, elinden iş gelir, becerikli.

Mahlas: halas olunacak, kurtulacak yer, kişinin ikinci adı.

Mahmud: hamd olunmuş, övülmeye değer.

Mahmur: sarhoşluğun verdiği sersemlik.

Mahrem: iki dağ arasındaki yol.

Mahlukat: odun, kömür gibi yakılacak şeyler.

Mahrur: içi hararetle olan, ateşli, ateşlenmiş, kızmış.

Mahsud: hasad edilmiş, ekini biçilmiş.

Mahsul: hasıl olan, meydana gelen.

- Mahsur:** muhasara edilen, gözetilen, korunan.
Mahsur: feri gitmiş, yorulmuş.
Mahşer: haşrolunacak, toplanılacak yer.
Mahv: yok etme, ortadan kaldırma.
Mahzar: huzur yeri.
Mahzun: hazineye saklanan şey; hüznü, tasalı, kaygılı.
- Mail:** bir yana eğilmiş, eğik, eğri.
Main: saf, akar su.
Makalat: sözler, gazetede veya dergide çıkan yazılar.
Makbul: kabul olunmuş, alınmış, alınan.
Maksim: taksim edilecek, bölünecek, dağılacak yer.
Mansur: galib, üstün.
Manzar: nazar edilen, bakılan, görünen yer.
Mar: yılan.
Maslahat: iş, emir. Husus, madde, keyfiyet.
Matlub: talebedilen, istenilen, aranılan şey.
Mayi: su gibi akan, su halinde olan şey, sıvı.
Mecali: aynalar.
Mecnun: çıldırmış, deli, divane; delice seven, tutkun.
Mefhum: fehmolunmuş, anlaşılmış.
Meftun: gönül vermiş, tutkun, vurgun.
Mehdi: hidayete eren, doğru yolu tutan.
Meks: durma, bekleme, bir yerde kalma, eğlenme.
Melike: kadın hükümdar.
Mekul: usanmış, bezmiş, bıkmış, mahzun; erkek adı.
Memat: ölüm.
Menba: kaynak, pınar.
Mensur: saçılmış, dağılmış.
Mer: adam, erkek, kişi.

- Meram:** istek, maksad, niyet.
Merkeb: binilecek şey, binek.
Mert: çevik, hareketli.
Meskun: içinde insan oturan yer.
Mesrur: memnun, sevinmiş; meramına ermiş.
Mest: sarhoş.
Mestan: sarhoşlar.
Meşk: yazı örneği, yazı numunesi; su kabı, saka kırbası.
Meta: satılacak mal, eşya.
Metanet: metinlik, sağlamlık.
Mevali: Emevilerin müslüman olmayanlara taktığı isim.
Mevc: dalga.
Mevduat: emanet bırakılan şey, yatırım.
Mevla: efendi, sahip, malik.
Mevlana: “efendimiz” manasındadır.
Mevt: ölüm.
Mey: şarap; bade, harm.
Meyl: eğilme, eğiklik; akıntı.
Meze: tad, lezzet.
Mısra: kapı kanadı.
Miad: belirtilen zaman.
Mihman: misafir, konuk.
Mihnet: zahmet, eziyet.
Mihr: güneş.
Milad: doğum günü.
Mir: amir, baş; kumandan; bey; vali.
Mirat: ayna; meşhur bir çeşit lale.
Mis: bakır.
Misk: güzel koku.
Miyan: orta.
Mizan: terazi, ölçü aleti, tartı; ölçü.

- Muallim:** talim eden, öğreten, öğretmen, hoca.
Muasır: çağdaş, bir asırda yaşayanlardan her biri.
Muayyen: tayin edilmiş, belli, belirli.
Muazere: mazeret, özür dileme.
Muğlak: kapalı, kilitli.
Muhannet: ihanet eden, hain, alçak.
Muhayyer: seçmeli, beğenmeye bağlı, beğenmece.
Muhbir: haber veren, haberci.
Muhibb: seven, sevgi besleyen, dost.
Muhkem: sağlam, berk, sağlamlaştırılmış, kuvvetli.
Muhlis: halis, katkısız.
Muhtemel: itimali olan, umulur, beklenir, olabilir.
Muhteva: bir şeyin içinde bulunan; içindeki şey.
Muntazır: intizar eden, bekleyen, gözleyen.
Murai: itaat eden, saygı gösteren.
Mübaşir: bir işe başlayan.
Mübtela: düşkün, tutkun, tutulmuş.
Mücerred: tek, yalnız, bekar.
Mücrim: cürüm işlemiş, suçlu, sanık.
Müdavim: devam eden.
Müesser: kendisine bir şey tesir etmiş olan.
Müfreze: bir askeri birlikten ayrılan kol.
Müfsid: fesatlık eden, ara açan.
Mühdi: hediye veren, hediye gönderen.
Mühr: mühür, imza.
Müjgan: kirpik.
Mükerrer: tekrarlı, tekrarlanmış, tekrar olunmuş.
Mülhid: allah'ı inkar eden, dinsiz, imansız.
Mülkiyye: asker ve sarıklı sınıfının dışındaki memurlar sınıfı.
Münceli: parlayan, parlak.

- Münci:** kurtarıcı.
Münecim: falcı.
Münevver: ışıklı, aydın kimse.
Münferid: yalnız olan, tek, ayrı, kendi başına.
Münkir: inkar eden, kabul etmeyen.
Müntezi: bir şeyi söken, yerinden çekip koparan.
Mürai: ikiyüzlü.
Müravede: isteme.
Mürg: kuş.
Mürsele: mektup, kağıt, pusula, gönderilen şey.
Mürşid: irşad eden, doğru yolu gösteren, kılavuz.
Mürur: geçme, geçip gitme, sona erme.
Mürüvvet: insaniyet, mertlik, yiğitlik, cömertlik.
Müsamaha: görmemezliğe gelme, göz yumma, hoş görme.
Müsavi: eşit, denk.
Müstakim: doğru, düzgün, dik.
Müşahede: bir şeyi gözle görme.
Müşavir: istişare edilen, kendisine danışılan.
Mütabi: tabi olan, uyan.
Müzevvir: yalanı telleyip pullayan, arabozucu.

N

- Naci:** necat bulan, kurtulan, selamete kavuşan.
Na-çar: çaresiz, ister istemez.
Na-çiz: hiç hükmünde olan, değersiz, ehemmiyetsiz.
Na-dan: bilmez, kaba, terbiyesi kıt.
Na-ehl: ehli olmayan, ehliyetsiz.
Na-endam: biçimsiz, gayrimuntazam.
Na-ferman: fermansız, emir dinlemez.
Nafile: lüzumlu değil iken yapılan iş.

- Nail:** muradına eren, ermiş, ele geçiren.
Nakkaş: yağlı boya ile duvar nakışları yapan usta.
Name: mektup.
Namus: kanun, nizam; ar, edep, haya, ırz; temizlik doğruluk.
Nan: ekmek.
Narenc: turunç; portakal.
Nazenin: cilveli, oynak.
Nazik: ince, narin.
Nizam: dizme, tertibetme, sıraya koyma.
Nebat: topraktan biten, çıkan her türlü şey, bitki.
Necaset: pislik, murdarlık.
Necat: kurtulma, kurtuluş.
Necis: pis, murdar.
Nedamet: pişmanlık.
Nedavet: yaşlık, nemlilik.
Nefs: ruh, can, hayat.
Nehr: akarsu, çay; ırmak.
Nekes: cimri, elisıkı.
Neseb: nesil, soy.
Nesim: hafif rüzgar.
Neşr: yayma, dağıtma, saçma, açma.
Neşter: hekim bıçağı.
Nevahi: yanlar, taraflar.
Nevai: makam, ahenk ve nasip ile ilgili.
Nevale: vergi, bağış.
Nev-bade: taze şarap.
Nev-bahar: ilkbahar.
Nev-civan: genç, delikanlı.
Nev-eda: yeni tarz, yeni eda.
Nevi: yenilik.
Nev-ruz: yeni gün.

Nev-sal: yeni yıl.
Nigah: bakış, bakma.
Nigar: resim.
Nihai: son ile ilgili, sonuncu.
Nihayet: sonlar, bitimler.
Nikab: peçe, yüz örtüsü.
Nişan: iz, belirti.
Niyaz: yalvarma, yakarma.
Nizam: dizi, sıra.
Nizar: zayıf.
Nur: aydınlık, parıltı, parlaklık.

P

Pak: temiz, saf, halis.
Pare: parça.
Pay: ayak.
Payan: son, nihayet.
Paye: rütbe, derece.
Pejmürde: dağınık.
Penah: sığınma, sığınacak yer.
Penc: beş.
Pencah: elli.
Pend: nasihat, öğüt.
Per: kanad.
Perda: yarınl.
Peren: ülker yıldızı.
Perende: uçucu, uçan.
Perişan: dağınık, karışık.
Pertev: ışık, parlaklık, yalım.
Perva: korku.

Pervane: geceleri ışığın etrafında dolanan küçük kelebek.

Pervaz: uçma, uçuş.

Pes: ard, arka, geri.

Peş: bazı eteklerin kenarına eklenen parça.

Peyam: haber, başkasında alınan bilgi.

Peyda: meydana çıkma.

Peygam: haber.

Peyk: haber ve mektup getirip götüreren.

Peykan: başak, okun ucundaki sivri demir.

Peyker: yüz, surat.

Peyman: yemin, and.

Peymane: büyük kadeh, şarap bardağı.

Piç: büklüm, kıvrım, dolaşık.

Pinhan: gizli.

Pir: yaşlı, ihtiyar.

Post: tüylü hayvan derisi.

Post-nişin: post'da oturan, post'a geçen.

Puşi: askerlerin başlarına sardığı ince sarık.

Puşti: yardımcı.

Pür: dolu.

Püşt: arka, sırt.

R

Rab: avlulu ev.

Rafız: bırakan, salıveren.

Rah: yol; şarap.

Rahm: acıma, esirgeme, koruma.

Rahmet: acıma, esirgeme, koruma, yargılama.

Rakım: yazan, çizen.

Rast: doğru.

- Raz:** sır, gizlenen şey.
Recm: taşa tutma, taşlama.
Refagat: bolluk içinde geçinme.
Refik: arkadaş, yoldaş.
Refika: kadın eş.
Reh: yol.
Reha: bolluk, genişlik.
Rehavet: gevşeklik.
Reh-ber: yol gösterici, kılavuz.
Reh-revan: yolcular, yola gidenler.
Remz: işaret, işaretle anlatma.
Rencide: incinmiş, kırılmış.
Revan: yürüyen, giden, akan.
Rihlet: göç, göçme; ölme.
Rind: kalender, dünya işlerini hoş gören kimse.
Risale: mektup.
Risalet: elçilik.
Rivayet: söylenti.
Riya: özü, sözü bir olmama.
Rub: dörtte bir, çeyrek.
Ruh: can nefes; yanak, yüz, çehre.
Ruhsat: izin, müsaade.
Rumi: rum ülkesinden; anadolulu.
Rüz: gün; gündüz.
Rübai: dört'e mensup, dörtle ilgili.
Rücu: dönme, geri dönme.
Rüsva: rezil, itibarsız, haysiyetsiz.
Rütbe: sıra, derece, basamak.
Rüzgar: zaman, devir.

S

Saadet: mutluluk.

Saba: gün doğusundan esen hafif ve latif rüzgar.

Sabahat: güzellik, latiflik, yüz güzelliği.

Sabıka: geçmiş şey, geçmiş hal ve vak'a.

Sad: yüz.

Sadak: doğruluk, doğru olma.

Sadakat: dostluk, vefalılık, içten bağlılık.

Sadık: doğru, gerçek.

Sahabe: sahipler, sahip çıkanlar, tutanlar.

Sahil: deniz, nehir, göl kenarı, yalı, kıyı.

Sahire: yer yüzü.

Sahra: kır, ova, çöl.

Sail: sual eden, soran.

Saki: su veren, su dağıtan.

Sal: yıl.

Salim: sağ, sağlam.

Sami: yüksek, yüce.

Samit: sesi çıkmayan, susan.

Sanayi: san'atlar, zanaatlar.

Sani: görülen iş.

Sarih: açık, meydanda.

Saye: koruma, sahip çıkma.

Saye-dar: gölgeli, gölgesi olan, gölge eden.

Sayyad: avcı.

Sema: işitme, duyma.

Sena: övme, övüş.

Ser: baş, başkan.

Serab: hayali dünya.

Ser-çeşme: çeşme başı, pınar, su başı.

- Serd:** soğuk.
Server: baş, başkan, reis, ulu.
Setr: örtme, kapama, gizleme.
Sevda: çok kara, çok siyah; aşk, sevgi.
Seyf: kılıç.
Seyr: yürüme, yürüyüş, gitme, hareket.
Seyran: gezinme.
Seyyid: efendi, bey; ağa; ileri gelen, baş, başkan.
Sıdk: doğruluk, gerçeklik.
Sırat: yol.
Sırr: gizli tutulan, kimseye söylenmeyen şey.
Sıyanet: koruma, korunma.
Sidre: arabistan kirazı.
Sine: göğüs; yürek.
Sipas: şükretme, dua etme.
Siret: bir kimsenin içi, hali, tavrı, gidişi, ahlakı.
Sitare: yıldız.
Sitr: perde; örtü.
Sitt: hanım.
Subh: sabah, sabah vakti.
Sukut: düşme, aşağı inme.
Sulb: omurga kemiği, bel kemiği.
Su'lük: fakir.
Sun: yapış, yapma.
Sun'i: yapma, takma.
Sun'i ilhak: sun'i dölleme.
Suret: biçim, görünüş, kılık.
Sureta: görünüşte.
Suzan: yakan, yakıcı.
Suzi: yanma, tutuşma ile ilgili.
Sücut: secde edenler, secde edip yere kapananlar.
Südde: kapı, eşik.
Süeda: kutlu, uğurlu kimseler.

- Sühan:** söz, lakırdı.
Sükut: susma , söz söylememe.
Süluk: bir yola girme, bir yol tutma.
Sürur: sevinç.
Süvari: atlı.

Ş

- Şad:** sevinçli.
Şah: padişah.
Şaha: boyunduruk; iki dişli çatal.
Şahik: yüksek.
Şaik: dikenli.
Şaki: haydut, yol kesen.
Şakird: talebe, çırak.
Şar: kıl; belde.
Şarab: içilecek şey, şarap.
Şark: doğu.
Şa'şaa: parlaklık, parlama.
Şayi: duyulmuş, herkesçe bilinmiş.
Şeb: gece.
Şehr: şehir, büyük belde, büyük kent, il.
Şehvet: aşırı istek.
Şekvat: şikayetler, sızıltılar.
Şem: balmumu.
Şems: güneş.
Şerik: ortak; ders, mektep, medrese arkadaşı.
Şerm: utanma.
Şeş: altı.
Şevk: şiddetli arzu; keyif, neşe, sevinç.
Şey: nesne.

Şeyda: aşktan aklını kaybetmiş, divane, düşkün, şaşkın.
Şiar: alamet, işaret, iz.
Şifahen: ağızdan, sözle.
Şikest: kırılmış, kırık.
Şir: arslan.
Şirret: şerirlik, kötülük.**Şita:** kış.
Şita: kış
Şive: naz, eda.
Şugl: işler, uğraşacak, meşgul olacak şeyler.
Şu'le: alev, ateş alevi.
Şur: tuzlu.
Şüst: yıkama.

T

Ta: kadar, dek, değin.
Taab: yorgunluk.
Taam: yemek, aş.
Tab: güc, kuvvet, takat, tabiat, huy, yaratılış.
Tababet: hekimlik, doktorluk, tıp ilmi.
Tabiat: yaratılış.
Ta'cim: noktalama, noktalatma.
Tafra: yukarıya sıçrama, atlama.
Tagyir: başkalaştırma; değiştirme; bozma.
Tahakkuk: gerçek olarak meydana çıkma, gerçekliği anlaşılma.
Tahaküm: hakimlik takınma.
Taharet: temizlenme.
Tahir: temiz.
Tahkik: doğru olup olmadığını araştırmak.
Tahliye: süsleme, donatma; boşaltma, boş bırakma.
Tahrik: kımıldatma, kımıldatılma, oynatma.

- Tahrir:** yazma, yazılma.
Tahriş: tırmalama, tırmalanma.
Tahsil: hasıl etme; vergi toplama; ilim öğrenme.
Tahsis: bir şeyi birine veya bir yere mahsus kılma.
Tair: uçucu, uçan.
Takat: güc, kuvvet.
Takdim: öne geçirme, öne alma, ileriye sürme.
Takdir: beğenme, değer biçme, değer verme.
Takıyye: sakınma, çekinme.
Takrir: yerleştirme, yerleştirilme.
Taksim: bölme, parçalama, ayırma.
Taksir: kısaltma.
Taksirat: kusurlar, suçlar.
Taleb: isteme, istenme, dileme.
Talib: isteyen, istekli.
Talik: güleryüzlü.
Ta'lim: öğretme, öğrenme.
Ta'm: yeme; tad, lezzet, zevk.
Tanz: alay etme, eğlenme.
Tanzif: temizleme.
Tanzim: düzeltme, düzen verme, yoluna koyma.
Tar: karanlık.
Tara: yıldız.
Tarih: işe yaramadığında bir yana atılmış şey.
Tarihçe: küçük tarih, özet.
Tasdik: doğrulama, gerçeklendirme.
Tasnif: sınıf sınıf, takım takım ayırma.
Tasvir: resim; figür; portre.
Tatbik: uydurma, uydurulma, yakıştırma; pratik.
Tav: itaat etme, boyun eğme, dinleme.
Ta'viz: bedel verme, karşılık olarak birşey verme.

- Tavr:** hal, eda, gidiş; davranış.
Tayyar: uçucu, uçan.
Tayyare: havadan, beleşten gelen para.
Tazarruat: ricalar, niyazlar, yalvarmalar.
Teala: yüksek, ulu.
Teba: tabi olma, uyma.
Tebah: bozuk, çürük, berbat, harap, mahvolma.
Tebdil: değiştirme, değiştirilme, başka bir hale gelme.
Tebelig: yetişme, erişme.
Teber: balta.
Tebessüm: gülümseme.
Tecavüz: ötesine geçme, sınırı aşma, atlama.
Tecelli: görünme; belirme.
Tecrid: soyma, soyulma.
Tedavül: elden ele gezme, dolaşma, kullanılma.
Tedbir: bir şeyi te'min edecek veya önleyecek yol, çare.
Tefekkür: düşünme, zihin yorma; düşünülme.
Tefrik: ayırma, seçme, ayırdetme.
Tefsir: yorum.
Tekamül: kemal bulma, olgunlaşma.
Tekerrür: tekrarlama.
Tekmil: kemale erdirme.
Teksir: çoğaltma, çoğaltılma.
Tektib: yazdırma.
Tekzib: yalanlama, yalan olduğunu söyleme.
Telaffuz: söyleyiş, söyleniş.
Telaki: birbirine karşı gelip buluşma, karşılaşma.
Telef: yok etme, öldürme; boş yere harcama, yıpratma.
Te'lif: uzlaştırma, barıştırma.
Telkib: lakaplandırma.
Telkin: aşılama, kulağına koyma.

- Telsim:** ağzını öpme.
Temadi: sürme, sürüp gitme, uzama, devam edegelme.
Temahül: mühlet verme, ağır davranma.
Temaşa: bakıp seyretme.
Temayül: meyletme, eğilme, bir yana çarpılma.
Temcid: ululama, ağırlama.
Temenna: temennah, eli başa götürerek verilen selam.
Temenni: dileme, dilek.
Temr: hurma.
Temre: bir tek hurma.
Tenkil: uzaklaştırma.
Tenkıt: fenasını atma, temizleme; noktalama, noktalanma.
Tennur: fırın, tandır.
Tensib: münsip görme, uygun bulma.
Tenvir: ışıktandırma, aydınlatma.
Tenzih: kusur kondurmama, kabahat ve kusuru yok etme.
Tenzir: korkutma.
Ter: yaş, ıslak, rütubetli.
Terakki: yukarı kalkma, yükselme; ilerleme.
Terane: nağme, ahenk, makam.
Terazi: birbirini razı etme, uyuşma.
Terceman: tercüman, çevirici.
Terhis: ruhsat verme, izin verme.
Terki: yamama, yamanma.
Terkin: boyama, yazma.
Ters: korku.
Teslis: üçleme, üçe çıkarma.
Teşbih: benzetme, benzetilme.
Teşekkür: şükr etme.
Teşrid: ürkütüp kaçırma; kovup uzaklaştırma.
Teşrif: şerefendirme.

- Teşviş:** karıştırma, karmakarışık etme.
Tevkif: durdurma, durdurulma.
Tevzi: dağıtma, dağıtılma.
Tezkere: pusula.
Tıfl: küçük çocuk.
Tig: kılıç.
Timsal: suret, resim; sembol, simge.
Tir: ok.
Tuba: güzellik, iyilik, hoşluk.
Tuti: dudu, papağan cinsinden, taklit yapan bir kuş.
Turab: toprak.
Türşi: ekşilik, turşu.

U

- U'cube:** pek acayip şey, garip, şaşılacak şey.
Uhde: söz verme, bir işi üzerine alma.
Uhud: ahidler, yeminler, anlaşmalar.
Ukala: akıllılar, akıllı olanlar.
Ulema: alimler, ilim sahipleri, bilginler.
Umun: genel.
Unsur: mürekkep cisimleri meydana getiren cisimlerin her biri, eleman.
Uryan: çıplak.
Usul: asıllar, kökler.
Uzv: organ, vücudun müstakil parçası.

Ü

- Üftade:** düşmüş, düşkün.
Ülfet: alışma, kaynaşma.
Ümmi: okuma yazma öğrenmemiş.

Ünvan: kitap, mecmua, makale başlığı.

Üstad: muallim, öğretmen; usta, sanatkar.

V

Va'd: söz verme, üstüne alma.

Vadi: iki dağ arasındaki dere, çukur.

Vahdet: yalnızlık, teklik, birlik.

Vahim: ağır, sonu tehlikeli, çok korkulu.

Vahşet: vahşilik, yabanilik.

Vahz: çimdikleme; ısırma; sokma.

Vakf: durdurma, alıkoyma.

Vakıf: duran, ayakta duran.

Vakt: vakit, zaman.

Varak: yaprak.

Varidat: gelir, hatıra gelen, içe doğan şeyler.

Varis: mirasçı, kendine miras düşen.

Vasat: orta, iki şeyin arası.

Vasıl: erişen, ulaşan, kavuşan.

Vaş: düşman, gammaz.

Veba: şiddet, ağırlık, azap.

Vecd: kendinden geçecek derecede dalgınlık.

Vech: yüz, surat çehre.

Vecibe: vacip olan şey.

Vefa: sözünde durma, sözünü yerine getirme.

Vehm: kuruntu, yersiz korku.

Velakin: amma.

Velayet: velilik, ermişlik.

Veş: gibi manasını veren bir benzetme edatı.

Virad: güller.

Viran: yıkık, yıkılmış.

Virani: viranlık, haraplık.

Vird: öğrenci; mürid.

Visal: ulaşma, bitişme; sevgiliye kavuşma.

Vücut: bulunma, var olma, varlık.

Vürd: güller.

Y

Ya: o halde, öyle ise.

Yad: hatırlama, anma.

Yakut: değerli süs taşı.

Yar: dost.

Yegan: birler, tekler.

Yegane: biricik, tek.

Yek: bir, tek.

Yevm: gün.

Yezda: hayır ilahi.

Z

Zabt: sıkı tutma, kendine mal etme.

Zade: evlat, oğul.

Zahid: çok aşırı sofu, kaba sofu.

Zahir: görünen, açık, belli, meydanda.

Zahm: sıkıştırma; yara.

Zakir: zikreden, anan.

Zal: ihtiyar, aksakallı; zalim, acımasız.

Zamir: düdük çalan neyzen; iç içyüz.

Zann: sanma, sanı, sezme.

Zar: ağlayan, inleyen.

Zarafet: zarıflık, nazıklık, incelik.

- Zarif:** zarafetli, güzel, ışık.
Zat: kendi.
Zaviye: köşe.
Zayi: elden çıkan, kaybolan yitik; zarar, ziyan.
Zebani: dile ait, dil ile ilgili.
Zehr: çiçek; zehir, ağı.
Zekavet: zeka, zekilik.
Zemm: yerme, kınama; ayıplama.
Zemzem: yavaş ve hafif türkü söyleme.
Zen: kadın.
Zenc: siyah, kara, zenci.
Zer: altın, akçe, para.
Zerdüş: ateşe tapan.
Zeval: yerinden ayrılp gitme.
Zevrak: kayık, sandal.
Zeyt: zeytin yağı.
Zılal: gölgeler.
Zıya: kayıp, yitim, kaybolma.
Ziba: süslü, yakışıklı, güzel.
Zibar: kitaplar.
Zikr: anma, anılma.
Zindani: zindan muhafızı.
Zinet: süs.
Zir: sazın en ince teli.
Zira: çünkü, şundan dolayı ki.
Zişt: çirkin.
Ziya: ışık aydınlık.
Zu: aydınlık, ışık.
Zuhur: görünme, meydana çıkma, başgösterme.
Zulame: mazlumun hakkı.
Zulmat: karanlıklar.

Zulmet: zulümat.

Zübeyr: yazılı küçük şey.

Zühal: satürn gezegeni.

Zühre: çoban yıldızı.

Zükr: yürekte olan düşünce.

Zülal: saf, hafif, soğuk, güzel su.

Zülf: yüzün iki yanında sarkan saç lülesi.

Zümre: bölük, takım.

ANADOLU HATAYİLERİ

1. **Can Hatayi**
2. **Derdimend Hatayi**
3. **Derviş Hatayi**
4. **Hatayi**
5. **Hatayi Baba**
6. **Kul Hatayi**
7. **Pir Hatayi**
8. **Sultan Hatayi**
9. **Şah Hatayi**
10. **Şih Hatayi**